

Opusculum epistolarum familia-

rum & artis earundem scribendi maxime in generibus uiginti.

Ad quę tamen singule quibus nunc utimur species deducunt.

Suntq; genera ista uidelicet.

Epistola cōmendatitia.

Epistola petitoria.

Epistola munifica.

Epistola demonstratiua siue laudatiua & uituperatiua.

Epistola eucharistica siue regratiatoria.

Epistola amatoria.

Epistola lamentatoria.

Epistola consolatoria.

Epistola expositiua.

Epistola gratulatoria.

Epistola exhortatoria.

Epistola dissuasoria.

Epistola inuectiua.

Epistola expurgatiua.

Epistola domestica.

Epistola cōmunis.

Epistola iocosa.

Epistola cōmissiua.

Epistola regia.

Epistola mixta.

¶ Horum autē generum quodlibet suas habet species ut locis suis in sequentibus studiosis horum patebit lucidissime.

*Sonnet
Vnala
Sonnet*

Handwritten musical notation on staves, including various symbols and clefs.

Sonnet

Opusculum scribendi Episto-

las Francisci Nigri Incipit foeliciter.

Franciscus Niger: Venetus: Doctor: Clarissimo uiro Iacobo geroldo: Styro Cniteleldensi: Patauini Gymnasii Moderatori excellentissimo: Ac utriusq; uirtutis cultori Foelicitatem.

¶ Vma Pōpilius: qui post Romulū secun-
dus: Romani regni Monarchiā Regi-
osq; fasces foelici sydere cōsecutus est: li-
cet cum in sabinis esset solitudinē tantū:
uniusq; egenę suę: ceteris spretis: cōfabu-
lationē delegisset: nec unq; populari se in-
stituto miscere uoluisset: ad sumū tñ re-

gni apicem deuectus: qd unicuiq; gētis suę ordini necessarium foret: sūma semp uigilātia exequi curauit. Vnde & romani mo- ris & uetustatis istaurator ē appellat⁹ & post mortē diuino (ut creditur) stēmate donatus. Hoc tu cōsiderans: Iacobe gerolde uir clarissime: licet superioribus annis: dum priuatā uitā ageres. tuę tantū utilitati primū insudās ut stoicum uirū decebat: bona- rum oīum artiū studio indulgeres: nec alienis in negociis impe- ditū esse delectaret: ne odiosus uidereris aliorū censor fieri uelle. Cum tamē ad honoratā istam moderationē tuā primū ascēdi- sti in qua nō tantū uidebas: tibi iuris utriusq; moderamina susci- pienda esse: quo te duce facilius ad eius apicem possent uiri stu- diosi pertingere. Sed cū etiā multi occurrerēt: qui hoc in humili dicēdi genere: quod familiare dicimus: tanq; arduū quoddā mu- nus aggressuri: difficiles uidebātur posse proficere. Tu sane illo- rum laborē miseratus: quibus maxime necessariū fore uidebas: si ad iuris tam diuini q̄ humani anfractus contēderēt: nō solum oratoriā illā sublimēq; facundiā haurire: sed hanc quoq; inferio- rem: ex cuius uestigio ad illā faciliior sit cōsensus. Me rogasti: ut qui hoc in gymnasio tuo publicas humanitatis lectiōes profite

rer: humanū etiā hoc negociū tuo amore suscipere: quo & tibi
gratificarer: & ad hoc familiare scribēdi genus aspirātibus meo
labore prodessem. Ego aut: qui tuis in me plurimis maximisq;
beneficiis: tibi adeo deuinctus sum: ut si uitam etiam pro tua di
gnitate effundam: uel minimam adhuc non uideat meritorum
tuorum partem assecutus: ut tuę morem gererem uoluntati
studiosisq; iuuenibus: meo labore aliquid emolumēti afferrem
familiarem quandam scribendi artem repperire conatus sum:
longe quidem ab illa forensi & graui semotam. Quam cum in
unū corpus redegissem: ad te uir intēgerrime bonis auibus mit
tere decreui: qui cum semper bonarum artium studiosus extite
ris: quibus nō minus ipse splendoris reddere studuisti: q̄ ille tibi:
cunq; semper doctos uiros adeo excolueris: ac pientissime cō
plexus sis: ut te utriusq; uirtutis parentem omnis merito acade
mia iam appellare nō dubitet: mihi dignus uisus es: cui opuscu
lum hoc nostrū cōmēdaretur: ut illud a maliuorū morsibus tue
reris. Ad te igitur uenientem suscipe libellum: & inter reliquos
codices tuos: quos & plurimos & doctissimos in celeberrimā
bibliothecā tuam undiq; collegisti: hunc quoq; nostrum: tanq̄
illorum seruulū collocato. Nō enim indignum erit: inter tot sa
pientissimos uiros: quorum monumēta splendidi ssimo pluteo
tuo seruantur: famulantē quoq; nostrum accedere codicillum:
cui scio utramq; foelicem seruitutem futuram. Opus aut ipsum
facile consequemur: si primo epistolarū genera declarabimus:
ad quę singulę quibus nunc potissimum utimur: species deducū
tur. Secundo si clausularum ad tales epistolas facientium: elegā
tiam breuiter exponemus. Postremo si unicuiq; uirorum ordi
ni accōmodatos titulos: unico tanq̄ axiōmate absoluemus.
Sed iam bonis auibus susceptę prouincię: nostriq; instituti su
matur exordium.

conjugiz in part / imperat / a ii
evangelio / abscondit / nobilitas comen

Francisci nigri ueneti doctoris: pro nouitiorum adolescentiū:
ad pedestre oronem aspirantiū utilitate: Clarissimo uiro Iaco/
bo geroldo: Styro: Cnitelfeldensi patauini gymnasi moderato
ri excellentissimo: ac utriusq; uirtutis cultori: ischnos dicendi mo
dos: pientissime sacratus: inchoat.

Præfatio.

Cribendarū epistolarū initiū licet mul
ti uariis causis ascribāt: illud ego tamē
uerius existimauerim quod in turpilia
nis fabulis uetustissimis memorię tra
ditū accipimus non alia. s. de causa epi
stolā fuisse repertā: nisi ut absentes ami
cos hoc tantū remedio præsentis red
deremus: eorūq; litteras intuentes: in

teruallo locorū ac tēporū interpolatā aliquantisper amicitia in
stauraremus: quę cum potissimū in diuturna consuetudine fun
damenta facere soleat: ea prætermissa: non parum quidem labe
factari uidetur. Diuinam igitur nō immerito epistolam appel
lauerim: quę diuino fungens officio: diuinum quoq; in nobis
opus efficiat.

Epistolę diffinitio: genera: ac species: cū suis regulis & exēplis.

Libellus primus.

Pistola ē oratio pedestris: quę absentes amicos præ
sentes facit: tam ad uoluptatē q̄ ad utilitatem tum pu
blicam tum priuatā: diuinit⁹ excogitata. Epistolarū
aūt genera sunt uiginti: primū. s. cōmēdatitiū. secundū petitoriū
tertium munificū: quartū demonstratiuū. quintum eucharisticū
sextū amatoriū. septimū lamētatoriū. octauum consolatoriū.
nonum expositiuū. decimum gratulatorium. undecimū exhor
tatoriū. duodecimū dissuasoriū. tertiumdecimū inuectiuū. quar
tumdecimū expurgatiuū. quintumdecimū domesticū. sextum
decimū cōmune. decimūseptimū iocosum. decimūoctauū cō
missiuū. decimūnonū regium. uigesimū & ultimū mixtum.

Cōmēdatitiū genus.

Caput primum.

Commendatitiū genus ē illud: quod fit in alicuius cer-
te persone cōmendationē ad demonstratiuā uel iudi-
cialē causam accōmodatū: huius aut generis spe-
cies sunt duę. Vna. s. epentica. Altera uero diceanica.

Commendatitia.

Epentica.

Diceanica.

Ciuilis

Criminalis.

Epentica epistola cōmendatitia est illa: quę scribitur in alicuius
certę persone cōmendationē: pro aliqua dignitate consequēda
Cuius epistolę talis est regula.

Regula.

Si cōmendatitiā epistolā: quę epentica dicitur scribere uolueri-
mus: illā in partes quattuor diuidemus. In quarum prima ab ea
persona beniuolētiā captabimus: ad quā scribimus laudātes illā
uel a liberalitate siue munificentia: qua in oēs utitur: unde nobis
maxima exoriatur fiducia ad ip̄am ueniendi: cū spe id facile obti-
nendi quod cupimus: uel etiā ab alia uirtute: & maxime ab illa:
cuius est is plenus: quem cōmēdare uolumus: dicentes eam per-
sonā semper fuisse assuetam talibus uiris fauere: cum ipsa ex eo-
rum numero sit. In secunda uero beniuolētiā captabimus ab
eius p̄sona quā cōmēdare intēdimus: ip̄am maxime laudātes: di-
centes quoq; ip̄am p̄pter uirtutes suas oibus esse gratissimā: &
nobis p̄cipue: qui eius cōsuetudine diutius usi fuerimus. In ter-
tia aut rem ip̄am exponemus: quā ip̄petrare cupimus: illā esse iu-
stam honestā & facilē arguentes: & ex qua maximū sit honorē
cōsecuturus ille: ad quē scribimus: si uoluerit illi amico n̄ro: faue-
re: quē cōmēdamus. In ultima uero p̄te uel aliqd̄ premiū pollice-
bimur: uel potius perpetuā seruitutē n̄ram offeremus: si qd̄ peti-
mus cōsequi poterimus: dicētes qd̄ qcqd̄ in ip̄m amicū factū fue-
rit tanq̄ in nos ip̄os factū existimabimus.

Propositio.

Cōmēdetur Cęsar sempronius: pro equestri dignitate cōse-
quenda.

Exemplum.

Pars. i.

Nō auderē inuictissime cęsar tā familiariter ad maiestātē tuā
scribere: ne temeritatis uitio notād⁹ essem: nisi te oium hūanissi-

mū oīumq; a deo benignissimū esse p̄spicerē: ut eos etiam: quos
nūq̄ uideris nō cesses in dies tua tibi b̄n̄ficētia deuincire: unde fit:
ut ego quoq; ad te uenire nō dubitē: cū sūma spe id obtinēdi: qd̄
a te potissimū ip̄trare cupio. ii. ¶ Sempronio nāq; uiro strenu-
issimo multos ānos uitor ualde familiariter: q̄ & suo splēdore: &
utriusq; uirtutis īsignibus: oī pp̄lo mō a deo gratus ē: ut quē illi p̄-
ferāt: hēant p̄fecto neminē. iii. ¶ Is enī cū annis exactis: hac in ex-
peditiōe tua p̄ānoniē multa qd̄e atq; p̄clara de se strategemata
p̄stiterit q̄bus apud oēs milites tuos maximā sibi gloriā cōpara-
uit: emeritus nūc miles in patriā quietē reuerti cupiēs: uellet me-
ritā militiē suē laureā cōsequi: proinde me exorauit: ut eū tuē ma-
iestati cōmēdarē. iiii. ¶ Ego igit̄: q̄ eius petitionē iustā esse & ho-
nestā uideo: ut is. s. digno laborū suorū p̄mio cōdonef̄: quo. reli-
qui magis ad uirtutē accendāf̄: tuē illum inuictissime maiestati
sum mōpere cōmendo: ut cū eum militari s̄m̄mate decoraueris
& meā intelligat cōmēdatiōē nō fuisse uulgarē: & tibi imor-
talem gr̄am sit habiturus. Vale. ¶ Diceganica ciuilis.

¶ Diceganica epl̄a cōmēdatitia ē illa: quē scribit̄ in alicuius certē
p̄sonē cōmēdatiōē: pro aliquo negotio expediendo. Huius
autē epl̄e species sunt duę: una. s. ciuilis: & altera criminalis.

¶ Diceganica epl̄a cōmēdatitia: quē ciuili d̄r̄: ē illa. quē scribit̄ in
alicuius certē p̄sonē cōmēdatiōē p̄ aliqua forēsi causā expediē-
da: cuius epl̄e talis est regula.

Regula.

¶ Si cōmēdatitiā epl̄am diceganicā q̄ ciuil' d̄r̄: scribere uoluerim⁹
illā silr̄ in ptes q̄ttuor diuidem⁹. In quarū prima beniuolētiā ca-
ptabimus ab ea p̄sona: ad quā scribimus. laudātes ip̄am a sūma
iusticia & eq̄tate dicētesq; inde nobis maximā spem fuisse exor-
tam: q̄ amici n̄ri cām cōmēdatā suscipiet. In secūda uero beni-
uolētiā captabim⁹ ab ea p̄sona: quā cōmēdare uolum⁹: laudātes
ip̄am ab oī uirtute: quā ei poterim⁹ tribuere: & dicētes: q̄ p̄pter
tales uirtutes suas nō solū nobis: sed etiā oī pp̄lo sit gratissimus.
In tertia autē beniuolētiā captabim⁹ ab ip̄a re: de qua scripturi su-
mus: laudātes ip̄am a iusticia & eq̄tate: a facilitate & amplitudīe
& ab utilitate: dicentes maximū iudici futurū honorē: si eā susce-

perit expediēda. In ultima uero pte petemus qđ ipetrare intēdi
mus: dicētes pmo am cū nrm maximā spem hēre. qđ ppter amo
rē nrm sit ei cōmēdat⁹. deinde rogabim⁹: ut hęc spes eū nō fal
lat: pmittētes aliqd pmiū: ut ipcedēti eplā tactū ē. Propositio.

¶ Cōmendet iudici pomponius: pro forēsi negotio suo expe
diendo. Exemplum. pars. i.

¶ Tāta ē iusticia & eqtas tua excellētissime iudex que nō mihi
solū: sed oibus etiā ciuibus istis notissima ē: ut sine alterius patro
cinio uiri: possit qsq; itrepidus ad te cōfugere: cū sūma ac certissi
ma spe: etiā cōtra acerrimos aduersarios suos uictoriā obtinēdi
Vnde ppter amorē ac beniuolētiā illā: qua iter nos uterq; nrm de
uinctus ē: nō mediocris etiā mihi fiducia suggerit qđ si aliquē tibi
lris meis cōmēdauero qđ iniuste ab aduersario opprimat: equissi
mū illi fauorē tuū pstabis. ii. ¶ Cū igit pōponio uiro optimo p
multos ānos utar familiarissime qđ singulari uirtute sua: oibus qđ
gratissimus ē: cuius uirtus nō obscuro nec uario sermone: sed &
clarissima: & una oīum uoce pdicat. Cūq; is magna quedā ne
gotia & ampla & expedita hēat corā excellētia tua pagēda: &
ex qbus magnū posset & honorē & decus cōsequi: me rogauit
ut eius tibi hęc negocia uellē plras cōmēdare. Confidēs se lris
istis apud te gratiosum fore. iii. ¶ Ego igit: qđ talē uirū maxime
diligo: tū ppter eius uirtutē: tū maximā pbitatē eius causas tibi
sūm opere cōmēdo: rogoq; ut oibus in rebus eū ita tractes. ut
intelligat amicitia nram inter nos aliquid ualuisse: cui ipse perpe
tua erit seruitute deuinctus. Vale. ¶ Diceanica criminalis.

¶ Diceanica eplā cōmēdatitia: qđ criminalis dī: ē illa que scribit
in alicuius certē psonē cōmēdationē pro aliqua criminali causa
expediēda: cuius epistolē talis est regula. Regula.

¶ Si cōmēdatitiā eplā diceanicā que criminalis dī: scribere uo
luerimus: illā silr in ptes quattuor diuidem⁹. In quartū prima non
āpli⁹ apte: sed occulte beniuolētiā captabim⁹ p insinuationē: lau
dātes primo psonā illā ad quā scribim⁹: dicentesq; illam penitus
abhorrere ab illo uitio: cuius fuerit notat⁹ ille: quē cōmēdare
uolumus. deinde dicentes: nobis etiā summo opere displicere qđ

tali uiro obiicit: aggrauātes illū quantū poterimus. In secūda ue-
ro dicemus q̄ licet sup hac re deliberauissēmus: nihil penitus scri-
bere: tamē cōsiderātes bonū aliquod uel utilitatē publicā seu pri-
uatā: quę posset ex tali uiro procedere: cū excepto hoc uitio: cu-
ius insimulatus ē: alias sit bonus & honestus: conabimur ipsum
paulatim laudare: cōcludentes: q̄ hō nō res sit inspiciēda. In ter-
tia autē ei omnibus uiribus nris talē uirū cōmēdabimus: exponē-
tes quāta sit inde utilitas secutura. In ultima uero offeremus ip̄m
nō amplius esse talia facturū: sed potius semper uirtutibus & bo-
nis operibus uacaturū: offerētes similiter & operā nr̄am & talis
uiri nunq̄ illi: ad quē scribimus esse defuturā

Propositio.

¶ Cōmendet̄ Cēsari Milo: q̄ quis Clodium interemit a capitis
tamen mulcta liberetur.

Exemplum.

Pars. i.

¶ Noui Cēsari inuictissime: quantum semp ab ineunte etate ab
omni penitus scelesto facinore fueris alienus: ita ut nullū nūq̄uo
lueris flagitiosum uirū in hac tua ciuitate coalescere: & illū preci-
pue: q̄ ab omni pietate semotus: in proprios cōciues suos parric-
idiū cōmittere ausus fuerit. ii. ¶ Unde & ego quoq̄ nō solū ho-
micidas a me penitus alienos feci: sed eos tāto magis abhorruī:
q̄to crudeliores sunt in pturbanda hominū societate: que semp
ab omnibus mirifice tutāda est. Hinc effectum erat ut nullo pa-
cto uellē: etiā rogatus: in Milonis fauorē ad tuā maiestātē scribe-
re: nisi me ceterę eius uirtutes coegissent: quę tot & tante sunt: ut
eas uix numerare audeā. iii. ¶ Is enim excepto hoc facinore: qd̄
etiā inuitus patrauit: tāta semper fide in rēpu. nr̄am usus est: ut se-
pissime p̄ eius salute seruāda nō opes solū: sed & ppriū sanguinē
exponere non dubitarit. iiii. ¶ Quod cū mecū ip̄e cōsidero: nō
mihi uidetur hoc casuale facinus tantarū uirtutū prēmia abolere
debere. Tuam proinde maiestātē exoro: ut nō rem sed hominē
ipsum inspiciēs: tanto uiro dignetur ueniā prēbere: qui & nunq̄
deinceps in tale facinus est lapsurus: & p̄ te: ut semp antea fecit:
animā ip̄am: si opus fuerit: est libētissime expositurus. Vale.

Petitoriū genus.

Caput. ii.

P Etitoriū genus ē illud quod fit pro alicuius certe rei impetratiōe: que uel in aliquo gratia consequenda: uel in aliquo munere obtinēdo constituta ē. huius igitur generis species sunt duę. Vna, scilicet gratia, altera uero rei. **Petitoria.**

Gratię.

Rei.

P Petitoria epistola gratia est illa que ad aliquem amicum scribitur pro alicuius rei in corpore impetratiōe: cuius epistolę talis est regula. **Regula.**

P Si petitoria epistolam gratia ad amicum scribere uoluerimus: uel in doctrina: uel in consilio seu in aliquo procinno impetrando: in quibus partibus tale epistolam diuidere debemus: in quibus prima oportebit nos dantis facultatem declarare: ne forte se excusare possit quod si gratia id faceret. in secunda uero petitiōis nostre honestatem et iustitiam ostendemus: ne forte si excusans amicus ille ad quem scribimus: diceret se facturum si equum esset. In tertia autem rei petitię modum: & facilitatem aperiemus: ut eo libentius eam consequamur: quo facilius fieri poterit. In quarta uero primum pollicebimur: uel in aliquo precio constitutum si mercenaria fuerit persona: uel potius in seruitute perpetua offerenda: ut bonum uirum decet. Propositio autem que quinta pars est: his superioribus partibus intericietur ubi aptior esse uidebitur. **Propositio.**

P Petat a Cicerone procinnum: in causa ualerii: quam coram iudicibus acturus est. **Exemplum.**

Pars. i.

Incredibilis illa facundia tua. Marce tullii: que in omnium oculis mirifice elucescit: ita ut nullum propter te: censeat ciuitas nostra oratorem habere: quod & in foribus causis sapientia: iustitia: & equitate utatur: & in ceteris rebus pagendis: non minus sibi apud omnes splendoris & glorie adiciat: me nunc potissimum ad te uenire compellit: cum summa fiducia id consequendi: quod animus meus exoptat. **ii.** Est namque mihi cum aduersario meo iustissima quedam controuersia: quod cum ab eo hereditate spoliatus sim: peto ut in eam uolente sic iusticia reducar: ille autem nequissimo in me animo perturbatus suis studet cauillationibus me ab illa remouere. **iii.** Tuam igitur in hoc casu sapiam regro: qui in senatu coram iudicibus orationem habitura: non solum me ab his aduersarii calliditatibus absoluat: sed etiam in optatam hereditatem inducat. **iiii.**

¶ Qd̄ p̄fecto tibi facile futurū ē: si ad p̄ris mei testamētū aduerte
ris q̄pter oēs me unicū sibi heredē legauit q̄uis patru mei calidi
tate urgēte uidear ab hac penit̄ hereditate alienus. v. **¶** Qd̄ si fe
ceris: ut spero: & opto: post legitimā mercedē tuā que tibi a me li
beraliter exponet̄: me semp̄ habebis: cui tanq̄ minimo seruo pos
ses in oib̄ tuis uotis ac desideris iubere. Vale. **Petitoria rei.**

¶ Petitoria epl̄a rei ē illa. que ad aliquē amicū scribit̄ p̄ alicuī rei
corporee ipetratiōe: cuī epl̄e talis est regula. **Regula.**

¶ Si petitoriā epl̄am rei ad amicū aliquē scribere uoluerim̄: p̄
aliquo munere ipetrādo: istā similiter epl̄am in partes quinque di
uidemus. In quarū prima beniuolētiā captabimus ab ea p̄sona
ad quā scribimus: laudantes ip̄am prius a liberalitate: deinde po
tissimū ab auctoritate illius rei cōcedēde: quā petim̄. In secūda
uero demonstrabimus petitionis nr̄e honestatē una cū summa
ipsius rei petite necessitate sine q̄ uix facere possimus. In tertia au
tē ostēdemus tali uiro facile esse nobis illud tribuere: qd̄ petim̄:
& i hoc loco aperiemus ipsius uiri facultatē: nō solū in tali re: sed
etiā in maiore multo erogāda. In quarta p̄terea premiū aliquod
pollicebimur: uel in p̄cio constitutū: uel potius in aliq̄ seruitute: q̄
animū nostrū gratū ostēdat. Ipsam demū p̄positionē inter par
tes istas: prout nobis melius uidebit̄: interponemus: sicut in supe
riore preceptum est. **Propositio.**

¶ Petamus a titio digestorum opus quod nobis maxime affe
ctamus. **Exemplum.** **Pars. i.**

¶ Noui sp̄ Titii eam esse ingenii tui cōditionē: ut ad uirtutē aspi
rantib̄ uiris nō opibus solū: sed etiā sanguine ipso: si opus foret
benignissime subuenires. Hacq̄ de causa nō mediocre tibi apd̄
oēs nomē cōparasse: nec minorē quoq̄ a diis gratiā constitutā:
q̄ te tot tantisq̄ opibus stipauerūt: ut facile etiā: p̄ter hanc b̄nificen
tiā tuā: possis oib̄ suppetias ferre. ii. **¶** Hinc est q̄ cū iam p̄ mul
tos annos iuri cesareo operā prestē ac nō possim p̄pter librorū
inopiā ad eius apicē puenire: statuerim ad tuā opē cōfugere: sine
qua aut nihil penitus hoc in gymnasio cōsequi potero: aut tādē

inceptā puinciā deserere cogar.iii. ¶ Cū igit̃ tibi bonis uiris & ad uirtutē anhelātib⁹ tā facile sit opē subministrare: quē uelle & posse: cū p̃sertim etiā multos tuę fidei cōmendatos e limo (ut ita dixerim) ad celū usq; sustuleris.iiii. ¶ Tuā p̃inde bñficiā exortā uelim: ut mihi digestū unū dignet̃ elargiri quo inceptū studiū p̃ficere possim: & tibi non mediocrē gloriā adiungere.v. ¶ Qd̃ si feceris ut spero & opto: tātū in me bñficii tui memoriā nulla unquā delebit obliuio: sed tibi potius si debitas gr̃as agre uel referre non potero: sum tamen immortales habiturus. Vale.

¶ Munificum genus. Caput.iii.

m Unificū gen⁹ est illud: quod fit p̃ alicuius certę rei errogatiōe: quę uel in aliq̃ gr̃a elargiēda: uel in aliquo munere cōdonādo: cōstituta est. Huius igit̃ generis species similiter sunt duę. una. s. gratię. altera uero rei.

Munifica.

Gratię.

Rei.

¶ Munifica epl̃a gr̃e est illa: quę ad aliquē amicū scribit̃ p̃ alicui⁹ rei incorporeę errogatiōe: cui⁹ epl̃e talis ē regula. Regula.

¶ Si munificā epl̃am gr̃e ad amicū aliquē scribere uoluerim⁹: uel in doctrina uel cōsilio: seu ī aliquo patrociniō errogādo: illā ī tres p̃tes diuidem⁹. In quarū p̃ma captabim⁹ beniuolentiā ab ea p̃sona ad quā scribim⁹: demonstrantes: q̃ p̃pter amorē & beniuolentiā: qua in eā sumus affecti: deliberauim⁹ talē gr̃am ei cōferre: quę ipse p̃ litteras suas petiuerit: uel qualē nos scimus ipsi esse necessariā. In secūda uero exponemus munus n̄m: qd̃ ipsi amico uolumus errogare: ip̃m q̃to honestius poterim⁹ laudātes: ad hoc ut ipsi gratū sit ut ab ipsa re uideamur beniuolentiā nobis cōstituere. In tertia aut̃ et ultima offeramus eidē amico operā n̄am: in cęteris rebus q̃libētissime accōmodatā: dūmodo possim⁹ eirē gratā facere: declarātes hoc eē amici officiū: ut in rebus oib⁹ debeat alteri amico operā suam p̃bere. Propositio.

¶ Polliceatur Cicero patrociniū suū ualerio: in causā forensi: quam coram iudicibus acturus est.

Exemplum.

pars. i.

¶ Accepi tuas litteras Valeri charissime: ex quibus intellexi quāto desiderio afficeris: ut tibi in controuersia tua patrociniū meū prestare uelim: qđ pfecto me facere: cogit nō solū causę tuę iusticia & equitas quę oīum uirorū bonorū fauorē merito conseq̄ui debet: sed etiā amor ille & beniuolētia singularis: qua semp̄ ab ineunte etate in omnes tuos: in teq̄ precipue affectus sum. ii.

¶ Tibi proinde nō solū patrociniū meū in hac tua causa polliceor: uerū etiā oēm offero fauorē: quē amicissimus quisq̄ alteri debet amico cōicere: ita ut nullū penitus laborē recusaturus sum: dum tibi gratificari possim: quod a deo libēter exequi conabor ut si res mea propria ageretur: sed hoc melius fieri: q̄ scribi aut dici uolo. iii. ¶ In ceteris aut̄ rebus: quę per me tua gratia effici poterunt: offero me tibi in oībus a deo deuotum: ut scias me nihil gratius exequi posse q̄ quod tuę sensero gratum esse uoluntati cui oēm operam meā: in oībus optatis tuis q̄libentissime parata offero. Vale.

Munifica rei.

¶ Munifica epl̄a rei est illa quę ad aliquē amicū scribit̄: pro alicuius rei corporeę errogatiōe. cuius epl̄ę talis ē regula. Regula.

¶ Si munificā epistolā rei ad amicum aliquem scribere uoluerimus: pro aliquo munere erogando: istā siliter epistolā in partes tres diuidemus. In quarū prima captabimus silr̄ beniuolētiā ab ea p̄sona ad quā scribimus declarātes: q̄ p̄pter amorē & beniuolentiā: qua in ip̄am simus affecti: deliberauerimus ei tale munus facere: quale ip̄e a nobis per l̄ras petiuerit: quia maxime scimus ip̄m tale donū non solū ei gratissimū futurū: sed etiā maxime accōmodatū. In secūda uero conabimur oībus uiribus n̄ris ip̄m munus nostrū cōmēdare: cū omni tñ modestia & sapia: ne uideamur ip̄m laudātes: de nobis iactāter loqui: & silr̄ in hoc loco conabimur ostendere q̄ hoc tantum fecerimus ea de causa: quia sumus ualde inclinati ad omnia faciēda: quę scimus tali amico nostro esse utilia & grata. In tertia uero & ultima offeremus similiter in ceteris rebus omnem operam nostram amico

accomodatam: dūmodo sciamus illi gratificari: & aliquid emo-
lumentum afferre.

Propositio.

¶ Mittat titius digestorū opus arcadio: quod ipse ab eo per lit-
teras exposuerat.

Exemplum.

Pars. i.

¶ Litterę tuę: q̄s proximis diebus accepi: me adeo oblectarunt
arcadi charissime: ut inter cęteras molestias meas: hec mihi ma-
xima p̄fecto cōsolatio fuerit. Cū p̄cipue nihil aliud affectę: q̄ut
tibi me gratificari sentiā: & maxime cum uideo iam diu te litteris
& bonarū artium studio adeo deditū esse: ut quę tibi p̄ferā: habeā
p̄fecto neminē: quod mihi tāto gratius est: q̄to maior est amor
& beniuolētia: qua in te afficior: quę te etiā indies exoptat in ma-
iorē uirū euadere. ii. ¶ Quapropter cū a me per litteras easdem
petieris digestorū opus: ut eo facilius possis inceptū studiū p̄fice-
re: quo maior tibi dabit̄ cōmoditas studendi: deliberaui equidē
desiderio tuo satisfacere. Vnde expedito subito hoc nuncio: cui
ad te litteras istas dedi: misi libētissime tibi opus: quod tanto pe-
re cupiebas: ut eo in tuis studiis adeo familiariter uti possis: q̄ &
tibi utilitatē maximā: & mihi nō minorē leticiā adiungat: nā pro-
fecto q̄nto magis te diligo: tāto maiore afficior cupiditate: te ali-
quādo i huiuscemodi artium n̄rarū palestra uictorē uidēdi. iii. ¶ Si
qd est p̄terea: qd̄ tibi gratū efficere possim & piucundū: tuū est p̄-
cipere: meū aut̄ ex hilari frōte mādata tua exeq: cui etiā oēm ope-
rā meā offero: in oībus optatis tuis q̄libētissime accōmodatam.
Vale.

Demonstratiuū genus. Caput. iiii.

d Emōstratiuū genus ē illud: qd̄ fit in alicui⁹ certę p̄sonę
laudē uel uituperiū. hui⁹ igit̄ generis species sunt duę:
una scilicet laudis. altera uero uituperii.

Demonstratiua.

Laudis.

Vituperii.

¶ Demōstratiua ep̄la laudis ē illa: q̄ ad aliquē amicū scribit̄: p̄ ali-
cui⁹ p̄sonę cōmēdatiōe: cuius ep̄lę talis ē regula. Regula.

¶ Si demonstratiuam ep̄istolā laudis ad aliquē amicū scribere
uoluerimus: uel i eius laudē: ad quē scribim⁹ uel alterius p̄sonę de

qua mentionē facere uolumus: illā in partes tres diuidemus. In
quarum prima declarabimus: q̄ licet uires nostrę nō sint suffici
entes ad laudandū tantū uirum: quia eius conditiones superant
omnem modū scribendi: tamen ut faciamus officiū nostrū non
possumus non aliquid scribere: & in hoc loco accipiemus illam
excusationē: circa talem audaciā scribendi: quę nobis uidebitur
esse conuenientior. In secūda uero incipiemus ipsam personam
laudare ab aliqua uirtute uel disciplina: quę laudabilior sit in tali
uiro: quę laudamus & etiā uniuersalibus clausulis utemur: dicen
do eius cōditiones tales & tātas esse: q̄ non facile possumus tali
stilo scribēdi illas cōplecti. In tertia aut̄ & ultima dicem⁹: nos uo
luisse hęc pauca dicere: quę quasi nulla sunt: respectu illorū: quę
dici p̄nt: simulq; declarabimus: omnia hęc dixisse: nō assentatio
nis: sed ueritatis causa incitatos: & ut aliquantulū gratū animū
ostenderemus erga talē uirum: quem cōmendauimus: offeren
do similiter omnem operam nostram: ipsi amico penitus in om
nibus suis optatis paratam.

Propositio.

¶ Laudetur Callimachus uates: apud illustrissimum dominū.
ac senatum uenetum.

Exemplum.

pars. i

¶ Licet honus longe meis uiribus impar hodie susceperim Se
renissime princeps: uosq; nobilissimi patricii: ut p litteras meas
uobis callimachi uiri laudes exponerem: quę tot & tantę sunt: ut
profecto nesciā a quibus potissimū initium suscepturus sim: quę
ue facile omnē dicendi scribendiq; facultatē superant. Est tamē
officiū meum: qui eiusdē militię disciplina teneor: hunc strennu
issimū sapientissimūq; militem summis laudibus extollere: qui
etiam imbecille huic epistolę meę facile poterit cōueniens argu
mentū prestare. ii. ¶ Est profecto tale tantūq; Callimachi mei
ingenium: talis doctrina: ac rerū pene omniū experiētia: ut pa
res ad modū sibi paucos nra uiderit etas: qui tā in publicis: q̄ pri
uatis lectionibus suis tāte est huic gymnasio uestro utilitati: tāto
splendori & ornamento: ut facile eo instituēte cetera italię gym
nasia quę humanā disciplinā profiteantur: & superet & excellat.

Sed nollé: diu in tanti uiri laudibus exponédís in morando: epi-
stolę modũ nescius excedere: proinde in aliud tēpus reliqua nō
scribenda: sed potius dicenda reseruabo: quo & fidei & ueritati
in seruiam: & uobis tantũ uirũ melius intelligendũ noscendũq;
praestem: cui etiam ut ceteris laude dignis facere soletis: & gra-
tiam & fauorẽ uestrum benignissime tribuatis. Vale.

Demonstratiua uituperii.

¶ Demonstratiua epistola uituperii est illa quę ad aliquem ami-
cum scribitur: pro alicuius certę persone uituperatione. Cuius
epistolę talis est regula.

Regula.

¶ Si demonstratiuã epistolã uituperii ad aliquem amicũ scribe-
re uoluerimus: in alicuius certę persone uituperationẽ illã sifr in
tres partes diuidemus. In quarũ prima beniuolentiam captabi-
mus a persona nostra: demonstrãtes: qđ nō uelimus scribere cō-
tra talem psonã: eo qđ naturaliter delectemur aliis detrahere: sed
assignabimus aliquã rationabilẽ cãm: ppter quã scimus incitati
ad talia scribēda. In secũda uero uituperabimus ipsam psonã: cō-
tra quã scribere intendimus: cũ omni modestia & honestate: ita
ut non uideamur hoc facere ppter odiũ uel malignitatẽ: sed po-
tius propter ueritatẽ tutandã: uel quia ipsa dũ in superbiã eleuat:
et neminẽ uult apud se pati: potius digna est tali uituperatiõẽ: ut
deinceps desistat ab ista superbia. In tertia aut̃ & ultima excusati-
onem capiemus cũ ea psona ad quam scribimus: si fortasse cũ
tali scriptura aures suas offenderimus: dicentes nos ideo hec ad
eã scripsisse: quia intelligimus eius integritatẽ: & ideo uolumus
sup his omnibus eã iudicẽ constituere: offerēdo nos ipsos & oĩa
nostra ipsi amico accommodate.

Propositio.

¶ Vituperetur Catilina apud Ciceronem: quia ipse in patriam
coniurauerit.

Exemplum.

Pars. i.

¶ Non est cōsuetudinis meę Cicero charissime: ut aliis detra-
hendo: quod pleriq; facere cōsueuerũt: mihi famã gloriãq; com-
parare studeã: & his p̃cipue: quorũ scelestã facinora mihi minus
nocere possunt: immo & sepius ab amicis meis laceffitus: ad ul-

genii nostri uires nō sint sufficiētes ad id peragendū. In secunda uero beniuolentiā cōstituemus ab ip̄a re: laudātes eā quantū poterimus & dicentes ip̄am nobis maxime fuisse necessariam: & ideo accidisse gratissimā. In tertia autē gratias agemus: quales poterimus: demonstrantes animū nostrū ualde esse inclinatum ad omnē gratitudinē demonstrandā: & in hoc loco similiter offeremus omnē operam nostram huic tali amico q̄libentissime ac cōmodatam.

Propositio.

¶ Gratias agat Ciceroni ualerius: pro patrocinio impenso in eius causa coram iudicibus.

Exemplum. pars. i.

¶ Incertū est mihi profecto Cicero: a quibus potissimū uerbis tibi gr̄as agam: pro tanto in me beneficio tuo: qui nō solū causam meā benignissime tutandā suscepisti: sed etiam illā facillima quidē atq; citissima uictoria expediuisti: cū enī hoc tuum in me meritū cōsidero: deficiūt sane uires: quę se uidēt a tāta beneficentia tua superari. ii. ¶ Sicut enī mihi necessariū erat hoc officium tuū: quod me a multis quidē curis liberauit: ita & gratissimū accidit: & periucundū: unde efficit: ut maxime cupiam: pares tibi gr̄as referre. Sed cū hoc nostri nō sit opis: cuius perexiguū est ingenium: illud tamē ad animi gratitudinē aperiendā absoluā. iii. Quod cum imortale sit futurū in me hoc beneficiū tuū: imortales quoq; tibi gratias me coget habere. Nam profecto nō solū referre sed nec agere quidem audeo satis dignas: dedamq; tibi pręterea omnē facultatē meam: omnē operam: meq; ip̄m totū: cuius seruitutem uolo tibi perpetuo esse dicatam. Vale.

¶ Amatorium genus.

Caput. vi.

a Matorium genus est illud: quod fit in amoris nostri demonstratione: ad aliquem amicum: quem amare cogamur: & huius generis species sunt duę: una. s. honesta: altera uero turpis.

Amatoria.

Honesta.

Turpis.

¶ Amatoria ep̄la: quę honesta dicit̄ ē illa: quę ad aliquē amicū

scribit: pro amoris nri declaratiōe: quo honeste in ipm fuerim⁹
affectu: cuius epistolę talis est regula. Regula.

¶ Si amatoriã eplã: quę honesta nuncupat: ad aliquã perso-
nam scribere uoluerim⁹: illã principaliter in tres ptes diuidem⁹.
In quarũ prima beniuolentiã captabimus ab ea persona: ad quã
scribimus: laudantes uirtutẽ ul' probitatẽ suã: ppter quã dicem⁹
oẽs esse inclinatos: ad illũ nõ solum amandũ: sed etiam obseruã-
dum. In secunda uero declarabimus: qd etiam nos propter talẽ
istius uiri uirtutẽ: & optimas condiciones simus incitati ad ipm
diligendum. In tertia autem quanto apertius poterimus: expo-
nemus amorem & beniuolentiã nostram erga talem uirum: &
sicut in hoc loco ei offeremus omnẽ animũ nrm: in oĩbus suis uo-
tis q̄libentissime paratum. Rogabimusq; ut ipse etiam uelit esse
talis animi erga nos: quia nos statuerimus penitus amicitia istã
perpetuam fore: quam etiam uolumus assidua cõsuetudine: &
meritorum alternatione confirmari. Propositio.

¶ Exponat Curio amorẽ suum erga Ciceronẽ: quẽ summope-
re diligit. Exemplum. pars. i.

¶ Tot & tantę sunt uirtutes tuę Marce tullii: quę passim clarissi-
ma oĩum uoce p̄dicat: ut oĩum iudicio: tanq̄ fulgētissimũ sidus:
inter nre ibecillitatis tenebras mirabiliter elucescas. Nã ut cętera
omittã: quę in oĩum oculis p̄p̄lorũ te mirabilẽ efficiũt: nullus est
qui nesciat: quanta eloquentia quantaq; dicendi facũdia ualeas:
ita ut pares admodũ tibi paucos nostris tēporib⁹ cõsecutus sis.
Taceo sententiarũ grauitatẽ: illamq; incredibilẽ animi tui sapiẽ-
tiam: quę tibi immortalitatẽ iã debitã cõparauit. Taceo philoso-
phiã utrãq; quę nomẽ tuũ a deo celebre reddidit ut nullus sit: q
Ciceronẽ: utriusq; uirtutis florib⁹ uallatũ: non amet: nõ ueneret
nõ obseruet. ii. ¶ Inde effectũ est: ut ego quoq; qui ab ineunte
ętate uirtuti semp̄ inuigilauis: sim maxie ad te amadũ incitat⁹ & li-
cet tãti uiri amicitia hẽre adhuc minime p̄merit⁹ sum: cupio ta-
men hoc mihi a diis immortalibus potissimũ prestari: ut quẽ oẽs
amant: colunt: admiratur: illius ego talẽ beniuolentiã acquiram:

qualé si mihi euenire sensero: habebó profecto non mediocres
ipis superis gratias. iiii. ¶ Tibi igitur primū cordis huius ardo-
rem offero: quem tu in oībus optatis tuis senties profecto para-
tissimū: offero amicitiam: quę nostra faciente consuetudine sit
perpetuis tēpibus conseruanda: ac mutuorū beneficiorū alterna-
tione confirmāda: quā si tu (ut spero) benigno corde susceperis
dabo sane operam: ut minime ingratham tibi sentias. Vale.

¶ Amatoria turpis.

¶ Amatoria eplā: quę turpis appellat̄: est illa quę ad aliquā ami-
cam uel pulchrā puellā scribit̄ ab amatore suo: pro amoris sui
declaratione: cuius eplę talis est regula. Regula.

¶ Si amatoriā eplā quę turpis dicit̄ ad aliquam puellam scri-
bere uoluerim⁹: illam potissimū in ptes quattuor diuidem⁹. In
quarū prima beniuolentiā captabimus ab ea psona: ad quā scri-
bimus: laudātes ipam triplici laude. primo. s. a uirtute uel morali
uel litterali: si lris fuerit ibuta: secūdo a genere si fuerit generosa:
uel a fortuna & diuitiis: si ex humili genere nata fuerit. tertio a
pulchritudine: quę maiorē habet cōmendationē & efficaciam in
amore. In secūda uero beniuolentiā captabimus a persona nra:
demonstrātes primo sine aliqua arrogantia: conditionē nrā
propter quā etiā ipsa puella incitetur ad amorē nostrū: deinde ei
quantū honeste poterimus declarātes amorē & beniuolentiā:
qua in ipam afficiamur. In tertia aut̄ rogabimus ipam ut penit⁹
uelit acquiescere precib⁹ nr̄is: & nos sibi amare quę admodū eā
amamus: laudātes hūc amorē: & dicentes: ipm esse rem potius
diuinā q̄ humanā: simulq; adducētes aliqd̄ exēplū aliarū puella-
rū: quę in amore posite foelicē uitā sunt cōsecutę. In q̄rta uero &
ultima: adducemus ipam puellā in timorē alicuius dāni: si nolue-
rit talē amorē seq; & simul cōfirmabimus p̄ exēpla aliquarū foe-
minarū: quę nolētes amori adherere: crudeliter uitā finierūt: de-
ducētes ipam amicā nrā in talē timorē: & cōclusiue inducētes
ipam ad amorē: ne aliqd̄ mali ei cōtingat: cui etiā offerem⁹ oēm
operā nrā: cū omni honestate ei paratam. Propositio.

Scribat ad tyrbē pyramus: pro amoris sui declaratione: ut illā
in amorem inducat. Exemplum. pars. i.

Non sine causa effectū est suauissima Tyrbē: ut oēs in te ppli
nri cōiunctos oculos habeāt: te ament: te mirent: te obseruent.

Cū eni ex una parte cōsiderāt duplicē illā uirtutē tuā: quē te sem-
per a deo illustrauit: ut nullus sit: quē pstantiorē doctrinā pteat
nec suauiores morū institutiōes p se ferat. Cū diuitias secundā
q̄ semp ac facilem fortunā admirant: quē tibi & generis nobili-
tatē: & nobilitatis ornāmēta subiecit. Ex altera subito pte occur-
rit singularis illa & diuina potius q̄ humana formositas quē te
merito nō in hoc seculo natam: sed de cēlo prolapsam testatur.

Cōspiciunt eni faciē illam tuam serenissimā: quē etiā nubilōsum
posset illustrare cēlum. Conspiciūt sidereos illos oculos tuos: q̄
oēm penitus intuendo possunt amouere dolorē: ac luctuosos
animos in summū gaudiū traducere. Conspiciūt deniq̄ candi-
da colla: paruos lapillos facile superātia: mirant castigatā frontē
purpureū iuuentē lumen: flauos crines: oiaq̄ penitus mēbra de-
cora quē cōspiciēdo: nō pnt nō laudare. laudādo nō amare: amā-
do deniq̄ nō obseruare. ii.

Hinc ego iter ceteros equales me-
os satis fortunat⁹ adolescens: & fortasse etiā fortunatissimus fu-
turus: si amorē tuū conseq̄ meritis fuero: cū tales cōditiōes tuas
animo cōplector: nō solū ad te amandā: colendā: & obseruan-
dā ipellor: sed pro te etiā emori cogor: nec uigilās nec dormiēs
quiescere possum: ita ut cū ex una pte me socii foelicem appellēt
quia cū satis honesta uirtute: nō mediocris quoq̄ accessit & for-
tuna. Ego tamē potius me in foelicē existimē: cū tibi placere nō
possim: in qua solū oēs spes meas cōstitutas esse uolui. iii. **V**er-
te igit aliquātulū benignissimos in me ocellos tuos uirgo pud-
cissima: & hunc tibi seruulū ab ineunte etate dicatum pietissima
suscipias. non. n. humana res sed diuina potius est amor: nec tibi
parū uideat̄ amori parere: cui non solū humani principes: sed &
diuina quoq̄ colla subiecere. Et caue ne fortasse amorē despici-
ens: tui mali causa sis: memēto daphnes: memento liringis: q̄rū

*Amor
turpi*

202

altera phoebis: altera uero panis amorē spernēs crudeliter uitā fini-
nuere. Tu autē tales fugiēs: penelopē imitare: quę amoris sui cō-
stantiā uiro seruās foelicissimos dies uixit mihiq; adhereas quę
tibi senties in oib⁹ q̄libētissime patū: quę ad honorē & pudicitia
tuā facere uideant: dū fuerit hęc mihi uita supstes. Vale.

Lamentatorium genus.

Caput. vii.

I Amētatoriū genus est illud: quod fit pro alicuius ma-
li nostri demonstratiōe: apud aliquē amicum: apud
quem lamentantes speramus recipere consolationē
& huius generis species sunt tres. Vna. s. pro iniuria. altera pro
perdita. tertia uero pro exilio.

Lamentatoria.

Pro iniuria.

Pro exilio.

Pro re perdita.

¶ Lamentatoria epistola pro iniuria suscepta est illa: quę ad ali-
quem amicum scribitur: apud quem lamentamur de contume-
lia nobis illata: ut ipse sit iudex: uel forte remedium inueniat: cuius
epistolę talis est regula.

Regula.

¶ Si lamentatoriā eplam pro iniuria suscepta ad aliquē amicū
scribere uoluerimus a quo remediū speramus illā in tres partes
diuidemus. In quarū prima beniuolētiā captabim⁹ ab ea psona:
ad quā scribimus: cōmemorātes amicitia & beniuolentiā nrā
ppter quā simus incitati de reb⁹ nostris tam p̄speris q̄ aduersis
ipm̄ facere certiores: sperantes: q̄ fm̄ ueri amici officium ipse
existimabit fortunā nrā sibi esse cōem. In secūda uero beniuo-
lentiā nobis cōstituemus a persona aduersarii: deducendo ipm̄
quantum possumus in odium illius ad quē scribimus: & narrā-
do primo quanta & quot beneficia in ipm̄ intulerimus: & tamē
recitando ipius ingratitudinē erga nos: simulq; explicādo illam
iniuriam: qua a tali inimico fuerimus affecti. In tertia autē aut pe-
temus auxilium uel consiliū super tali re: ab ea psona ad quā scri-
bimus: aut ipam cōstituemus iudicē super ingratitudine inimici
nostri: querendo ab ea responsionē consolatoriā: ut talē iniuriā

equo animo ferre possimus: simulq; offeremus illi oem operam
nam q̄libentissime paratam. **Propositio.**

¶ **Lamētetur Appius apud Cēsarem: q̄ a Cicerone fuerit in-
iuria affectus. Exemplum. pars. i.**

¶ **Amor & beniuolentia singularis: qua in me afficeris Cēsar
amantissime: hoc potissimū tēpore ad te ut scribam me impellit
pro aliqua consolatione captanda in his potissimū rebus: qui-
bus aduersam mihi sentio esse fortunam: nam amici officiū esse
scio: ut tā in p̄speris q̄ aduersis: semp̄ cōmunē iudicet esse casum.
Cum igitur diebus istis a Cicerone graui fuerim cōtumelia affe-
ctus: statuirem oem ad te scribere: ut per litteras tuas hūc dolo-
rē aliquātulū leuare possis. ii. ¶ Scis Cēsar charissime: q̄tū semp̄
superiorib⁹ t̄pibus elaborauerim: ut huic nebuloni nō solū hono-
rem: sed etiā utilitatē afferrē: cū p̄cipue me faciente: ad p̄eturā
primū: deinde cū summo suorū ornamento ad consulatum eue-
ctus fuerit. Sed neq; bonorū istorū memor ingrat⁹ homo: nec
boni uiri officium sectatus: cum mihi esset causa forensis in con-
trouersia coram senatu populoq; romano ut iniquitatē suā oī-
bus aperiret: non solū mihi operā suam negauit quā solet oībus
etiam ignotis ipartiri: sed acriter in me inuectus est pro aduersa-
rio meo dicēs ita ut deducta re in persuasionē: a causa penitus de-
ciderim. Hęc ego passus sum mi Cēsar: tanq̄ laborū meorū pre-
mia: quos pro ingratissimo uiro isto dieq; noctuq; suscepi. iii.
¶ Sed quia adhuc inest animus: ab ista sentētia iniqua & iniusta
appellare: hęc ideo ad te scripsi: ut p̄ter litterarū tuarū cōsolati-
onē quam expecto: ip̄m etiā Ciceronē moneas: ut si mihi operā
suam p̄stare non intendit: quis id facere debitus sit: mihi tamē
nolit esse impedimēto: quod facile faciet si tibi id placere senserit
cui me totum trado & dedo. **Vale.****

¶ **Lamentatoria pro re perditā.**

¶ **Lamentatoria epistola: pro re perditā est illa: quę ad aliquem
amicū scribitur: apud quem lamentari uolumus: uel de amissi-
one substantię: uel de amissione alicuius personę quę mortua sit**

uel de pditione honoris aut dignitatis: Cuius epistole talis est regula.
¶ Silamentatoriā epistolam pre amissa ad aliquē Regula
amicū scribere uoluerim⁹: cui narrare intēdimus: uel amissionē
substātię aut dignitatis nrę ad hoc ut ab eo aliquod auxiliū reci-
piamus: uel perditionē alicuius psonę quę fuerit extincta ut per
lras amici cōsolationē recipiamus: ipsam epistolam similiter in par-
tes tres diuidemus. In quarū prima beniuolētiā captabimus ab
ea psona ad quā scribimus: declarātes: q̄ propter amorē & beni-
uolentiā eius in nos: uelimus ei narrare casum fortunę nrę: ut pos-
simus ab ea uel auxiliū: uel cōsolationē recipere. In secūda expo-
nemus aduersitatē nostrā quę nobis acciderit deducēdo quātū
possumus rem ipsam in cōmiserationē. In tertia uero & ultima:
petemus uel auxiliū: uel cōsolationē reb⁹ nrīs: dicentes nos mul-
tum sperare in ipso amico: & rogantes: q̄ talis spes non decipi-
at nos: simulq; offerētes eidem amico omnem operā nostram
libenter accomodatam.

Propositio.

¶ Lamentetur Cicero apud Seruium Sulpitium de morte Tul-
lię filię suę. Exemplum. Pars. i.

¶ Vellem serui charissime: ut in tam acerbo ac graui casu: q̄ me
diebus istis afflixit: tu etiā inter ceteros amicos mihi affuisses: sū
enim certissimus: q̄ nō solū eque doluisses: sed etiā in leuādo do-
lore meo non modicū pfuisses. Quod quia locorū ac tēporū
interuallo impediēte: effici non potuit: dabo tamen operā: ut sal-
tem p litteras illud tibi significare possim: quod me diebus istis
male habet: in eo amore atq; beniuolētia nrā cōfidens: quę a te-
neris annis una cū etate creuit: q̄ sortē istā meam: ut bonū amicū
debet tibi iudicabis esse cōmunē. ii. ¶ Scis serui amantissime: in
hac rei publicę nostrę oppressiōe: quot & q̄tis calamitatib⁹ fue-
rimus affecti: ita ut p beatos illos existimare soliti sim⁹: q̄ sine ali-
quo magno malo: uitā cum morte cōmutauere: sed tñ in oībus
his miseris: unā tātū cōsolationē capiebā: quę mihi relicta erat: si-
lię. s. meę dulcissimę cōfabulationē: q̄ facile oēs a me curas penit⁹
amouebat: sed nūc eo magis in lachrymis & luctu tabesco: quo

crudelior in me fuit inuida mors: quę tali me oblectatiōe puauit
mortua ē spes mea: cōsolatio mea uita mea: i qua oēs alios moe
rores facile deponēbā: nec scio quā debeā in hoc miserando casu
cōsolationē recipere: nisi ad te cōfugiā: q̄ omniū dolorū meorū
leuamē existis. **iii.** ¶ Hęc igit̄ ad te scribo: nō tantū ut mecū dole
as: quod bonū amicū decet: sed ut per litteras studeas hunc do
lorē meum si nō penitus tollere: aliquantulum saltē leuare: cum
pręcipue hoc te solum expectem qui etiam cęteras calamitates
meas tua soles prudentia remouere: cui ego me totum trado
& dedo. Vale.

¶ Lamentoria pro exilio.

¶ Lamentoria epistola pro exilio est illa: quę ad aliquem amicū
scribitur: apud quem lamentari uolumus de exilio nostro. Cui⁹
epistolę talis est regula.

Regula.

¶ Si lamentoriā epistolā p̄ exilio ad aliquē amicū scribere uolu
erimus: a quo speremus cōsequi aut auxiliū in restitutiōe nr̄a: aut
cōsiliū: uel cōsolationē: ip̄am epistolā similiter in ptes tres diuide
mus. In quarū prima eodē modo beniuolētiā captabim⁹ ab ea
psona ad quā scribimus: demonstrātes q̄ maxime cōfidamus in
amare ac beniuolētia sua: q̄ omnem istā fortunā existimabit sibi
esse cōmunē. In secūda uero primū demōstrabimus bñficia quę
intulerimus in patriā: uel bonitatē nostrā: sine arrogantia: ut intel
ligat amicus: nō nostra culpa uenisse in exiliū. Ostendemus dein
de cuius culpa factū sit: ut tale exilium patiamur: deducēdo rem
omnē in aliquos aduersarios: quos in odiū conabimur adduce
re: demonstrantes eorum ingratitude & iniquitatē. Demū
ostendemus: nos in iusticia & equitate confidere: q̄ aliquando
etiam in patriā restituemur: fracta nequitia aduersariorū nostro
rum. In tertia autē & ultima petemus illud auxiliū: uel consiliū
aut cōsolationem: quā petere intendimus: cōmendantes nos
metip̄os ipsi amico ad quē scribimus: cui etiā nos & omnia bo
na nostra q̄libentissime offeremus.

Propositio.

¶ Lamentē Cicero apud Lentulū de exilio suo: quod propter
odium Clodii patitur.

Exemplum.

Pars. i.

C In omnibus calamitatibus meis semper solitus sum mihi Lentule ad amicos meos confugere: quorum uel opera uel consolatione subleuatus: possim aliquantulum respirare. Quod cum te non amicum mihi solum existimem: sed etiam amicissimum: qui se pro utramque fortunam meam tibi iudicasti esse comm: statui perhas ad te litteras: quod mihi diebus istis euenerit: scribere: ut consilio & opera tua adiutus: & consolatione & remedium etiam in tantis malis inueniam. ii. **C** Scis Lentule charissime: quantum semper pro reipublice dignitate seruanda elaborauerim: ita ut non opes solum libenter exposuerim: sed & sanguinem ipsum: dum ei possem aliquid utilitatis afferre: nec minus etiam ab ea sum adiutus: eleuatus conseruatus. Sed maliuolorum nequitia que nullum potest bonum sustinere me a deo impetiuit: ut quicquid in reipublica contulerim: illud totum unico die perdidim: Insurrexit in me Clodius uir iniquissimus: qui licet multa a me quondam beneficia suscepisset: ingratitude tamen cecus meritorum oblitus: ut me penitus pessum daret plurima est fingenda machinatus: que apud populum per contione deducens: illisque deductis nefariis quibusdam testibus fide faciens me miserum atque innocentem ciuem ex patria pepulit: quod me tanto dolore affecit: ut penitus uitam mihi acerbam putem. iii. **C** Et profecto dolori succumbi cogerer: nisi hec una spes me solaret: quia spero quandoque futurum ut infringatur malorum iniquitas: & ego a tantis tandem malis emergere possim. Quod ut facilius et citius eueniat: peto a te consilium: auxilium & operam. Tu enim potes mihi a deo opitulari: ut mihi nihil sit preterea requirendum cui ego omnia mea bona donum: familiam: meque impromis ipsum commendo: trado & dedo. Vale.

C Consolatorium genus.

Caput. viii.

C Consolatorium genus est illud: quod fit pro alicuius mali solamine: quod cum ab amico per litteras uel per nuntium intellexerimus: cupimus ipsum consolari: & huius generis species sunt tres. Una scilicet pro iniuria. altera pro re perditam. tertia uero pro exilio.

Consolatoria.

Pro iniuria. Pro re perditam. Pro exilio.

¶ Consolatoria epistola pro iniuria suscepta est illa: quę ad aliquem amicum scribitur: quem consolari uolumus pro iniuria: quam ab aliquo passus sit: deducens ipsum in uindictę uel remedii spem. & huius epistolę talis est regula.

Regula.

¶ Si consolatoriam epistolam pro iniuria suscepta: ad aliquem amicum scribere uoluerimus: quem consolari intendimus: pro ea iniuria qua fuerit ab aliquo affectus: ipsam in partes tres diuidemus. In quarum prima quę solet a nobis epistolis appellari: declarabimus quantum nobis molestum fuerit intellexisse iniuriam illam: qua iste amicus noster fuerit grauatus & simul declarabimus amorem & beniuolentiam: qua in illum afficiamur: propter quam simus coacti: ad omnem fortunam communem existimandam. In secunda uero: quę a nobis catastrophe dicitur: demonstrabimus quod propter hoc non sit dolendum: cum precipue ipse fuerit offensus ab homine nullius precii: & in hoc loco beniuolentiam captabimus a persona aduersarii: deducendo ipsum in odium: & demonstrando iniquitatę eius: & dicędo quod huiuscemodi uirorum iniurię non sint existimandę: quia de facili postea superatur: & simul demonstrabimus in hoc loco: quod sit sperandum: quod fracta istius aduersarii nequitia: tandę ipse amicus: ad quem scribimus: sit pristinam dignitatem consecuturus. In tertia autę & ultima: conabimur ipsum amicum consolari: promittentes ei: operam nr̄am nr̄am nũq̄ defuturam: dum ipse possit omnę dignitatę suam uendicare.

Propositio.

¶ Consoletur appium Cęsar: pro iniuria: qua fuit in senatu affectus a Cicerone.

Exemplum.

Pars. i.

¶ Accepi tuas litteras Appi charissime: quę mihi profecto tantam moesticiam attulere quanta requirebat amor singularis: & beniuolentia illa qua ab ineunte etate in te affectus sum: ex iis enim intellexi quę neq̄ter fueris a Cicerone impetitus: ita ut in causa tua fore si que tibi erat cum aduersario coram senatu agenda: contra omnę iusticiam & equitatę: uictoriam amiseris: quod cum primũ sentire nō

poteram hoc mihi persuadere: quia semper intellexeram: te multa beneficia in Cicerone contulisse: ex quibus ipse tibi omnium iudicio debitus erat: unde non cadebat in alicuius opinionem: ut te offendere posset. Sed postquam eius iniquitatem ex tuis litteris percepi: non potui non summo opere dolere: tua presertim causa: cuius ego existimo omnem mihi fortunam esse comm. ii. ¶ Cum autem considero eius: qui te offendit malignitatem: que illi potius: quam tibi: tandem & decori & damno futura est: non mediocre in hoc dolore capio consolationem: ille enim cum primum tanta in te cognitus fuerit usus ingratitude in omnium conspectu populorum erit fabula nota. tu autem pro tua equitate & iusticia: que diu oppresse esse non potest: cum victoria gloriosum triumphum acquires. iii. ¶ Que cum citius consequi possis: dabo primum operam: ut in tuum si potero fauorem illum deducam. sin minus fiet. non tibi operibus: studio: fauore: mente denique unquam deero: ut possis optatum tuum quam foelicissime consequi. cui me etiam ipsum totum trado: commendo & dedo. Vale.

¶ Consolatoria pro re perdit.

¶ Consolatoria epistola pro re perdit est illa: que ad aliquem amicum scribitur: quem consolari volumus aut pro amissione substantie: aut pro amissione alicuius persone que mortua sit: uel pro perditione dignitatis: cuius epistolę talis est regula.

Regula.

¶ Si consolatoria epistolam pro re perdit: ad aliquem amicum scribere uoluerimus: qui uel substantiam suam amiserit: uel aliquam personam perdidit: que mortua sit: aut forte dignitatem suam propter malivolorum inuidiam amiserit: illam similiter in tres partes diuidemus. In quarum prima que similiter epitaphis appellatur declarabimus quantum dolorem perpepsi fuerimus: cum talem fortunam uel casum ipsius amici intellexerimus: quem enim proprium existimauimus propter amorem & beniuolentiam quam in ipsum afficimur: & in hoc loco conabimur ipsum dolorem augere quantum possumus. In secunda uero: que sicut catastrophe est appellata: conuertemus omnem oronem nostram ad consolationem: ostendendo duas: tres: aut plures rationes: propter quas probemus non esse

dolendū: & sic concludemus ipsum amicū debere omnē moesti-
ciā relinquere: & cōsolationē ex hac re capere. In tertia aut̄ & ul-
tima: conabimur deducere amicū: ad quē scribimus in aliquam
spem: q̄. s. omnia ista mala sint futura meliora: simulq̄ illi offere-
mus omnē operā nostrā q̄ libentissime paratā: dū possimus ei eē
cōsolationi & utilitati.

Propositio.

¶ Consoletur Seruius Sulpitius Ciceronē: q̄ in luctu cōstitutus
est: ppter obitū Tullie filie sue.

Exemplū. Pars. i.

¶ Ingemui ptinus. M. Tulli: & dolore affectus lachrymas cō-
tinere nequiu: cū primū ex litteris tuis tristē de obitu filie tue nun-
ciū accepi. cogit. n. me amicitia nostra mutuaq̄ beniuolētia: que
a tenellis annis cū etate crescēs: iā me edocuit amicorū casus co-
munes existimare. Iam enim cogitatiōe cōcipere mihi uideor:
cuiusmodi gladius paterna uiscera torqueat: quibus cogitatio-
nibus imaturē amissē filie desideriu cor laceret atq̄ uexet: unde
efficiat: ut nihil tibi reliquū sit: nisi ut lachrymis & luctu tabescas.
ii. ¶ Sed quia nō semp moerendū est ac dolore succūbendū pin-
de atq̄ nulla relicta sit ratio: que molestia ac moerorē istū leuare
possit: nō sum alienū arbitratus: si quid ad te scribere tentē: quan-
do corā loquēdi nō datur copia: ut te in tam acerbo luctu uersan-
tem: & p̄ dolore minus uiā rectam prospicientē & exhortari ali-
quantulū queam: & eo unde aberratū est: reducā. Quid queso ē
quod tantopere doleas: & moerore afficiaris? filia tua mortua
est: quia mortalis erat: ea lege in initio procreata: & genita: natu-
ra nāq̄ nata: natura quoq̄ extincta ē. Nō ergo mirum tibi uide-
ri debet: si qd̄ semel natū effloruit: rursus ad ipsum defloruerit:
& inter mortuū sit. Dolorē itaq̄ tuū mitiga: & bonis rōnibus in-
nixus aliena: ostēde te uirū: explica prudētiā tuā: uirtute nūc op̄
est. Sic intelligant ii: q̄ te non uiderūt: te talē esse: quem nos: qui te
nouimus predicamus. Vidimus enim aliqñ secundā te pulcher-
rime tulisse fortunā: fac quoq̄ intelligamus: aduersam te quoq̄
ēque ferre posse: ne ex omnibus uirtutibus hęc una tibi deesse ui-
deatur. iii. ¶ Hęc ad te scripsi marce tullii: nō q̄ iis te egere existi-

mare: noui enim modestiā & prudētiā tuā: sed feci cū officii mei
grā: tū uero ut quāti te faciā: facile intelligere posses: cur etiā oēm
operā meā offero: in oībus uotis tuis quibētissime paratā: dū tibi
& tuis pdesse possim. Vale.

¶ Cōsolatoria p exilio.

¶ Cōsolatoria epistola pro exilio: est illa: quę ad aliquem ami-
cum scribitur: quem consulari uolumus: pro exilio suo: in quo
constitutus sit: propter inimicorum maliuolentiam. Cuius epi-
stolę talis est regula.

Regula.

¶ Si cōsolatoriā epistolam pro exilio: ad aliquē amicum scri-
bere uoluerimus: quę consolari intēdimus p exilio suo: in quo
cōstitutus sit propter iniquitatē & odiū inimicorū suorū: illam si-
militer in tres ptes diuidemus. In quarū prima: quę similiter epi-
stalis appellat declarabim⁹: quātū dolorē receperimus cū primū in-
tellexerimus talē fortunā ipsius amici: ad quē scribimus quā silt
dicemus existimare nobis esse cōem propter amorē & beniuo-
lentiā: qua in ipm amicum sumus affecti. In secūda uero captabim⁹
primū beniuolentiā ab ea psona ad quā scribimus. laudātes ipsā
ab omni probitate & uirtute: deinde captabimus beniuolentiā
a persona aduersariorū: deducendo ipsos in odiū et declarando
qualiter iste amicus noster nō propter suam culpā: sed tātū pro-
pter inimicorū inuidiā sit a sua patria depulsus. In tertia aut ipm
amicū deducemus in specie: quę sit aliquando in patriā restituēdus
& ad hoc pollicebimur ei operā nrām minime defuturā: sed cū
omnibus uiribus nostris elaboraturos: ut possimus ei prodesse
& utilitatem afferre.

Propositio.

¶ Consoletur Ciceronem lentulus pro exilio suo: quod propt
Clodii odiū & maliuolentiā patit.

Exemplū. Pars. i.

¶ Non possem tibi per litteras exponere Cicero: quantum do-
loris: quantumq; moesticię susceperim: cum primum ex tuis lit-
teris intellexi: te propter odium & maliuolentiam iniquissimi
clodii ex dulcissima patria pulsum fuisse. non enim solum in testi-
no crucior dolore ex hoc acerbissimo casu tuo: sed uix me a la-
chrymis contineo: quotiens in eam cogitationem uenio: ut te

illa potissimū patria extorrem sentiam: pro qua etiam propriū sanguinem sepiissime exponere nō dubitasti: quod me is amor facere cogit: quo in te maxime affectus sum. ii. ¶ Et profecto uix possem moerorem istū sedare: nisi prius innocetiam tuā excogitarem: qui omnibus semper humanus: omnibus benignus nullum unquā laborem recusasti: quē tam ad publicam q̄ priuam utilitatē spectare sentires: sed potius pro uirili tua semper insudans: ut omnibus prodesse nihil unq̄ non laudabile peregisti & tamen maliuoli nebulonis inuidia ad hanc calamitatem solum deueneris & non tua culpa: qui cū inter omnes scelestos uiros scelestissimus existimetur: quāuis hoc nunc in te factiose cōsecutus fuerit: non tamen diu scelus suū poterit tueri. iii. ¶ Euigila igitur aliquantulū ab isto tuo moerore. & spera: hęc aliquādo fore meliora: quę futura esse breui quidem temporis spacio cognosces: ut infracto impetu leuissimi hominis: tuā pristinā dignitatē cōsequaris quod ut facilius obtineas: ego tibi omnē operā meā studiū: fauorē: mētem deniq̄ omnē polliceor: ut quod tibi honori & usui esse cognoscam: pro te exequi cōtendā. Vale.

Expositiuum genus.

Caput. ix.

e Xpositiuū genus ē illud: qđ fit: quotienscūq̄ ad aliquē amicū nr̄m scribentes aliquid exponere uolumus: qđ ipsum lateat: & huius generis species sunt tres. una. sc̄ testimonii. altera historie. tertia uero notitię.

Expositiua.

Testimonii. Historię. Notitię.

¶ Expositiua eplā testimonii ē illa: q̄ ad aliquē amicū scribit: apđ quē uel in loco publico: uel priuato uolum⁹ sup aliquo negotio testimoniuū exponere. Cuius eplę talis est regula. Regula.

¶ Si expositiuā eplā testimonii ad aliquē amicū scribere uoluerimus: aut p̄ testimonio publico: aut priuato sup aliq̄cā red dēdo: illā in ptes tres potissimū diuidem⁹. In quarū p̄ma beniuolentiā captabim⁹ a p̄sona nr̄a declarātes: qđ tā p̄pter fauorē iusticię & equitatis: quā nolumus aliquo pacto opprimi p̄pter ignoratiā

ueritatis: quae etiam propter amorē & beniuolentiā: qua afficimur in
ipsum amicū: ad quē scribimus: aut pro quo scribimus: uolumus
declarare uerū testimoniū super ea re: super qua fuerimus requisiti.
In secūda uero breuiter: dilucide: & accomodate explicabimus
ipsum testimoniū nostrū: nihil aberrando: si possumus a ueritate:
& tamen in ipsa ueritate dicenda: ubi erunt loca magis faciētia ad fa-
uorē amici nostri: tūc in ipsis maxime persistemus: & plusquā in aliis
ad hoc ut amico prodesse possimus. In tertia autē & ultima dice-
mus ea uera esse quae scripserimus: simulque in hoc loco offeremus
omnē operā nostram: uel personae publicae: uel priuatae quae hoc a
nobis testimonium petiuerit: dummodo possimus ipsi rem gra-
tam & utilem facere.

Propositio.

¶ Exponat Cicero testimoniū apud censores cōtra Clodiū: quod
die uiolatorū sacrorū in urbe fuerit. Exemplū. pars. i.

¶ Requisitus a uobis iudices: quod super ea cōtrouersia sentiam:
quae inter dignissimū matronarū ordinē: & Appiū Clodiū uer-
sat: de uiolatis bonae deae sacris: an ne ipse eo die in ciuitate fuerit:
quo sacra dicuntur esse uiolata: an potius abfuerit: licet haec mea sp-
cōditio fuerit: ut neminē unquam offendere uoluerim: ne tamē equi-
tas ipsa atque iusticia: quā semp amauit: & pro qua etiam emori possū
ueritatis absconsione ledat: omnia uobis uerissima fatebor. quae
ad huiusmodi causae dilucidationē attingere uidentur. ¶ Petitis
a me iudices. uobis significē. fuerit ne nudius tertius in urbe Clo-
dius. quo potissimū die bonae deae sacra uiolata esse ferunt. Ego
ut uerū fatear: Clodiū uidi mane totū apud duū uiros agere: de-
mū ab octaua hora apud Pōpeū coenasse. Postea uero pro totū
quasi diem circa cesaris edes uagantē inspexi. postremo ad ho-
rā noctis tertiā cursu rapido se domū cōferentē: qua uero ex cau-
sa illud non ausim affirmare. ¶ Haec sunt quae a me scire cupi-
ebatis: & quae ego uobis ueraci sermone protulerim. nā potius uel-
lē mortē oppetere quam ueritatē iusticiamque ledere. Si quid propterea est
quod ex me uobis cognoscatis gratissimū futurum iubete. ecce
me ad omnia uota uera quolibetissime paratū. Valete.

¶ Expositiua historie.

¶ Expositiua epistola historie est illa: que ad aliquem amicum scribitur: pro admonitione alicuius rei geste: de qua uolumus ipm certiore reddere: cuius eplę talis est regula. **Regula.**

¶ Si expositiuā eplām historie ad aliquē amicū scribere uoluerimus: quē uolum⁹ certiorē reddere de aliqua re gesta: & noua: illā silr in tres partes diuidemus. In quarū prima beniuolentiam captabimus a persona nostra: declarantes: q̄rum simus inclinati ad scribendū ipi amico de rebus nouis que uel in rep. uel priuata accidūt: cum maxime intelligamus ipm esse percupidū harum rerū intelligendarū: & precipue cū hoc si boni ciuis officiū: ut uelit sepius admoneri de reb⁹ illis: que in rep. uel in ciuitate accidūt. In secūda uero breuiter dilucideq; narrabim⁹ rem ipam: de qua uolumus ipm amicū reddere certiorē: aut si res illa sit publica de pace uel bello: aut de rebus in senatu gestis: aut sit priuata de negociis ad alterū nīm ptinetib⁹: uel de salute & euētū rerū nīarū: prout nobis uidebit̄ esse scribēdū circa nouitatē & uicissitudinē rerū actēporū. In tertia aut̄ dicem⁹: hęc fuisse que ad ipm amicū scribēda esse uidebātur: & in hoc loco offerem⁹ eidē amico nō pretermittere laborē aliquē in scribēdo de reliqs rebus que post hac eueniēt dūmodo possimus ipi rem gratā facere. Cui etiam offeremus operā nīam in oībns accōmodatā. **Propositio.**

¶ Exponat Antonius bruto: bellum indictum parthis cui prefectus sit designatus Cicero. **Exemplum. pars. i.**

¶ Scio brute charissime: q̄ cupidus si res istas itelligēdi: que hac in rep. nīa gerūtur: cuius in optimū mēbrū te esse cognoscas nō potes ab ipa diu abesse quod si fortasse etiā tibi abesse contingat: nō potest cor tuū aliquo pacto cōquiescere: nisi per amicorum tuorū līras crebro certior fias de eius statu: qđ cū ego sic esse intelligā: ut tibi gratificarer: cui in p̄cipua quadā dilectiōe cōiunctū sum: deliberaui id ad te scribere: qđ potissimū dieb⁹ istis euenit. ii. ¶ Dum enī in senatu pulcherrime starem⁹: reddite sunt ex anthiochia līre: quib⁹ significabat̄: parthos: in agrū cilicū incurssi

onē fecisse: oīaq; in dies penitus deuastare: quod cū intellexisset
senatus subito decreuit: ut singuli sentētias rogarent: esset ne bel
lū parthis inducēdū: an potius cū eis pacē ineundā: quia nō sine
magno reip. dispendio uidebat illis posse obsisti super qua re cū
multę uarięq; essent patrū sentētię: tādē deliberatū ē: ut parthis
bellū icideret: eiq; rei quia nemo uidebat: nec sapia grauior: nec
fide maior: qui tātā posset puinciā sustinere: Marcus cicero p̄fe
ctus est: iāq; ei exercit⁹: arma cōmeatus decret⁹. Vnde expecta
mus: infra paucos dies: eupatorē ip̄m ab urbe ad expeditionem
suā p̄fecturū. Tu interim deos exora: ut his faueant iceptis: quo
resp. n̄ra nō solū seruet sed etiā mirifice augeat. iii. ¶ Hęc sūt quę
dieb⁹ istis hoc in senatu gesta sunt de qb⁹ te putauī certiorē faciē
dū. Si qd p̄terea acciderit: qd sit notatiōe dignū: faciā te de oībus
sepissime certiorē: cui etiā oēm operā meā offero: in oībus tuis
optatis q̄libētissime patā. Vale. ¶ Expositiua notitię.

¶ Expositiua epistola notitię est illa: quę ad aliquem amicū scri
bitur: quę certiorē reddere uolum⁹ de cōditione alicuius p̄sonę:
quā ip̄e scire desiderat: cuius ep̄letalis ē regula. Regula.

¶ Si expositiuā epistolā notitię ad aliquē amicū scribere uolue
rimus: cui cupimus declarare conditionē alicuius p̄sonę: quā
ip̄e scire desiderat: illam silr in tres partes diuidemus. In quarum
prima beniuolentiā captabimus ab ea persona ad quā scribim⁹
declarātes. q̄ ex quo ex litteris eius intellexerimus: ip̄m scire de
siderare conditionē talis uiri: fuerimus ualde diligentes in ea per
quirēda: & q̄ tandē intellexerimus oīa quęcunq; circa negociū
istud erant intelligēda. In secūda uero breuiter & dilucide decla
rabimus ea quę scribere intēdimus: aperiētes particulariter oēm
cōditionē illius uiri uel etiā illius rei: cuius ip̄e amicus ad quē scri
bimus notitiam habere uoluerit. Quod si forte de nobis ip̄is ali
cui notitiam dare uoluerimus: p̄termiſsa prima parte: capie
mus beniuolentiā a nobis ip̄is nos excusando: si aliquid de no
bis dixerimus: quod tamen dicemus facere nō ex arrogātia: sed
solum ut personam ignotam illi aperiamus: qui eam scire deside

rat: & tunc q̄to modestius poterimus cōditionē nr̄am narrabi-
mus: ut ab amico noscamur. In tertia aut̄ dicemus hęc fuisse: quę
de tali uiro uel tali re itelligere potuerim⁹: & q̄ si alia p̄ ip̄o amico
facere possum⁹: pati sumus ad oīa eius optata: cui etiā offerem⁹
operā nr̄am: in oībus libētissime patā. Propositio.

¶ Exponat Gicero cęsari conditionem appollonii rhodii: ora-
toris: cuius ip̄e notitiam habere cupit.

Exemplum.

pars. i.

¶ Nihil est tam arduum tanq̄ difficile mi Cęsar quin illud liben-
tissima fronte subirē: ut tibi rem gratā facerem: quia sic me cogit
amor singularis & eximius: quo ite affect⁹ sum: sicq̄ me cogūt
maxima p̄clarissimaq̄ beneficia tua: q̄bus & antea semp̄ me cu-
mulaſti: & in dies cumulare non desinis. Petis a me ut omni dili-
gētia exploratā apollonii rhodii cōditionē ad te scribā feci id se-
dulo: teq̄ de his quę scire cupis: certiorē reddo. ii. ¶ Est enim is
apollonius: quē tu scire desideras: uir oīum iudicio singularis: q̄
nō tantū in oratoria facultate: quā ip̄e manifestissime p̄fiteſ: sed
etiam in philosophia non mediocre sibi nomen comparauit: ex
rhodo nāq̄ cum proximis diebus istis in hoc atheniense gym-
nasium cōmigrauerit: quia neminē reperiuit: qui rhetorica insti-
tuta diligēter enodaret. a philosophia ad istā pedestrē oronē se
cōuertit: in qua tantā p̄fecto studētib⁹ utilitatē adiecit: ut uidere
facile uidear: iterū palladē ex cerebro iouis natā in hanc urbem
descēdisse. iii. ¶ Plura de hoc hoīe ad te scribere possem: sed ex
aliis etiā plura itelligere poteris. Hoc unū addo: q̄ si talē orato-
rem in urbē euocaueris: nō priuatę solū: sed publicę etiā utilitati
nō parū cōsules. Si qd est p̄terea qd me tibi obsequi cupis: iube-
as ecce me ad oīa penit⁹ uota tua libētissime paratū. Vale.

¶ Gratulatorium genus.

Caput. x.

Gratulatoriū genus est illud quod fit: quotiēscūq̄ ad
aliquem amicū nr̄m scribētes uolumus illi gratulari:
pro aliquo suo bono cōsecuto: & huius generis spe-
cies sunt duę: una pro fortuna: altera uero pro salute.

Gratulatoria.

Pro fortuna.

Pro salute.

¶ Gratulatoria ep̄la pro fortuna est illa: quę ad aliquę amicum scribitur: cui uolumus gratulari: pro aliqua dignitate uel prosperitate cōsecuta cuius ep̄lę talis est regula. Regula.

¶ Si gratulatoriã ep̄lam pro fortuna ad aliquę amicũ scribere uoluerimus: cui uolumus cōgratulari: uel pro aliqua dignitate cōsecuta: uel pro aliquo gaudio seu leticia: quã ip̄e prospera fortuna fuerit affectus: illã in tres ptes diuidem⁹. In quarũ prima beniuolentiã captabimus ab ea p̄sona: ad quã scribimus: p̄am summo opere laudãtes & ostēdētes: q̄ meritis & uirtute sua fuerit cōsecuta talē dignitatē uel p̄speritatē. In secũda uero demōstrabimus q̄tũ hoc nobis fuerit gratum beniuolentiã captãtes a p̄sona nostra: & declarãtes propter amorē & beniuolentiã: qua in talē personã afficimur: nos fortunã istã propriã existimare. In tertiã autē deũ rogabim⁹ ut hęc dignitas siue foelicitas sit illi p̄petuę laudi ac utilitati futura: simulq̄ in hoc loco offeremus illi oēm operam nr̄am q̄libētissime accomodatã: dũ modo possumus circa hanc dignitatē suã: ei aliquid utilitatis afferre. Propositio.

¶ Cōgratuletur curioni Cicero: pro tribunitia pt̄ate: quã merito consecutus est. Exemplum.

¶ Nescio: mihi potius: an tibi gratuler Curio pro tribunitia ista pt̄ate tua: quã nuper uirtutib⁹ tuis p̄clarissimisq̄ morũ institutis cōparasti. tibi. n. non mediocrē uideo gloriã accessisse: cui tantũ honoris gradũ: iuuenili p̄sertim hac in etate tua ascendere licuit: ut nō minus oĩum de te opinionē superaueris q̄ equaueris: nec id qdē imerito: tãtũ nãq̄ tibi ap̄d oēs existimationē cōcitasti: ut laus tua nō obscuro nec uario sermone: sed & clarissima & una oĩum uoce p̄dicef. Mihi autē nō parũ decoris & ornamenti adiūxisti: cui tali stēmate decoratũ liceat amicũ hēre: qui & suo splendore hęc nō solũ amicitia illustrare possit: uerũ ei maxio sit futurus emolumēto. ii. ¶ Tibi igit̄ tuęq̄ uirtuti gratulor: p̄ hac dignitate tua: tam optima q̄ bene merita quã licet nunq̄ ambitiose

que fueris: utriusque tamen uirtutis tue splendore semper promereri
studuisti: mihi uero gaudeo cui tantum laudis accesserit: nec id quod
iniuria. oia. n. sunt amicorum (ut aiunt) conia: quorum etiam animi a deo
dicuntur esse coniuncti: ut unus idemque spiritus duo corpora regat. ac idem
sit in duobus sensus eademque uoluntas. iii. ¶ Dii quoque te faustum foe
licemque conseruent: quorum arbitrio oia gubernantur ac ad meliora spem
dignioraque: ut meritis es te proueat ut & tibi & tuis gloriam im
mortalem acquiras: & reip: tandem bonus ac honestus ciuis euadas:
quam cum diu foelicissime gubernaueris: in eius tandem sinu faustissi
me quiescas.

Gratulatoria pro salute.

¶ Gratulatoria epistola pro salute est illa: que ad aliquem ami
cum scribitur: cui uolumus gratulari: aut pro salute: post egritu
dinem consecuta: aut quia ex aliquo loco saluus redierit: Cuius
epistolę talis est regula.

Regula.

¶ Si gratulatoriam epistolam pro salute ad aliquem amicum scribere uo
luerimus: illa sicut in partes tres diuidemus. In quarum prima beniuo
lentiam captabimur a persona nostra: declarantes: quantum prius de amici
egritudine doluerimus: uel de eius salute dubii fuerimus si a nobis
fuerit sepat. In secunda uero declarabimus quanto gaudio affe
cti fuerimus: cum de eius salute: uel incolumi reuersione intellexe
rimus: & tunc ei de tali salute congratulabimur: deum rogantes: quod
hanc prius incolumitatem suam diu seruet. deinde ipsum deinceps ab
omni malo tueatur. In tertia autem offeremus eidem amico omnem
operam nostram: ut in aliis fieri consuevit.

Propositio.

¶ Congratuletur Eustachius andronico: pro salutis sue pristinae
instauratione.

Exemplum. pars. i.

¶ Quanto dolore affectus fuerim diebus istis. Eustachi charissime
cum primum ex amicorum meorum literis intellexissem: te in grauem quempiam
morbum incidisse: per literas quod tibi significare non possem. Existimaui
perfecto hac mihi egritudine tua: esse conem: pro eo amore ac beni
uolentia: qua in summope affectus sum. ii. ¶ Sed quanto maior fuit
exacta moesticia: tanto maior nunc leticia successit: cum intellexerim:
te iam dei optimi bonitate iuuante: in pristinam salutem fuisse restitutum.

Gratulor igitur tibi prius pro ista incolumitate tua instaurata:
deūq; exoro: ut diu te salutem seruet atq; superstitē: ut nos oēs
amici tui cupimus & peroptamus: qui tuo amore a deo deuicti
sumus: ut nunq; possimus ab eo auelli. iii. ¶ Nos quoq; scias: di-
uina fauente pietate: saluos omnes esse atq; incolumes & om-
nibus uotis tuis q̄libētissime paratos: dum tibi possimus esse &
honorī & utilitati q̄ maxime. Vale.

¶ Exhortatiuū genus. Caput. xi.

Exhortatiuū genus est illud: qd̄ sit. quotienscunq; per-
sonā aliquā ad aliqd̄ peragendū uolumus cohorta-
ri: & hui⁹ generis spēs sunt duę. Vna scilicet ad letitiā.
altera uero ad dolorē. Exhortatoria.

Ad dolorem.

Ad letitiam.

¶ Exhortatiua eplā ad letitiā ē illa: quę scribit̄ ad amicū: quē ex-
hortari uolum⁹ ad aliqd̄ pagēdū qd̄ illi in gaudiū honorē & uti-
litatē futurū sit. cuius epistolę talis est regula. Regula.

¶ Si exhortatiuā eplā ad letitiā ad aliquē amicū scribere uolu-
erimus: quē cohortari uolumus: uel ad uirtutes capeffendas: uel
ad gaudiū pro aliqua re suscipiendū siue ad aliqd̄ aliud pagēdū
qd̄ in eius utilitatē redūdet: illā in ptes quinq; diuidem⁹. In q̄rū
prima beniuolentiā captabim⁹ ab ip̄a re: declarātes: q̄m ip̄i ami-
co ad quē scribim⁹: sit futura utilis res ip̄a: ad quā ip̄m exhortari
studem⁹. In secūda uero beniuolētiā sibi capiam⁹ a re ip̄a: laudā-
tes ip̄am ab honestate & iusticia. & demōstrātes ip̄am equissi-
mā esse: & quocūq; p̄batissimo dignā: ad hoc ut ip̄e amicus fa-
cilius incitet̄ ad id faciendū: ad quod ip̄m cohortamur si senserit
aliquid inde sibi honoris profecturū. In tertia aut̄ demōstrabi-
mus rem ip̄am esse possibilē & facilē ad peragendū: quia natu-
raliter quāto res est facilior: tanto libētius a nobis suscipitur: cū
natura nostra a labore procliuis sit ad libidinē & uoluptatē. In
quarta uero ostēdem⁹ huiusce rei necessitatē: dicētes. q̄ necessa-
rio amicū ip̄m oporteat tale quid peragere: ne forte in aliquod
dānū: uel dedecus incideret. In ultima deniq; p̄ponemus quid

uolumus ipsum amicum facere dantes ei modum rem ipsam peragendi: & hec propositio appellatur: que tamen iter ceteras partes est ponenda: ubi magis ad propositum facere uideatur. **Propositio.**

Exhortetur Fabius papirium pretextatum: ingenuum adolescentem: ad uirtutes capescendas. Exemplum. pars. i.

Nihil unquam fuit papiri charissime: quam tam publicis quam priuatis rebus maiori unquam molumento fuisse legamus quam ea potissimum uirtus: que non solum priuatas domos: uerum & publica quoque imperia regere: gubernare: atque imprimis augere solita est: hinc & athenienses doctissimos uiros rem suam publicam merito inter ceteras prestantissimam reddidisse conperimus. Nec minus quidem clarissimorum uirorum prudentia: sapientissimoque consilio romanam scimus rem publicam seruata atque mirifice ampliata. ii. **Preterea eiusdem uirtutis splendore: quo quisque potissimum ei familiaris non minimum quidem honoratus est: est enim tanta uirtutis gratia: tanta gloria & auctoritas: ut facile ex ignobili quemquam nobilem: ex mortali in mortalem reddere possit. iii. **Ad hanc igitur uirtutis laudem: pro singulari in te beneuolentia mea: his meis litteris te incitare disposui: non quod ad illam te tua sponte satis incitatum esse diffidam: sed ut amorem in te meum apud te testificatum relinquam. iiii. **Nec profecto tibi ad uirtutem capessendam difficilis additus patet. hanc enim tibi facillime comparabis si hoc statueris: quarum laudem gloriam ad amaris: quibus artibus hec laudes comparantur in iis potissimum esse laborandum. v. **Hec uides quanto tibi hac maxime tempestate necessaria sint: cum eadem tibi reipublice tali sit opus defensore: qui omni uirtute uallatus eam in pristinum statum: ueteremque libertatem merito sit uedicaturus. Vale.********

Exhortatiua ad dolorem.

Exhortatiua epistola ad dolorem est illa: que scribitur ad aliquem amicum: quem exhortari uolumus ad lachrymas & moerorem: pro aliqua fortuna aduersa: uel publica: uel priuata: & huiusmodi epistolae talis est regula.

Regula.

Si exhortatiua epistolam ad dolorem ad aliquem amicum scribere uoluerim: quem ad lachrymas uel luctum incitare uolumus: per aliquo

casu aduerso qui nobis uel amicis priuate acciderit: uel publice etiã
euenerit: illã in ptes quattuor diuidem⁹. In quarũ prima beniuo
lentiã captabimus ab ipsa re: demõstrantes quã sit iustũ & hone
stũ: aut p amicorũ aduersitatibus: aut pro pub. in cõmoditatib⁹
dolere: cũ precipue huiuscemodi calamitates debeamus cõmu
nes existimare. In secũda uero narrabimus casum ipm: propter
quẽ uolum⁹ ipsum amicũ ad dolorẽ cõmouere. In tertia aut cũ
uerbis accõmodatis: exhortabimur ipm ad dolorẽ: pro tali re
suscipiendũ. In quarta uero & ultima demõstrabimus: quã sit ne
cessariũ: in huiuscemodi calamitatib⁹ dolore: ut post dolorẽ suc
cedat cogitatio & cura cõsulendi ipsis rebus afflictis pmittetes
etiã nos operam nostram: in omnibus fore paratam: dum mo
do possimus aliquid prodesse. Propositio.

¶ Exhortetur planctũ Cicero: ad dolorem capiendũ pro reip.
romane oppressione. Exemplum. pars. i.

¶ Cũ iure tã diuino quã humano cogẽte: post pietissimũ in deos
obsequiũ: quicquid in nobis est: illud totũ patrie reique publice de
beat: p cuius nõ solũ prosperitatibus letari: in cõmoditatibusq;
lugere debemus: sed pro qua etiã sanguinẽ effundere: si opus est
debiti sumus: nõ sum ab officio boni ciuis alienũ arbitratus: si ex
positis calamitatib⁹ nr̄is te ad nobiscũ lachrymandũ incitauero
ii. ¶ Scias place charissime pristinã illã dignitatẽ & auctoritatẽ
nr̄am qua mirifice hoc incenatu pollebamus: Cesaris nũc iniqui
tate penitus esse sublatã: q; monarchiã imperii consecutus: nõ so
lũ patres ab urbe ppulit: sed nec alicui uiro bono liberũ amplius
nomẽ reliq;. Quis igit̄ est tã ferreus ciuis: q; se a lachrymis cõtine
re possit? amissa namq; dignitate nr̄a: quid reliquũ nobis est: nisi ut
in luctu & squalore iaceamus? flemus: ploramus: ululamus to
ta die: teq; lachrymarũ istarũ etiã uolum⁹ sociũ habere. iii. ¶ Ne
cessẽ enim ẽ: ut gemitus augeant̄: lachrymẽ excrescãt: ploratus
crebrior fiat: hæc enim fortassis aiorũ quẽdã irritamẽta fuerit: quẽ
diu iniuriã istã pati neqbũt: qd si q; ad hanc laudabilẽ puinciã ani
mũ adiecerit: nõ recusõ laborẽ: sed potius ad omne capitis peri

culū subeundū: omnē operā meā: uitā deniq; ipm libētissime pa
ratā uoueo. Vale.

¶ Dissuasuum genus. Caput. xii.

Dissuasuum genus ē illud: quod fit quotienscūq; ad
d aliquē amicū scribim⁹: quē si uiderimus inclinātū: ad
aliquid peragendū: ab eo uolum⁹ deducere: & huius
generis spēs sūt duę: una. s. a leticia: altera uero a dolore.

Dissuasua.

A leticia.

A dolore.

¶ Dissuasua ep̄la a leticia est illa: q̄ scribit̄ ad aliquē amicū: quē
si uiderimus inclinātū ad aliqd̄ reprehensibile gaudiū: ipm ab eo
conabimur retrahere: & hui⁹ ep̄lę talis ē regula. Regula.

¶ Si dissuasiuam epistolā a leticia ad aliquē amicū scribere uolu
erimus: cui dissuadere intēdimus: ne in aliquā indebitā leticiā pro
rumpat: uel ad aliquid faciendū properet: quod ipse sibi bonum
futurum existimet: illam similiter in partes quinq; diuidemus. In
quarum prima ostendimus rei ipsius inutilitatē: si fecerit eam: &
omnibus medijs demonstrare conabimur ipsam omnino esse
damnosam. In secunda uero aperiemus rem ipsam esse penitus
iniustam & inhonestam: & minime uiro bono condecētē: ita
ut per hęc media ipsum amicum nostrum inducamus ad hoc:
ut rem ipsam existimet nullo pacto esse faciendam. In tertia autē
proponemus: quo pacto sit ab ipso amico peragendum: ut a ta
li re faciēda desistat: & simul rei ipsius modū aperiemus: quo de
beat in ipsa re procedere. In quarta uero demonstrabimus: quā
tum sit ipsi amico facile: a tali re faciēda desistere: ita ut per hanc
facilitatem citius inducatur ad persuasionem. In quinta uero
& ultima declarabimus necessitatem ipsam: propter quam sit
coactus a tali leticia desistere: simulq; ipsi amico offeremus om
nē operam nostram: si uoluerit persuasionibus nostris morem
gerere.

Propositio.

¶ Dissuadeat Curioni Cicero: in leticiā prorūpere: quia Cesar
monarchiā obtinuerit imperii. Exemplū. Pars. i.

¶ Inueterata fuit dignissimaq; uniuscuiusq; philosophātis opi/

nio Curio charissime: nihil uiro bono inutilius eē: nihilue dam-
nosius q̄ de suę reipublicę oppressione gaudere: pro cuius con-
seruatione: quanto quis maiorem laudem & gloriam con-
sequitur: tanto maiore nota dignus efficitur qui in eam aliquid
attentare studuerit secum. ii. ¶ Adde p̄terea q̄ nihil unq̄ uiro
digno inhonestius: nihilue turpius existimari potest: q̄ in reipu-
suę casibus leticiã p̄ se ferre: p̄ qua si quis etiã pulcherrimũ sangui-
nem exposuerit: nō modicã sibi gloriã & laudem cōparabit. iii.
¶ Cū igitur intelligam te pro Cęsar̄is uictoria tantum gaudiũ
suscepisse: ut uix te ab eius publica ostētatione continere possis:
dolui certe: te in tantũ dilapsũ fuisse facinus: ut etiã in malis tuę
patrię gaudere possis. Proinde te hortor: ut ab ista leticia uana
& turpi desistere uelis. iiii. ¶ Facile enim tibi est: omnē leticiã istã
in lachrymas uertere: cū p̄cipue optimus semp̄ ciuis fueris existi-
matus: cui⁹ officiũ est: illã pulcherrimam mortē ducere que pro
patria suscipitur. v. ¶ Adde etiã q̄ in tãtis totq̄ reip. perturbatio-
nibus tibi necesse est: non solũ ab hac animi hilaritate discedere:
sed & perpetuas lachrymas periclitanti patrię cōdonare. Vides
enim quãta etiã tibi sint mala in hac publica calamitate patiēda:
nisi corde & animo ingemiscens: cadentibus rebus mature con-
sulueris. qđ ut facias te rogo: & ad id peragendũ omnē tibi ope-
rã meã paratã deuoueo. Vale.

¶ Dissuasua a dolore

¶ Dissuasua epistola a dolore est illa: que ad aliquē amicũ scri-
bitur: que si uiderimus inclinatũ ad aliquē reprehensibilē dolorē:
uel minime laudabilē: ipsum ab eo deducere conabimur. & hu-
ius epistolę talis est regula.

Regula.

¶ Si dissuasua epistolã a dolore ad aliquē amicũ scribere uolue-
rimus: cui dissuadere intēdimus: ne p̄pter aliquã causam in moe-
rorem deducatur: quem ipse forte inconsiderate suscipit. illam si-
militer in partes quinq̄ diuidemus. In quarum prima declarabi-
mus quantum sit inutile uel damnosum ipsi amico nostro in tali
casu dolorem ostendere: cū p̄cipue hoc non sit uiri sapientis
officium: ut in rebus aduersis dolere debeat. In secunda uero de

monstrabimus ipsi amico: non esse honestum uel laudabile: si propter ipsam rem doleat: & hic si uoluerimus: aliquam rationem adducemus: propter quam probemus turpe esse ipsi amico nostro: si in dolore diutius moretur. In tertia autem conabimur omnibus mediis quibus nobis possibile fuerit: ipsum amicum a tali dolore deducere: & in gaudium potius & consolationem inducere. In quarta uero demonstrabimus hoc facile esse: si uoluerit amicus ad letitiam se uertere: & ab ipso dolore discedere. In quinta uero & ultima ostendemus quantum sit ipsi amico ad quem scribimus necessarium: ut a tali moestitia penitus discedat: adducendo aliquam rationem: quae uideatur ad propositum facere. nam epistola ista est quasi similis epistolae consolatoriae: de qua superius mentionem fecimus. & simul etiam in hoc loco: si nobis uidebitur: offeremus ipsi amico omnem operam nostram: dum possimus ipsum a tali moestitia uel dolore remouere: et in aliquod gaudium deducere.

Propositio.

¶ Dissuadeat Marco Antonio Brutus: in luctu tabescere propter Iulii Caesaris interitum.

Exemplum.

Pars. i.

¶ Hoc est officium optimi cuiusque ciuis Marce antoni charissime ut non solum rem publicam suam & bonum commune diligat: sed illud etiam pro uirili sua querere: & questum mirifice conseruare conetur. pro quo tutando etiam si opus fuerit: quolibetissime sanguinem ipsum effundere cupiat. quod qui facere neglexerit: uel acriter puniri debeat: & a senatu alienus censeretur. ¶ Non. n. laudabile est: immo turpissimum & detestandum facinus pro priuato bono publicum & commune spernere: ac spernendo destruere. immo & qui hoc facere presumpsit: poenas luere decet: & nullum morte sua amicis luctum relinquere. ¶ Cum igitur propter Caesaris interitionem uideam te in moerore & luctu constitutum: non possum non summopere mirari: cum presertim te semper bonum probatissimumque ciuem cognouerim: qui non solum de re publica tua semper bene mereri studuisti: sed omnes in eam crudelissime delinquentes: tanto persecutus es odio: ut tanquam in matrem tuam sequentes

fuiſſent: eos ſic tibi inimicos exiſtimaueris. iiii. ¶ Recipe igitur
priorem animū tuū in patriam: & pro nequiſſimi tyranni nece
noli tantopere cōmoueri: qui nullam uiris bonis libertatem re/
linquens pulcherrimā reipublicę faciem in turpiſſimā conuerte/
rat. v. ¶ Facile nāq; eſt tibi uiro prudentiſſimo a dolore & luctu
ad leticiam potius & conſolationē animū deducere cum præci
pue uideas tali occupatore extincto priſtinā iam ſibi libertatem
ipſam recuperāſſe. Cogita præterea quantū tibi hoc præſertim
tēpore: neceſſariū ſit: ut relicto moerore ſereniſſimā patrię tuę
faciem oſtendas: quę tuis ſubſidiis fulta: poſſit aliquando ex tan
tis calamitatibus respirare. quod ut facilius facere poſſis: dabi
mus operam omnes nos amici tui: ut in rebus oībus noſtra offi
cia ſint tibi q̄libentiſſime parata. Vale.

¶ Inuectiuum genus.

Caput. xiii.

i ¶ Inuectiuū genus eſt illud: quod ſit: quotienscūq; per
ſonā aliquam uel amicam uel inimicam reprehēde
re uolumus: pro aliquo crimine ſcleris uel ignoran
tię: & huius generis ſpecies ſunt duę. Vna ſcilicet criminis. Alte
ra uero contentionis.

Inuectiua.

Criminis.

Contentionis.

¶ Inuectiua epiſtola criminis eſt illa quę ad aliquam perſonam
ſcribitur: aut amicā: aut inimicam: quam pro aliquo ſcelere uel
flagitio: ſiue remiſſe: ſiue excādeſcēter uolumus accuſare: cuius
epiſtole talis eſt regula.

Regula.

¶ Si inuectiuā epiſtolā criminis ad aliquam perſonam ſcribere
uoluerimus. primo ſcire debemus: q̄ ſi perſona ipſa ad quā ſcribi
mus: eſt nobis amica: remiſſa inuectione utendum erit: & prius
uerbis aſperis accuſandū: deinde in bona uerba deſinēdū. Si ue
ro inimica fuerit perſona: tunc in tres potiſſimū partes ipſam epi
ſtolā diuidemus. In quarum prima beniuolētiā captabim⁹ a per
ſona noſtra: declarātes. q̄ ad talem inuectionē non uoluntarie:
ſed coacte ſim⁹ impulſi: & q̄ ſepenumero a tali inimico laceſiti:

ad ultimū usq; perpeffi sumus: sed nūc amplius pati nō possim⁹:
cū p̄cipue ipsius personę uitia in alicuius dānum uerterent: si non
essent accusata & castigata. In secūda uero rem ipsam reprehē/
dendā adducemus: simulq; rationes oēs: quę ipsi inuectioni ui/
debunt accōmodate. In tertia uero: si amica erit nobis persona:
ad benignū aliquē sermonē conuertemur: ipsam monētes. ut a
tali facinore desistat: quod si fecerit: omnē operā nr̄am offere/
mus: q̄libentissime paratā. Si uero inimica erit persona: beniuo/
lentiā iterū a nostra p̄sona constituem⁹: dicētes: nos amplius no
le in ipsum inimicum inuehi: ne potius propter odium id fecisse
uideamur: q̄ ueritatem: sed q̄ in aliud tempus cetera uolumus di
cenda reseruare.

Propositio.

¶ Inuehatur Cicero in Luciū catilinā: qui in patriam rempu. cō
iurare parat. Pars. i.

Exemplum.

¶ Nihil est Luci Catilina qđ me magis hac tēpestare sollicitet
& intollerabili pene dolore conficiat: qđ qđ & multorū sermoni/
bus & litteris intellexi: te. s. in patriā tuā: p̄ cuius deberes libertate
libēter uitam effundere: cōiurationē parare. quod p̄fecto inter
cetera uitia scelestaq; facinora tanto detestabilius ē: quanto bo/
nū cōmune priuato meli⁹ nobiliusq; censet. Vnde nisi me amor
summus: quo in te afficior: mutuaq; beniuolentia nostra impel
leret: potius mihi tacēdum qđ ad te scribendū existimarē: uolui ta
men hęc pauca ad te mittere: ut quidnā potissimum hac in re sen
serim apud te testatum relinquerem. ii. ¶ Quis furor? quę insa/
nia? quęue potius dementia te ad tantū scelus peragendū com
mouere pōt? Tu ne patrię filius: uel eius mēbrum scelestas aude
bis in matrē uel potius corp⁹ tuū manus inferre. Iugente sq; pue/
ros: lachrymātes matronas: luctuosos ciues: lugubrē senatū de
structā remp. deorūq; p̄fanata poteris cernere templa? & qbus
quęso oculis ista cōspicies? Sed regiam inquires dignitatē quero
dominatū concupisco. Et quę per deū immortalē potest esse di
gnitas: tali merito nomine decoranda? quis dominat⁹ honest⁹:
q̄re ip. lachrymis: bonorumq; ciuium depopulatione paretur?

Ille quidē iudicio meo est honor existimādus: illa merito digni-
tas appellanda: quę in tempore, collatis meritis acquiritur. Nihil
est enim: quā maioris fructus glorieque esse possit: nec quicquid ex om-
nibus rebus humanis est preclarior atque prestantior: quā de re publica
bene mereri. Tu autem reipublice oppressione immortalem tibi lau-
dem parare speras? falleris (mihi crede) Catilina ac longe deci-
peris. Vide ne dum tibi immortalitatem queris uitam amittas: atque
exiguam hanc existimationem quam tibi olim contulisti: foedis-
simo nomine deturpes ac dehonestes. **¶** Repelle igitur a te
inclementissimam uel potius nefariam mentem istam: ac reipublice
incumbas: quę teque tuosque dignis ac preciosis quidem possit mu-
neribus dignitatibusque exornare ut omnibus gratior omnibusque
iucundus existens: in dulcissime tandem patrię sinu susceptus: diu
faustus foelixque uiuere possis. quod si facere uolueris: ut spero &
opto: omnem tibi operam meam offero: in omnibus tuis optatis quę
liberissime parata. Vale.

¶ Inuectiua contentionis.

¶ Inuectiua epistola contentionis est illa: quę ad aliquam personam
scribitur cuius ignorantiam reprehendere uolumus: super aliquo loco
humano: super quo est nobis cum ea contentio: cuius epistolę
talis est regula.

Regula.

¶ Si inuectiuam epistolam contentionis ad aliquam personam scribere
uoluerimus: cum qua nobis sit controuersia: super aliquo loco stu-
dioso uel humano & ipsius in ea re ignorantiam reprehendere uel
accusare curauerimus: illam in partes tres similiter diuidemus. Et
quauis possimus ipsam epistolam dirigere ad eam personam ad quam
scribimus: melius tamen est quę ipsam mittamus ad aliquem tertium
apud quem tanquam iudicem res ista agatur. Sed ut cunquę sit: in prima
parte epistolę ostendemus sicut in superiori factum est: quę non sit of-
ficium uel consuetudo nostra in tales controuersias uenire: cum potius
semper pacem & quietem amauerimus: & quę sepe numero prouo-
cati: ad ultimum usque simus perpeffi. Tamen dicemus: impresen-
tiarum tantam esse aduersarii nostri insolentiam: quę precipue
tendit ad honorem nostrum denigrandum: quę nullo pacto am-

plius tacere possimus: sed potius omnino uelimus rem istā age-
re apud ipsam personam: ad quam scribimus: ut propter bonita-
tem & prestantiā suam uelit super ea iudiciū ferre. In secunda ue-
ro narrabimus breuiter & dilucide rem ipsam: super qua est in-
ter nos exorta controuersia: simulq; recitabimus rationes n̄ras:
ipsas confirmando: & per oppositum rationes aduersarii con-
futabimus. In tertia autem dicemus multa etiam alia nobis dicē-
da esse: quę tamen dicere nolumus: ne uideamur potius odio q̄
ueritate faciente: eius ignorātiā accusare: rogabimusq; amicū
nostrum: ut super his rebus imperitiā aduersarii nostri iudicet
simulq; illi commendabimus nos: & ei offeremus omnem ope-
ram nostrā in omnibus paratam.

Propositio.

¶ Inuehatur in batillū gelius: q̄ personale uerbū dicit numeris
& personis carere.

Exemplum.

Pars. i.

¶ Nihil unq̄ a me magis alienum esse uolui: obseruādissime do-
ctor: q̄ alienis detractiōibus delectari: quę profecto iniquum
semper & maliuolum hominis animum prę se ferūt: sed potius
ab inimicis meis & emulis sepiissime lacesitus: ad ultimum usq;
perpeffus sum ne inquinatissimis & impudentissimis eorū male-
dictis respondere conatus: aliquid in me simile esse ostenderem:
qd̄ me ad respondendū alliceret. Sed cū diebus istis uarias in me
batillus contumelias coniectare non cesset: quę non solum ad
litterariam controuersiam: sed ad honoris quoq; mei offensio-
nē pertinent: statui non amplius silere: sed apud te iudicē peritissi-
mum huiusmodi controuersiam agere. ii. ¶ Clamitat ignoran-
tissimus iste nebulo: uerbum impersonale numeris & personis
carere: cū impersonale a personarū carētia præcipue dicatur. nec
sibi aliquo pacto psuadere potest impersonali uerbo numeros &
psonas accidere: qd̄ licet multis possem rationib; & auctoritati-
bus approbare. unā tamē potissimū adducā: quę inter ceteras fa-
cilior existimat. Certū enim est uerbo personas & numeros ac-
cidere. accidētia aut non cōmunia sed propria sunt uniuscuiusq;
partis oratiōis: ita q̄ omnibus speciebus sub suo genere cōtentis

cōuenire debent: ut prisciano placuit: ergo numerus & persona
etiā uerbo impersonali accidēt: uel impersonale uerbū non erit: sed
cū impersonale uerbi species sit: relinquet ipsum etiā numeros et
personas habere. Nec obstat eius dominatio: quod scilicet a persona
rum carentia impersonale dicatur. nam sicut mutę dicuntur litterę
non quia omnino uoce careāt: sed quod ad similitudinē ceterarū lit
terarū sint tanquā mutę: cum uocem minimam habeant: ita & im
personale dicitur: non quod sine personis sit sed quod ad similitudinē per
sonalis: illas distinctas habentis: sit tanquā sine personis: cum eas
confusas habeat. iii. ¶ Plures quidem & alias possem huiusce
ignorantissimi hominis ineptias scribere: quas dedita opera p̄
termittere statui: ne illas carpando odiose potius: quā ueridice id fa
cere uiderer. Tu igitur super his rebus sententiā feres: qui latinita
tis nostrę lumen existis: & me tibi commendatum habebis: cui
ego omnē operam meam offero: in omnibus uotis tuis quālibet
tissime accommodatam. Vale.

¶ Expurgatiuum genus.

Caput. xiiii.

Expurgatiuum genus est illud: quod fit: quotienscūque
aliquid nobis obiectū expurgare uolumus: uel quū
circa rem aliquam: quę nobis posset opponi: excusa
tionem nostram exponere conamur: & huius generis species si
militer sunt duę: una scilicet criminis. altera uero contentionis.

Expurgatiua.

Criminis.

Contentionis.

Expurgatiua epistola criminis est illa: quę ad aliquam personam
scribit: amicā uel inimicā: a qua fuerimus aut remisse aut excā
descender pro aliquo scelere uel flagitio accusati: Cuius quidem
epistolę talis est regula.

Regula.

Si expurgatiuam epistolā criminis ad aliquā personā scribe
re uoluerimus: primo scire debemus quod ista epistola dupliciter fi
eri potest: uno scilicet modo remisse: & altero excandescender.
Remisse scribitur hęc epistola: quando apud amicū nos uolumus
excusare p̄ aliquo crimine: cui⁹ etiā ipse nos remisse isimulauerit

& tūc hęc epla potius excusatoria dicit. Excandescēter aut hęc
epla scribitur: quādo aut apud inimicū nos defendere uolumus
ab aliquo crimine obiecto: aut apud aliquā tertiā personā: quod
usitatus est. Sed quocunq; modo fiat ipa epla: eam in tres po-
tissimū partes diuidere solemus. In quarū prima: per aliquā rati-
onabilē causam: aut ueram: aut saltem uerisimilē nos excusam⁹
ab eo crimine: quod fuerit obiectū dicētes aut hoc nō esse uerū:
quod ab ipsa persona scribatur: aut per imprudentiā uel ignorā-
tiam & nō maliciose id fecisse: quod nobis uitio ascribitur. In se-
cunda uero aut remisse aut excandescēter: sicut epistolę misse na-
turam: ipam personam: ad quā scribim⁹: uel tali uel alio uitio cri-
minabimur: dicentes. q̄ boni uiri officium est: antequā alios re-
prehendat seipm inspicere: nec cecus cecum illudat. In tertia aut
& ultima: si remissa fuerit epla: promitemus amico nro: in tale
crimen amplius nō esse lapsuros: simulq; cohortabimur eū: ne
& ipse in talē culpā incidat cuius eū accusauerimus quia eodem
illū crimine cōdēnabimus: cui etiā offeremus oēm operā nrām
in oibus suis optatis merito paratam. Sed si excandescēs fuerit
epistola: cohortabimur personā illā: ad quam scribimus: ut dein-
ceps a detractiōe desistat: quia si quę uult dicere perrexerit: quę
nō uult: fortasse audiet. Vel si ad tertiā psonā scribat epla: possu-
mus fili inimicū admonere: ut a maledicēdo se abstineat: deinde
excusabimus nos: si contra uiri boni officiū inimico detraxeri-
mus: dicentes: quod hoc ex iniquitate nō fecerimus: sed potius
ut suis maledictis finem aliquando iponeremus. **Propositio.**
Expurget se. L. catilina a cōiurationis crimine: cuius fuerat a
Cicerone insimulatus. Exemplum. pars. i.
Ea semper fuit conditio mea patres conscripti: ut maluiolos
penitus homies: alieneq; fame seuissimos obtrectatores abhor-
rerē: nihilq; magis uiro bono detestabile existimarem: q̄ mor-
daci quodam liuore aliena carpere ac lacerare: hacq; tam diu in
sententia permansi: q̄ a plerisq; sepenumero laceffitus: ad ulti-
mū usq; ppeffus sum. Sed cum dieb⁹ istis ab inuidissimo huius-
d

cemodi rabula: omniumque bonorum inimicissimo: assiduis obtre-
ctationibus prouocatus sum: dissimulaui quo ad potui: ne si ma-
ledictis omnibus responderem: in idem procacitatis uitium inci-
derem: quod impudētissimus iste scurra non erubescit: cum tantum
adhuc quotidianis me conuitiis suis lacerare non desistat: bona
cum ueltra uenia patres conscripti: in uocem tandem erumpere
statui: atque uno (ut aiunt) labore: duas erumnas soluere: & ma-
ledictis scilicet carnificis huius respondere & ei⁹ uobis scelestissi-
mam conditionem aperire: quo manifestius scire possitis: quantum
sit eius calidissimis dictis fidei adhibendum. Exclamat bonorum
omnium inuidissimus iste calumniator: catalinam bonum optimumque ci-
uem in patriam coniurasse: que quondam non opibus solum: sed &
sanguine proprio a suis semper progenitoribus seruata est. Ex-
clamat inquilinus contra patricium rem scilicet publicam suam: suam
inquit: cuius ab urbe condita ad hec usque tempora membrum semper ex-
tint: destruere conari: tanquam alter alteri inter se corporis artus rebel-
les essent. Huic ne sceleri patres conscripti credendum censetis? qui
tanquam coperta foret hec coniuratio: in coniurationem inuehit: qua
queso coniectura? quibus signis? quo ue mouente id percipere po-
tuit? nisi fortasse suorum conscientia scelerum: quod in se uidet delirus
senex in aliis suspicet: qui nullum unquam bonum ciuem amare potuit:
sed omnibus semper insensus: die noctuque insidias parare contendit:
quo se omnibus uilissimus arpinas preferre possit. ii. ¶ Videte queso
patres conscripti: quantum sit huic pessimo uiro fidei adhibendum: ut
aliquatisper ad eius scelesti facinora me conuertam. Nuper enim cum
albis pedibus hanc se in urbem contulisset: ac inani quadam elo-
quentia sua fretus: pauperum in se animos conuertisset: suis
adeo eos illecebris spoliauit: ut nihil ipsis amplius reliquum fecerit
Hinc ex inopia subito in maximas diuitias dolose excreuit hinc
domus: hinc agri: possessiones serui: clientes: que omnia tam cito si-
bi parare non potuisset: nisi insidiis: quibus abundat: pauperum
plebis bona surripuisset. Ex hac igitur foedissima opulentia tanta
superbia excreuit: ut patricio quoque ordini insensus: non illi solum

molestus esse: uerū etiam eum pro uiribus destruere conetur. iiii.
¶ Attingerē pfecto reliqua nefanda huiusce Nebulonis facinora: & plurima qdē nisi benignissimas aures uīas tali cōmemoratione offendere dubitarē: uidi enī graui⁹ auditorū animos offendere: qui aliena flagitia apte dixerunt: q̄ eos qui cōmisere: proinde ea dedita opera sub ticebo: uestrū tamē est: res istas equo aīo cognoscere: ac ciuē uestrū ab huiusce rabulę insidiis liberare.

¶ Expurgatiua contentionis.

¶ Expurgatiua ep̄la cōtentionis ē illa: quę ad aliquā psonā scribit̄ a qua reprehēsi fuerim⁹ sup aliquo loco humano: sup quo fuerit inter nos cōtentio: cuius ep̄lę talis est regula. Regula.

¶ Si expurgatiuā ep̄lam cōtentionis ad aliquā personā scribere uoluerimus: a qua fuerimus reprehēsi super aliquo loco: super quo inter nos fuerit aliqua cōtrouersia. Scire prius debemus: qd ut plurimū talis ep̄stola scribitur ad aliquā tertiā personam: prout ep̄stola superior: apud quam huiusmodi controuersia tractatur: sed nihilomin⁹ potest ad ip̄am personam propriā dirigi ad quā scribere intendimus. Sed ut cunq; sit: ep̄la ista similiter in tres potissimū partes diuidetur. In quarum prima faciemus pri⁹ exordium: declarantes qua causa simus incitati ad respōdendū illi: ad quem scribere uolumus: uel de quo loqui intendimus & quod licet nō sit nostra cōsuetudo altercari: & p̄cipue cū hominibus malis & ignorātib⁹: tamē ne tacendo uideamur consentire suis detractionib⁹: uoluerimus illi respōdere. Et tūc adducem⁹ rōnes aduersarij nr̄i: quas ip̄e scripserit: & illas cōfutabim⁹: prout melius poterimus. In secunda uero parte: ex opposito demonstrabimus aliquam ignorantia aduersarij nr̄i: quę oibus sit manifesta: & tñ cū omni moderatiōe conabimur in ip̄m inuehi: ostendentes eum penitus esse litterarū oīum uel rerū expertem. In ultima autē dicemus: qd licet plura essent de tali homine dicēda: quę ip̄ius ignorantiam apperuisent: tamen uolumus ea oīa recitare: ne uideamur potius propter odium: q̄ propter rei ueritatē: in ip̄m inuehi: simulq; dicem⁹ nos uoluisse hūc amicū nr̄m

tanq̄ rerū istarū iudicē cōstituere: ut ip̄e itelligat: qua causa fueri-
mus ad scribendum incitati: cui etiam offeremus oēm operam
nostram in oībus eius amici uotis q̄libentissime paratam & pe-
nitus accomodatam.

Propositio.

Expurget se batillus ab ignorātia: cui⁹ fuerat accusat⁹ a gelio.

Exemplum.

pars. i.

Accusatus a gelio se penumero ignorantie doctor excellen-
tissime: nō solum super quibusdā humanis locis: in quibus iā per
multos dies inuicem disceptauim⁹: sed fere super oībus que do-
ctum uirū intelligere decet: licet ingratis in hāc (ut ita dixerim)
sanguinariā palestrā descendam: nō possum tamē differre quin
respondeā: ne secundū publii minimo graphi sententiā: ueteres
ferendo iniurias: nouas inuitem: & profecto nihil mihi gratius
est q̄ coram excellentia tua huiuscemodi controuersia agitari:
que & totius humanitatis & utriusq̄ uirtutis laureā consecuta ē
Accusat me simplicissimus iste nebulo quod uerbum imperso-
nale dixerim numeris & personis deficere: tanq̄ rem falsam: &
ab omni penitus ueritate semotā: nititurq̄ hoc Prisciani aucto-
ritate probare: dicentis ideo personas & numeros impersonali
accidere: quia accidentia generalia debent esse oībus suis specie-
bus. Cui licet respōdere nō debere: tanquā ignaro & rudissimo
uiro tamē uolo ip̄m liberalitatis meę participē fieri: eiq̄ declara-
re: qd̄ hactenus percipere nō potuit. Accidentia duobus modis
accipiunt: scilicet pprie & cōiter: si ppria dicimus esse accidētia
uerbi: tunc uerum est q̄ oībus suis speciebus cōuenire debēt: &
hoc modo uerbū impersonale numeros & psonas hēbit. Si uero
cōmunia tunc uerbū impersonale: ut a personali distinguat: nume-
ris (ut ego existimo) & psonis carebit. ¶ Hoc uolui ip̄i cōdo-
nasse munus. Sed in reliquis cū tali uiro silentiū potius q̄ orōnē
mihi statuo laudabiliore: nō enī mihi esset honoricum tali uiro
diutius cōtēderet: qui etiā prima grāmaticę rudimenta ignorat:
qui q̄ nihil unq̄ de se boni p̄stitit: nisi plagiaro quodā furta mul-
ta etiā enormiter elaborata: que oīa si narrare uellē: uiderer po-

tius ex maliuolentiā q̄ rei ueritate: in ip̄m in uchi. iii. ¶ Dimittam
igit̄ qd̄ dicendū erat: in aliud tēpus aperiendū si me ledere perse
uerabit: tua tamē prestantia bene cognita utriusq̄ sentētia sapiē
tissimū: ut eius moris est iudicium feret: cui me in oibus uotis su
is offero paratissimum. Vale.

¶ Domesticum genus.

Capt. xv.

d Domesticum genus est illud quod fit cōmuniter: quā
do de rebus nostris domesticis ac familiarib⁹: aliquē
amicum admonere intendimus & huius generis spe
cies sūt duę. Vna scilicet de pprio statu. altera uero de negociis.

Domestica.

De proprio statu.

De negociis.

¶ Domestica epistola de proprio statu est illa: que ad aliquam
p̄sonā scribit̄: quā de salute aut egritudine n̄ra uel aliena admo
nere uolumus: cuius ep̄le talis est regula. Regula.

¶ Si domesticā epistolā de proprio statu ad aliquam personā
scribere uoluerimus. quam admonere intēdimus de nostra uel
aliena salute aut egritudine illam in tres partes diuidere debe
mus. In quarū prima s̄m consuetudinem Ciceronis: solem⁹ istā
uel ei similit̄ clausulā apponere. Si uales: bene est: ego quidā ua
leo. In secunda uero recitamus dilucide ac breuiter: uel salutem
nostrā: uel salutis reparationē: si egroti fuerimus: uel forte etiam
egritudinē alicuius amici uel cognati nostri: & quo pacto se in
principio egritudinis habuerit: & tandē quibus mediis sit libera
tus: semper in oibus his deo gratias agentes: qui sic fieri uolue
rit. Vel etiam si casus acciderit: scribemus de conditione nostra
uel in paratis opibus uel in dignitate quesita: ita ut uideamur: de
his rebus amicum admonere: qui uel letari ul̄ dolere debeat de
utraq̄ fortuna nostra. In tertia aut̄ & ultima solemus apponere
huiuscemodi clausulas. Vale. & me ames: ut solitus es: uel & me
nō diligas: sed ames: quia ita me dii ament: ego nō solum te dili
go: sed obseruo. Possumus etiam si uolumus ante tales clausu
las addere opere nostrę in oib⁹ oblationem: quemadmodū in
d iii

omniū ferme epistolarū sine seruator.

Propositio.

¶ Admoneat Curius Scipionē de salute sua: quā post grauem egritudinem reparauit.

Exemplum. pars. i.

¶ Si uales: bene est: ego equidē bonitate dei optimi in hūc usq̄ diem satis ualeo: & cōualescere incipio. ii. ¶ Miratus es fortasse Scipio: quod cū semp̄ ātea creberrimas ad te litteras dare solit⁹ essem: nullas tamen iam multis diebus dederim: & forte negli- gentiā in me ueritus: me negligētis criminis insimulasti. qđ ut ti- bi huiusce rei causam aperiam: nō negligētia factum esse scias: sed egritudine potius & morbo ipe diēte: qui cū me diebus ex- actis exasperate cuiusdā febris paroxismo occupasset: in tantā debilitatē corporis deduxit: ut uix mihi spiritus ip̄e superesset ad uitam. unde desperatis rebus cum iam animā deo: miserrimaq̄ corporis mēbra medicis cōmēdassē: expectabā pauperrim⁹ homo ultimam horam: qua mihi ex hoc mundo migrandum esset. Sed uolente deo cuius benignitate cuncta regūtur: nō sine tamen magna difficultate: & numerosa pecunia sum in pristinā salutem restitutus: debileq̄ quondā corpus respirare coepit: spe roq̄ in dies melius cōualescere. Hac igitur egritudine ipe diēte: nō potui officio in te meo sat iis facere: qđ tamē nunc restituta sa- lute exequi uolui. Te igitur nunc admoneo me satis saluū esse at- q̄ incolumē: in die sq̄ melius habiturū: nec nō percupidū esse de statu tuo oīumq̄ tuorum aliquid p̄cipiendi: quos oēs fauste foe- liciterq̄ ualere semper exopto: quibus etiam me offero in oib⁹ paratum. Vale. & me ut facis ama: ualitudinemq̄ tuam cura di- ligenter.

¶ Domestica de negociis.

¶ Domestica epistola de negociis est illa quę ad aliquam perso- nam scribit: quā familiariter de negociis nostris admonere uo- lumus. cuius epistole talis est regula.

Regula.

¶ Si domesticā eplā de negociis ad aliquā p̄sonā scribere uo- luerimus quā admonere cupimus de successione alicuius famili- aris negotii: quod ad nos uel ad ipsam pertineat: illā similiter in partes tres diuidemus. In quarum prima clausulā aliquam supe

rioni simile ponem⁹: quia iste clausule maxime sunt communes ad huiuscemodi epistolas incipiendas. In secunda uero subito ad negociorum nostrorum narrationem accedem⁹: ea breuiter dilucide & aperte narrantes: nihil tamen pretermittentes quod ad ipsam rem facere uideatur. In tertia autem conclusionem nostram faciemus: dicentes. quod uoluerimus ipsum amicum de tali negotio admonere: quia scimus utramque fortunam nostram illi esse communem propter amorem & beniuolentiam qua in nos afficitur: simulque adiungemus communes clausulas finales: offerendo scilicet operam nostram ipsi amico paratam: & addendo similes clausulas prioribus: qualis est ista. Vale. & me toto corde perames. ego enim (ne metiar) te mihi charissimum habeo. Propositio.

¶ Admoneat Lucilium Valerius de familiaris negotii sui expeditione. Exemplum.
 pars. i.

¶ Si uales: bene est: ego quidem ualeo: & te quoque ualere cupio. ii.

¶ Scio me tibi hodie Lucili charissime: tanto iucundiorum nuncium esse laturum: quanto maior est amor & beniuolentia in me tua: que utraque semper existimauit fortunam nobis esse communem. Exagitata tandem: & per aduersarios meos uariis calumniis in locum deducta causa mea: que diebus exactis me sepius male habebat: ac animum meum diuersum trahens: non minus timoris quam solitudinis afferebat: demum kalendis martiis: summo cum omnium applausu ciuium: ab equissimis iudicibus: ex sententia nostra fuit expedita: aduersarii quoque nostri etiam maximo clamore conuictique iactati ac penitus repulsi. Qua in re tam diis immortalibus quam etiam amicorum humanitati: qui mihi benignissimas tulere suppetias: perpetuam scio me gratiam debiturum. iii. ¶ Ab omnibus igitur quas quotidie molestias patiebar: liberatus: tranquillum quietumque animum meum deinceps ad ea penitus studia nostra reducam: quibus secundum res ornantur: aduersum adiuuatur referamque me ad eum consuetudinis nostre iucundissimum fructum capiendum: quo antea utriusque nostrum perfrui licebat: ut mihi uoluptatem & gaudium: tibi uero non minus solatii adiungam: cui etiam omnem operam

meam offero: in omnibus optatis tuis quolibetissime paratam. Vale. & ualitudinem tuam cura diligenter: ac me mutuo: ut facis: diligas.

¶ Commune genus.

Caput. xvi.

Commune genus est illud quod fit quotienscumque ad
amicum scribere uolumus: ut eum per litteras nostras uisi-
temus: etiam si nihil accidat: quod scribendi materiam pre-
stet: & hoc genus similiter in duas species diuisum est. quarum
una est de proprio statu. altera uero de negotiis.

Communis.

De proprio statu.

De negotiis.

¶ Communis epistola de proprio statu est illa: que ad aliquam
personam scribitur: quam licet nullum nobis argumentum scribendi da-
tum sit: tamen per litteras uisitare uolumus: & pro ipsarum argumē-
to: de nostra tantum salute: illam admonemus: cuius epistolę ta-
lis est regula.

Regula.

¶ Si comunem epistolam de proprio statu ad aliquam personam
scribere uoluerimus: quam per litteras nostras uisitare intendimus:
& tamen nullum est nobis scribendi argumentum relictum: illam in tres
potissimum partes diuidemus. In quarum prima a persona nostra be-
niuolentiam captabimus dicentes: quod licet nulla accidat nobis materia
propter quam sumus incitati ac scribendum ad ipsum amicum: tamen
propter beniuolentiam & amorem: quo in ipsum afficimur: non possu-
mus desistere a scribendo: tum ut ipse ex litteris nostris aliquam uo-
luptatem capiat: tum ut ex eius responsione nos similiter iucundi-
tatem percipiamus: cum precipue nulla sit res que magis absentes
amicos presentes faciat quam epistola. In secunda uero declarabimus
ei salutem nostram: similiter de eius salute aliquid scire cupientes quam
deum rogabimus perpetuam esse & foelicem seruari. In tertia autem
rogabimus ipsum amicum: ad quem scribimus: ut uelit sepiissime nos
litteris suis uisitare. ex quibus intelligamus de eius statu et salute: & ex
tali intelligentia iucunditatem capiamus. Cui etiam ut in aliis eplis fieri
consuetum est offeremus omnem operam nostram: in omnibus suis optatis quoli-
betissime accommodatam.

Propositio.

¶ Scribat ad Ciceronem Curio: illū de salute sua: ac omniū su-
orū certiores faciēs. Exemplum. Pars. i.

¶ Licet nullū mihi scribendi argumentū datum sit suauissime ci-
cero: quo potissimū diebus istis uti possim: ut ad te aliquid scri-
bam: quia neq; in publicis neq; in priuatis negotiis nostris nihil
sane noui in hunc usq; diem euenit. Est tamē tantus amor & be-
niuolentia: qua in te afficior: ut nullum unq; possim uel minimū
nuncium preterire: quem ad te peruenturum putem: cui litteras
meas ad te non tradam: ut iis perlectis talem inde iucunditatem
capias: qualē ego quoq; percipio: quū tuas litteras uideo. ii. ¶ Cū
igitur noster phania sit propediē hanc in ciuitatem pfecturus: ut
quibusdam negotiis suis finē imponat: statui has ei ad te litteras
dare: ex quibus intelliges: me dei bonitate & clemētia: cū omni-
bus meis saluū esse atq; incolumē: quod etiam de te: tuisq; omni-
bus scire desidero. nam profecto nihil mihi charius accidere po-
test: nihil gratius: nihil ue iucundius: q̄ de te & tuo foelici statu: ac
secunda fortuna intelligere. is enim amor hoc me facere cogit:
quo ab ineūte etate uterq; nostrū deuinctus est. iii. ¶ Quem ut
diutius integrum & perpetuum seruare possumus: te rogo: ut
etiam me aliquādo tuis litteris inuisere uelis: ut resarcita hac cō-
suetudine nostra per litteras: quę interuallo locorum ac tempo-
rum: uidetur aliquantulum labefactari: possimus simul beatam
uitam ducere. Quod ut sepius facias: te rogo atq; oro: cui etiam
ut semp feci: omnē operā meā offero: in oibus optatis tuis q̄libē-
tissime paratam. Vale.

¶ Communis de negotiis.

¶ Cōmunis epistola de negotiis: quę etiā uulgaris appellatur ē
illa: quę ad aliquā personam scribitur: ad quā similiter: cū nullum
scribendi argumentū reliquum sit: litteras tamen pro confirma-
tione amicitie nostre scribere uolumus: & de aliqua re occurren-
te: quę tamen ad nos non pertineat: uel pauci sit momenti: ipam
certiore reddere cupimus: cui⁹ epistolis est regula. Regula

¶ Si communem epistolam de negotiis ad aliquā personam
scribere uoluerimus: quam licet nullum sit nobis datum scriben

di argumentū: tamē pro confirmatione amicitie nostre: uolum⁹
de aliqua re occurrente certiolem facere: aut de nouitate: uel ne
gotio aliquo quod tamē ad nos non pertineat: illā in partes tres
similiter diuidem⁹. In quarum prima: qua causa potissimum ad
scribendum incitati sumus: per exordium quodpiam declarabi
mus. ostendentes: q̄ licet nulla nobis occurrat materia: que ne
cessario nos ad scribendum impellat ut tamen absentem amicū
per litteras uisitemus: ad amicitiam confirmandam: que aliquā
tulū propter diurnā absentiam uidetur labefactari: uolumus
ad ipm amicū litteras nr̄as dare: quib⁹ perlectis: talē iucunditatē
ipse recipiat qualē nos ex suis litteris recipere solemus. In secūda
uero amicū nostrū accōmodatis uerbis salutabimus: & si quid
forte diebus ipsis noui acciderit: illud breuiter dilucideq; ei narra
bimus: ut uideamus etiā nobis curę esse: amicū ipm reddere cer
tiorē de aliquibus rebus: que nouiter in ipsa ciuitate uel regione ac
ciderint: quia ut plurimū omnes sumus facile inclinati ad noua
intelligenda. In tertia autē nos omniaq; nostra amico offerim⁹
quemadmodū in aliis eplis fieri cōsueuit: nosq; illi cōmēdabim⁹
rogantesq; ceteris quoq; amicis nostris nostro nomine salutes
uelit impartiri.

Propositio.

¶ Scribat ad sempronium lucilius: de rebus occurrentibus illum
certiolem faciens.

Exemplum.

Pars. i.

¶ Licet ad te antea nullas dederim litteras: seproni charissime:
id nō cause fuit: qđ tui obliuionē coeperim: sed ea potius: que ali
os sicut a scribendo retinere solet: quia. s. nullū mihi scribēdi argu
mentū dabat: quo te lris meis reuisere incitarer. Nūc autē dante
se scribēdi opportunitate: has breues statui ad te mittere qb⁹ pri
mū nos oēs saluos supstitesq; in hūc usq; diē tibi esse significo: ea
potissimū dei bonitate concedēte que cuncta mortaliū negotia
disposuit & moderat: cuius etiā maiestatem exoro: ut de te quoq;
ac omnibus tuis idē sentire possim: quos oēs semp diuq; faustos
cupio foelicesq; futuros. ii. ¶ Harū autē argumentū potissimū
quo nunc precipue ad scribēdum incitatus sum: huiusmodi esse

scias. Cū. n. iasonis: uiri p̄cipui ac singularis & non immerito iu-
re consultorū principis: fama cōpulsus: ex patria mea in urbē pa-
tauinā me cōtulerim: ut eo legēte: ad cēsareū ius aditū impetrare
possem iisq; maxime codicib⁹ indigeā: qui (ut fama refert) isthic
uenetiis apd̄ publicos impressores abundanter reperiunt te pro-
uinb⁹ meis exoratū uelim: ut iuris ciuiliis textus: cum bartoli diui-
nis cōmentariis: meo noīe emere cures: ad meq; fideli uelis nun-
cio transmittere: scribasq; qd̄ potissimū pecunię exposueris: nā
p̄ eundē si uolueris nunciū eam tibi remittendā curabo: habeoq;
tibi gratias immortales: qui sic necessitati meę operam tuā beni-
gne prestiteris. iiii. ¶ Bene uale amicorum optime: & me non di-
ligas sed amas: atq; antonio cornelio nostro meo nomine plu-
res salutes dicito: ceterosq; amicos omnis nr̄is uerbis plurimū
salutato: qbus omnib⁹: & tibi in primis: omnia mea bona: meq;
in primis ip̄m: & cōmendo: & trado: atq; dedo. Iterū. Vale.

¶ Iocosum genus.

Caput xvii.

i Iocosum genus est illud: quod fit. quotienscunq; io-
cose & familiariter ad amicos: animi causa excitādi
scribere uolumus: & huius generis species sunt duę.
una. s. de se. altera uero de alio: uel de tertia uel secunda persona.

Iocosa

De se.

De alio.

Iocosa de se.

¶ Iocosa epistola de se est illa: quę ad aliquam personam scribi-
tur: cum qua familiariter iocari uolumus: super aliqua re: quę
in persona nostra acciderit: cuius epistolę talis est regula.

Regula.

¶ Si iocosam epistolā de se ad aliquā p̄sonā scribere uoluerim⁹:
cum qua familiariter iocari cupimus in persona nostra: illū potis-
simū in tres partes diuidemus. In quarū prima: aut uere: aut ueri-
similiter declarabimus aliquā rem ridiculā uel iocosam: quę noz
bis acciderit: & penitus ad earū rerū p̄positū faciat de qbus po-
stea dicturi sumus: ita ut amicū ip̄m ad risū incitemus: q̄ nulla ē

efficiat. Quod si uerum est (ut opinor) aut Esculapiū consulas: quite ab infesta huiuscemodi egritudine liberet: calamūq; tibi nunc graue facilem deinceps reddat: uel si omnino incurabilis ē hec egritudo: quod manibus facere non potes: id saltē pedū officio perficias. ii. ¶ Sed cupio tecum corā iocari. Illud mihi q̄ gratissimum feceris: si post ista negocia tua: quę animum tuū diuerse trahūt: sepius ad me litteras miseris: quib⁹ & de tua imprimis salute: & de his quę istic agunt: certior fieri possim. Nosti. n. animū: mentē: studiūq; meū: in his p̄cipue p̄noscedis: quę ad rempu. attinēt qđ si me crebro certiorē reddes nihil ē: qđ a te magis hoc tpe impetrare cōtendā. Ego quo q; in huiuscemodi scribēdi genere te saturare spero p̄serti si studiū meū nō asp̄naberis. iii. ¶ Valēgit: & si qđ est: qđ mea tibi opera p̄desse possit: utere: cū uolueris ecce me tibi ad omnia optata tua libentissime paratum.

¶ Commissiuum genus.

Caput. xviii.

Commissiuum genus est illud: quod fit quotienscūq; ad aliquā personā scribere uolumus cui sup negotiis n̄ris expediēdis mandatū aliqđ dare intēdimus: & huius generis sūt spēs sunt duę. Vna. s. generalis & altera particularis.

Commissiua.

Generalis.

Particularis.

¶ Commissiua epistola generalis est illa: que ad aliquam personam scribitur: cui generaliter sup omnib⁹ negotiis nostris in aliqua regione uel ciuitate expediendis: generale mādatū dare uolumus: cuius epistolę talis est regula.

Regula.

¶ Si cōmissiua epistolā generalē ad aliquā personā scribere uoluerimus: cui sup omnibus negotiis nostris: tā particularib⁹ q̄ generalibus: in aliqua regione: siue ciuitate tractandis: uolumus generale mandatū: uel cōmissionē dare: illam in partes quattuor principaliter diuidemus. In quarū prima: prius tanq̄ p̄ exordium beniuolentiā captabimus ab ea persona ad quā scribimus: ostēdētes quātam fiduciā habeam⁹ in ipsa: p̄pter fidē & integritatē suā: qđ bene tractabit ipsa negocia n̄ra quę ei uolumus cōmittere: de

inde ponemus spem: quā habeamus in ipso amico: quod propter
amorem & benivolentiam: qua in nos afficit: bene & diligenter omnia
tractabit. In secunda uero negocia nostra narrabimus: cuiusmodi
sint: & cum quo: & ubi peragenda: ut sciat ipse amicus noster: quod
potissimum nostra causa exequi debeat. In tertia autem ponemus auctori-
tatem quam tali amico tradere uolumus: super ipsius negotiis pertractandis
cum omnibus clausulis: quae uideantur esse necessariae ad forenses causas peragendas.
In quarta uero & ultima ponemus gratificationem nostram: dicentes. nos
uelle ea firma tenere: quae per ipsum amicum nostrum fuerint in talibus ne-
gotiis nostris expedita: adiungentes aliquam poenam uel obligationem
bonorum nostrorum: prout nobis magis uidebitur & ipsis rebus & amico
conuenire. Addeat deinde diem & annum: quo tales litterae scriptae fuerint
cum titulo aut signo consueto.

Propositio

¶ Committat Scipioni Cicero uices suas in omnibus negotiis suis
in rome peragendis.

Exemplum. Pars. i.

¶ Nihil est tam arduum: tamque difficile Scipio charissime: quod ego tui causa
non libenter subire: quia sic amor & benivolentia nostra postulat & re-
gret. Vnde efficitur ut de te quoque non minore fiducia habeam: quam in omnibus
negotiis meis peragendis: in quibus mihi possis operam tuam prestare: il-
la fidelissimam exactissimamque a te expectem. Quapropter enim multa
mihi sunt hac in ciuitate negotia peragenda: quae ego nunc potissi-
mum expedire non possum: cum regem huius prouinciae potestatem sibi impe-
ditur: statui ea tibi committere: ut quae praesens omnia facilius agere potes: ea
commodius expedias: in quorum omnium peractione: ut nemine obstante
uicem & auctoritatem meam subeas: praesentes litteras te mecum procuratorem
ac nuntium speciale constituo. ii. ¶ Et specialiter super ea causa: quae mihi est cum mar-
co antonio in controuersia: quam etiam credo tibi notissimam esse. iii.
¶ Generaliter uero ad omnia mea negotia: tam isthic rome quam etiam alibi
meo nomine tractanda: ad uocandum quemcumque opus erit in iudiciis: & su-
per ipsis negotiis libellos producendos: testes & instrumenta & si ab
aduersario uocatus fueris: ad respondendum: & meo nomine obiciendum
ad lites contestandas: & earum sententias audiendas: ad appellandum &
appellationes persequendas: & generaliter ad omnia peragenda quae merita

causarū exigūt & requirūt. Sup qbus rebus do tibi oēm auctori-
tatē & potestātē: ut eas agere & tractare possis: ac si ego ipse pso-
naliter adessē. iiii. ¶ Promittēs me oia & singula: quę per te in
his negotiis meis gesta fuerint: grata & rata habiturū: sub obli-
gatiōe oīm bonorū meorū. Tibi igit oēm cām cōmēdo: meq;
ipsum tibi trado & dedo cui uolo oēm operā meā q̄libentissime
esse paratam. Vale. Ex gymnasio atheniensi. Calēdis ianuariis.
olympiadis ducentesimę anno tertio. Ego marcus Tullius cice-
ro propria manu scripsi.

¶ Cōmissiua particularis.

¶ Cōmissiua ep̄la particularis est illa: quę ad aliquā psonā scribit̄:
cui particulariter sup aliquo tantū negotio n̄ro peragēdo uices
n̄ras credere uolumus: cuius ep̄le talis ē regula. Regula.

¶ Si cōmissiuā ep̄lam particularē ad aliquā personam scribere
uoluerimus: cui particulariter tātum uolumus aliquod simplex
negociū cōmēdare: illam similiter in partes quattuor diuidem⁹.
In quatū prima ut fecimus in superiore: beniuolentiam captabi-
mus ab ea persona ad quam scribimus: demōstrantes nos habe-
re maximā spem & fiduciā in ip̄a: q̄ ppter amorē & beniuolen-
tiā: qua in nos afficit̄: ipse bñ & diligēter oia ptractabit. In secūda
uero exponemus ip̄m negociū peragēdū si unū fuerit uel plura:
si plura fuerint: seruato suo ordine: & sup quocunq; negotio de-
clarabim⁹ eas p̄ticulares clausulas: q̄uidebunt̄ esse ad eius expe-
ditionē necessarię: uel potius referem⁹ huiuscemodi declaratio-
nē ad singularū causarū p̄cessus: quos ad ip̄m amicum dicem⁹
mittere: uel breui esse missuros: sup quibus poterit de rebus ip̄is
certissime informari. In tertia aut̄ apponemus eā auctoritatem:
sup ip̄is negotiis pagēdis: quā ei uolum⁹ cōcedere: sicut addendo
omnes clausulas quę ad causas forēses pertinere dicunt̄. In quar-
ta uero promittemus nos esse omnia approbaturus: quę ipse
amicus super iis negotiis tractauerit: apponēdo similiter bono-
rū nostrorū obligationem: cū tempore: loco: et titulo: ad tales
litteras corroborandas necessariis. Propositio.

¶ Cōmittat Appius Ciceroni uices suas sup sacerdotio suo in

Cilicia expediendo.

Exemplū.

pars. i.

¶ Fides & integritas tua Marce Tulli: qua semper in amicorū negotiis usus es: & quā ego quoq; in rebus meis ad te pfectā cognoui: nō parvā mihi ipresentiarū fiduciā affert: ut preter amorē & beniuolentiā: qua a tenellis annis inter se uterq; nrm deuinctus ē: ex tua humanitate & pbitate: si tibi negotia mea cōmēdauero: illa ac si tua essent: diligentissime expedies. ii. ¶ Ut igitur intelligas: qd mihi nūc potissimū opera tua afferre possit. Scias me hac in puincia tua: dū ei pēssēm: sacerdotiū publicū gessisse: quod oībus magistratibus: qui a romano senatu pro consulari dignitate isthuc proficiscunt aduenire solet: & quia consuetos redditus ex tali sacerdotio adhuc pcipere nō potui: statui hoc tibi negocium demādare: qui in prouincia p̄sens es: & oīa facilius expedire potes. iii. ¶ Quapropter sup iis pecuniis: quę mihi ex hoc sacerdotio debent: accuratissime exigēdis: per pntes lr̄as te meū pcuratorē ac nunciū specialē cōstituo: ad eas penit⁹ exigēdas & si fortasse ex publicis questorib⁹ resistentē quēpiā inuenires: do tibi plenā auctoritatē: ac si ip̄e psonaliter adessēm: ad eū in iudiciū uocandū: & cōtra talē aduersariū libellos pducendū: litē cōtestandā: sentētias audiēdas: & si opus fuerit ab eis appellandū: appellatiōesq; psequēdas: ac oīa faciēda: quę forēses huiuscemodi causę exigūt & requirūt. Promittēs me oīa cōprobaturū: quę super hoc negotio per te fuerint expedita: sub obligatione oīum honorū meorum: tibiq; oēm rem ip̄am: atq; causam plurimū cōmēdo: cui etiā uolo oēm operā meā tibi esse paratā. Vale. Ex urbe. Idibus quintilibus: ducētissime olimpiadis anno secundo. Ego Appius pulcher propria manu scripsi.

Regium genus.

Caput. xix.

r Egiū genus est illud: qd sit quotienscūq; scribit princeps eplam aliquā: uel publicā: uel priuatā: & hui⁹ quidem generis spēs sunt quinque. Prima. s. fidei. Secunda familiaritatis. Tertia edictiua. Quarta inhibitoria. Quinta uero promotiua.

Regia.

Fidei. Familiaritatis. Edictiua. Inhibitoria. Promotiua.

¶ Regia epistola fidei est illa: quā scribit princeps seularis uel spūalis ad aliquam personam: pro fide alicui facienda: cuius epistole talis est regula. Regula.

¶ Si uoluerit princeps epistolam fidei ad aliquā personā scribere: cui fidē adhiberi cupiat notare debes quod talis epistola potest scribi: aut ad ipsam personā quę talē fidē sibi fieri petit: aut ad aliquā aliā priuatā: siue publicā: apud quā tali persone fidē haberi cōtēdat. Sed ut cūq; sit talis epistola in tres potissimū ptes diuidet. In quarū prima apponet princeps nomē & titulū suū: cū oībus adiectiōibus quę suo uidētur imperio cōuenire. In secunda uero apponet aliqd exordium in quo demōstret uiros p̄bos esse summa laude afficiēdos: & oīb; bñficio p̄sequēdos. In tertia autē captabit beniuolentiā ab ea persona cui fidē facere cupit. Laudādo ipsam ab aliqua uirtute p̄ticulari: & ipsam oīb; cōmēdādo ad quorū manus tales l̄re deuenierint: adiungēdo sibi fore gratissimū si talis persona fuerit cōmēdata uel benigno fauore ab aliquo affecta. Propositio.

¶ Fidem faciat Venetorū princeps Georgio alexandrino de ea humanitate qua p̄ditus est. Exemplum. pars. i.

¶ Augustinus barbadicus: dei grā dux uenetiarū & cetera. uniuersis & singulis: ad quorū manus hęc nostre l̄re puenerint: salutem ac dilectiōis affectū. ii. ¶ Sicut dignū est & laudabile: ut qui uitii ac sceleribus uallati sunt: eos principū nō tantū uindicta castiget: sed maximo etiā dedecore p̄sequat: ita iustū & honestū cēsemus: ut bonos uiros: uirtutiq; deditos nō solū bñficiis & meritis cumulemus: sed etiā benigno fauore: & summo laudū p̄conio p̄sequamur. iii. ¶ Quapropter cū iā per multos ānos georgio alexandrino: uiro sane in utraq; lingua doctissimo: uisimus: cuius eloquētiā: grauitatē: sapiam: nemo ē qui nō colat nō ad amet: nō admiret: p̄terea bñficia: quę in ipsū merito cōtulim; dignū existimauim; ut eū quoq; nō obscuro laudū testimonio subleuemus. Hūc igit; uirū oīb; summope cōmēdam; ad quos se cōtulerit: quia p̄fecto foelix nō iudicio illa ciuitas existimari

poterit ad quā ipse diuertere uoluerit. Si quid p̄tētea in eū bñficii
fauoris gr̄e collatum fuerit illud totum existimabimus in nr̄am
p̄sonā fuisse collatū: & pro tali bñficio uolum⁹ ei p̄petuas gr̄as
habere. In quorū fidem has publicas l̄ras fieri iussimus ac nostri
sigilli appensione muniri. Ex urbe ueneta. kalēdis martiis. anno
salutis dn̄icę. M. cccc. lxxxvii. Regia familiaritatis.

¶ Regia epl̄a familiaritatis ē illa: quę scribit̄ ab aliquo principe
tā sēculari q̄ sp̄uali: in fidē q̄ ipse aliquā p̄sonā in suā familiaritatem
susceperit: cuius epl̄e talis est regula. Regula.

¶ Si uoluerit princeps regiā epl̄am familiaritatis ad aliquā p̄so-
nā scribere: hoc duob⁹ mediis facere poterit uno. s. modo. qñ ip̄a
epl̄a dirigīt ad p̄priā p̄sonā: quā uoluerit princeps in familiarita-
tē suā suscipere. altero uero quādo epl̄a dirigīt ad aliquā uniuersita-
tem uel locū: ad quē talis persona se cōferre uoluerit: ul' generalit̄
ad oēs ad quos tales littere puenerit: ut apud ip̄os benigne susci-
piat̄. Sed quocunq; modo fiat: illā sūt̄ in tres partes diuidemus.
In quarum prima s̄m̄ consuetum scribendi modum: apponet
princeps nomen & titulos suos cum salutatione. In secunda ue-
ro faciet exordium: declarādo qualiter oēs uiri probi nō solum
sint in principū familiaritātē suscipiēdi: sed etiā summo fauore &
meritis prosequēdi: & tunc subiunget q̄ p̄pter uirtutes & opti-
mas cōditiones talis uiri: quē ip̄e cōmēdare intendit: fuerit incita-
tus ad suscipiendū eum in familiā suam. In tertia autē facta fide
istius familiaritatis cōmēdabit eū apud illā uniuersitatē uel locū:
ad quē ip̄e uoluerit se cōferre: dicēs ei fore gratissimū: quicq; in
talē personā priuatim siue publice cōferet̄. Propositio.

¶ Fidē familiaritatis faciat Cardinalis s̄cti marci loāni ueneto
secretario suo: in galliā proficiscēti. Exemplū. pars. i.

¶ Marc⁹ barbus: diuina fauēte clemētia: sacro scē romanę eccle-
się titulo s̄cti marci ep̄us cardinalis: Ludouico xp̄ianissimo gal-
lorū regi salutē. ii. Nra ē consuetudo xp̄ianissime rex: ut si quos
iuenerim⁹ iter familiares nr̄os: uirtutis floribus ornatos: & soli-
dissime fidei splēdore decoratos: eos nobis potissimū charissi-

mos habeamus: nec unquam illos cessamus meritis & beneficiis subleuare. propter enim illud: quod iustum & honestum existimamus: tales. scilicet uiros summa laude afficiendos: accedit & non mediocri quaedam utilitas inter ceteros domesticos nostros: quod si uiderint: merita uirtutum suarum premia bonos uiros fuisse consecutos: eo libenter ad uirtutem aspirabunt quo se potiora beneficia acquiruros sperabunt. **iii.** ¶ Cuiusmodi igitur Ioannes uenerabilis familiaris noster uir quodam ingenio & doctrina nemini cedens hac in regionem tuam proficiscatur: sua quodam negotia expediturus. Tuę primū Serenitati notū facimus ipsum esse ex primis familiaribus nostris unum quem summo amore & beniuolentia persequimur. Cui si nostri gratia in rebus suis a tua serenitate opitulatum fuisse senserimus. erit quodammodo a deo nobis gratum: ac si beneficia ipsa in nosmetipsos collata fuisse letaremur. Tibi igitur eum commendamus tanquam omnium ceterorum nobis gratissimum: charissimumque: tuęque serenitati salutariter offerimus operam nostram in omnibus tuis optatis quolibetissime paratam. Vale. Regia edictiua.

¶ Regia epistola edictiua est illa que scribitur a principe tam seculari quam spirituali ad aliquam personam: uel publicam uel priuam pro re aliqua ad publicum bonum pertinente significanda: cuius epistolę talis est regula.

Regula.

¶ Si uoluerimus epistolam edictiuam regiam ad aliquam personam scribere: scire debemus. quod talis epistola scribi potest: uel generaliter ad aliquam uersitatem uel populum: uel particulariter ad aliquam personam publicam: ut faciunt principes ad alios principes: pro edicenda pace: uel bello: foedere uel lege: siue per se libere: & tunc ipsa epistola diuiditur in tres partes principales. In quarum prima ponemus nomen principis cum suis titulis omnibus: prout fecimus in aliis epistolis superioribus: cum salutatioe ad eam personam ad quam scribitur epistola. In secunda uero ponemus causam propter quam sumus incitati: ad talem epistolam scribendam: ostendendo causam illam esse iustam & honestam: & quantum poterimus: conabimur: partes nostras approbare: & pro oppositum aduersarios deprimere: ut potius uideamur nobis cum iusticia & equitate ostendere: quam cum eo ad quem scribimus. In tertia autem narrabimus id quod scribere intendimus: si de bello personam ipsam ad bellum inuitantes: si de pace: salutariter ad pacem: & sic de foedere: aut lege pro-

mulgáda: addédo claufulas illas finales: que magis uidebunt ad
ppositū facere: & ipam eplam cōcludere: qđ ex iupiorib⁹ eplis
fatis supq; colligere possum⁹: si ad eas aduerterim⁹. **Propositio.**

¶ Edicat cesar pacem pānonio regi pro sua in eum liberalitate
ac munificentia. **Exemplum.** **pars. i.**

¶ Foedericus tertius: diuina fauēte clemētia: romanorū impe-
rator: semp august⁹: Austrię: stirię: carinthię: carniolęq; dux co-
mesq; tirol⁹ & cetera Matthię utriusq; pānonię regi. **S. ii.** **¶** Licet
multę causę inuicē cōcurrāt que me poti⁹ ad bellū tecū gerendū:
q̄ ad pacē firmādā inducāt: quas hic recitare: mihi supuacaneū ui-
det: tu enī eas bene optimeq; nosti: ut tibi tñ tuisq; oib⁹ ostendā:
q̄tum potius mea in uos ualeat liberalitas: q̄ uīa in me ingrati-
do: deliberaui penitus tecum pacē firmare: ut cum ab armis dis-
cesserimus: possint milites nostri: qui ex utraq; parte sūmope cō-
sumpti sunt ad desideratā quietē redire: & dissipatas res suas ali-
q̄tulū instaurare. **iii.** **¶** Tibi igit̄ presentū tenore significo: quod
ab hoc die in posterū: relictā omni penit⁹ discordia ac similitate
que prius inter nos fuerat. uolo te cū firmissimā pacē hēre: cū his
tamē pactis & cōditiōibus: que prius fuerant inter nos unanimi
uolūtati conclusi. Teq; hortor: ut hāc a tuis saltē desideratā pa-
cem: uelis & libētissima fronte suscipere: & beneficiorū cōmuni-
catione perpetuā seruare. nos enī ex parte nostra hoc tibi uolu-
mus esse pollicitū & constātissime obseruatum: quod nulla unq;
causa a tua beniuolentia decidemus quod ipam uolueris nobis
illesam tenere. **Vale.**

Regia inhibitoria.

¶ Regia epistola inhibitoria ē illa que scribit̄ a principe ad ali-
quam personā: uel publicam uel priuatam: cui inhibere intendit
aliquod opus uel iam incoeptum: uel quod prope diem incipiē-
dum suspicetur: cuius eplę talis est regula.

Regula.

¶ Si uoluerit princeps inhibitoriā eplam ad aliquā psonā uel pu-
blicā uel priuatā scribere: cui inhibere uelit aliqd faciendū: uel qđ
iam fieri coeptū sit: illā silr in ptes tres diuidere debet. In quarū
prima ponet nomen & titulos suos s̄m consuetudinem talium

epistolarū. In secunda uero. qđ erit exordiū eplē: declarabit se intellexisse: qđ talis psona ad quā ipse scribit: uel iā incoeperit uel incipere uelit aliqđ opus: quod ipse princeps nullo pacto futurū intēdit: & simul in hoc loco declarabit causam uel rōnē aliquā uerā aut saltē uerisimilē: ppter quā ipse sit incitat⁹: ad tale opus inhibēdū. In tertia aut inhibitionē ipam ponet uerbis breuib⁹ & dilucidis: quę pprie ad principē attinēt. addēdo regales minas: si a tali opere faciēdo nō destiterit: cū oī tñ modestia & humanitate. ne uideat subito uelle in iram exire qđ ad prudentē & sapientē uirū nō attinet. & sic absolute finiet eplam suam addēdo tñ diem & locum: quo datę fuerint litterę.

Propositio.

¶ Inhibeat pontifex maximus regi Ferdinando edificationem cuiusdam castelli: in finitimis.

Exemplum. par s. i.

¶ Innocētius ep̄s: seruus seruorū dei. Illustrissimo regi appulię Ferdinādo. S. & aplicā bñdictionē. ii. ¶ Ex lris uenerabilis fratris nr̄i cardinalis sc̄ti petri ad uincula de nr̄o mādato: totius agri picoeni: gubernatoris & legati: nup̄ itellexim⁹: te munitissima quędā castella: in finitimis appulię terminis: uersus agrū picoenū: qui nr̄ę ditiōe subiacet: cōtra pacta & cōuētiōes nr̄as edificare uelle qđ se dicit ex multis nūciis isthinc ueniētib⁹ itellexisse. Et quia ut scit serenitas tua huiuscemodi castella quę noua quapiā edificatione erigunt: et p̄sertim in illis locis. ubi maior posset dari occasio nocēdi: sp̄ in malū iducit hoīum suspensionē: ideo nō possum⁹ nō satis admirari te cōtra nos talia moliri. iii. ¶ Quapropter rogamus serenitatē tuā: ut penitus a tali edificatione desistat: si nobis cū uoluerit ppetuā pacē hēre quod si fortasse neglexeris: coacti erimus oēm iniuriā nr̄am pro uirib⁹ ppulsare: cū p̄sertim uim ui repellere liceat. Sed bene cōfidimus: te talia esse facturū: quę regiam psonā tuā deceāt: cui etiā nos offerimus oēm operā nr̄am in oibus optatis libētissime paratam. Datę apud sanctum petrū anno ab incarnatione dñica octogesimo sexto supra millesimū & quadringentesimū. Pontificatus autē nostri: anno primo.

Regia promotiua.

Regia epistola promotiua est illa: que scribitur a principe ad aliquam personam quam ad dignitatē quāpiā seu gradū pmouere intendit: cuius quidē eplē talis est regula. **Regula.**

Si uoluerit princeps pmotiuā eplam ad aliquā psonā scribere hoc dupl'r facere poterit: uno. s. mō: qñ ipam eplam dirigit ad aliquā tertiā psonā. cui mādat ut amicū quēpiā uel familiarē ad aliquam dignitatē pmoueat. altero uero modo qñ ad ipam psonā ppriā scribit quā pmouere intēdit. Sed quocūq; mō fiat: illā in ptes tres diuidet. In q̄rū prima s̄m istarū eplarum consuetudinē apponet nomē & titulos suos: cū breui salutatiōe. In secūda uero captabit beniuolētiā ab illa psona quā pmouere intēdit: ipam s. laudādo ab aliqua uirtute pticulari: que spāliter in ipa refulgeat & dicēs q̄ ppter uirtutes suas ipsa mereret oīum fauorē acquirere. In tertia autē captabit beniuolētiā a psona ppria: dicens. q̄ ppter istam causam ipse sit incitatus: ad porrigendū ei oēm fauorem & gratiam: & tunc subiungit: q̄ uacante nunc tali beneficio uel dignitate: ipse uoluerit eam tradere ipsi amico: quis nō sit sufficiēs uel equalis ad eius uirtutes & conditiones remunerādas: offerēdo tñ ei post hac oēm operam suam: ita q̄ facile inteliget ab eo magni existimari & plurimi fieri. **Propositio.**

Promoueat dux mediolanensis Franciscum ueturium ad ticinensem pontificatum. **Exemplum. pars. i.**

Ioānes galeaceus maria: dei grā dux mediolani: papie comes ac genuē dñs: Frācisco ueturio: abbati leonēsi reuerēdissimo salutem ac dilectionis affectū. ii. **E**ximie uirtutes ac singulares quedā animi tui cōditiōes: que non obscuro nec uario sermone: sed & clarissima & una oīum uoce p̄dicant: a deo dieb' istis ad aures n̄ras gratissime aduolarūt: ut merito anim' n̄r iā inclinat' sit: ad eū tibi fauorē in oībus rebus & optatis tuis exhibēdū: quē unicuiq; familiari ac domestico n̄ro exhibēdū existimam'. iis. n. mediis duximus uiros bonos ad uirtutē alliciēdos: qui cū uirtutum suarū aliqua se uiderint premia cōsecutos: eo facilius ad meliora semp accedant. iii. **Q**uod ut aperti' ista in te affectio n̄ra

patescat: uacante nunc ticinensis pontificatus sede: te p̄ter oēs du-
ximus huic p̄tificio muneri p̄ficiēdū: ut hoc sit tibi animi n̄ri fir-
missimū monumētū. His igit̄ litteris n̄ris declaramus te hui⁹ ec-
clesiē papiensis ep̄m benemeritū: rogamusq; ut hoc munusculū
nostrum grato animo suscipere uelis quous multo sit tuis meritis
inferi⁹. sed post hac si dabit̄ facultas: ut merita possum⁹ uirtutib⁹
tuis p̄mia cōdonare: senties p̄fecto: nos tāti sapientiā & doctri-
nā tuam existimasse: q̄ri ab oib⁹ existimāda erat: cui etiā uolum⁹
omnem operā nostrā in oib⁹ optatis tuis esse paratā. Datē medi-
olani: in n̄ro ducali palacio. anno salutis. m. cccc. lxxxvii.

¶ Mixtum genus.

Caput. xx.

m Ixtum genus est illud: qd̄ sit quotienscunq; fm diuer-
forū negociorū exigentiā: in uno litterarū uolumine
diuerforū generū eplē cōtinent̄: et huius generis spēs
sunt duę: nā aut ex duob⁹ generib⁹ est mixta eplā: aut ex plurib⁹.

Mixta.

Ex duobus.

Ex pluribus.

¶ Mixta epistola ex duobus generib⁹ est illa: quę duo tantū ge-
nera cōplectit̄: uel etiā duas spēs: de iis: quę superi⁹ exposte sunt:
cuius epistolę talis est regula.

Regula.

¶ Si mixtā epistolā ex duobus generibus uel duabus specieb⁹:
ad aliquē amicum scribere uoluerim⁹: illā principaliter in partes
duas diuidem⁹. In quarū p̄ma ponemus eā partē eplē scribendā
quę magis nobis uidebit̄ esse necessaria. In secūda uero subiūge-
mus illā quę minorē in se & minus necessariā cām habet. Sed tñ
notare debemus: q̄ in tali eplā mixta solemus in principio semp
facere exordiū hoc mō. s. si eplā fuerit p̄ncipalis & primo scripta
ad amicū: declaramus ei tanq̄ p̄ exordiū q̄ cū nobis multa & ua-
ria ad eū scribēda occurrāt p̄ has l̄ras uolumus eū de oib⁹ admo-
nere: & tūc particulariter seruādo ordinē oīum scribēdorū singu-
la breuiter & dilucide exponem⁹. Si uero secūdaria fuerit episto-
la & responsiua: dicemus in principio: nos recepisse ab amico
nostro litteras: quę nobis gratissime fuerunt: & q̄ ad omnia il-

la particulariter rescribemus: quę uidebuntur responsiōe digna
& tunc similiter per ordinē ad omnia respondebitus. Si uero
aliquid etiā nobis scribēdū acciderit illud in fine eplę scribemus: of
ferendo ipsi amico omnem operā nrām in omnib⁹ paratā: ut in
aliis epistolis fieri consuetum est. Propositio.

¶ Scribat excusatoriam simul & domesticam epistolam ad Cu
rionem Cicero: ipsum de negotiis suis admonendo.

Exemplum.

Pars. i.

¶ Accepi abs te litteras Curio charissime: quę licet mihi iucun
dissime fuerint: cū ex illis intellexerī: de tua tuorūq; oīum salute.
aliquid tñ molestię attulerūt: cū te uideā me negligētię crimine sus
pectū habere: q̄. s. ut optabas: sepißimas ad te lras nō dederī: &
pfecto q̄q; hoc mihi molestū sit: q̄a me sentio ab oī penit⁹ culpa
uacare. est tñ aliquātulū ex altera parte iucūdū cū hęc p̄sertim lra
rum mearū ex postulatio nō paruum in me amorē tuum oñdit.
Dabo igitur operā: ut quāuis neminē p̄termiserim: quē quidē ad
te peruēturum putauerim: cui litteras nō dederim: te etiam hoc
in scribendi genere expleā: p̄sertim si uidero officium meū abs
te non uilipendi. Sed de litteris haectenus. ii. ¶ Scribis ad me ut
de negotio tuo te certiorē reddam: scias nos die noctuq; labo
rare: ut expediatur sed est tanta aduersariorum tuorum iniquitas:
ut res semper sic ipsis cogentibus: in lōgum protrahat: speram⁹
tamē ut demū infracta iporum iniquitate: tuā sis dignitatem reten
tur⁹. iii. ¶ Quod autē scribis: ut ad te libros iuris ciuilis trāsmittā:
faciā id equidē libentissime: sed quia propter hęc bella intestina:
quę adhuc sedata non sunt: nullus hinc potest nuncius tuto disce
dere: expectabis ad paucos dies: quosq; pax: quę inter partes tra
ctatur: ad conclusionē ueniat: tunc uoto tuo securius & melius
satisfaciet. Si quid est aliud: qđ mea tibi opera prodesse possit: tu
um ē iubere: meū autem mādāta tua q̄libētissime exequi. Vale.

¶ Mixta ex pluribus.

¶ Mixta eplā ex plurib⁹ ē illa: q̄ plura in se genera cōplectī: uel
plures diuersas spēs: cui⁹ eplę tal' breuiter ē regula. Regula.

¶ Si uoluerimus mixtā epistolā ex pluribus ad aliquā personā scribere: illā in tot partes diuidem⁹ quot erūt genera uel species ep̄larū: ex quibus ip̄a erit cōposita: & tunc a maiore semp & maioris momēti incipiemus: p̄ oīa seruando regulā suā: p̄ ut in suo capitulo declaratū est. deinde ad propinquā descendemus: deinde ad minorē: donec omnis rerū scribendarū numerus cōpleatur: semp in omnib⁹ seruādo regulā suā: sicut in suo loco fuit superius diffinitū. Sed illud addere debemus: qđ semp est faciendū aliqđ exordiū in tali ep̄la: p̄ qđ declarem⁹ ea generaliter que scribere intendimus: uel saltē ut p̄ ip̄m dem⁹ aliquē introitū ad ipsam ep̄lam cōponendā. In fine p̄terea ep̄le adiūgimus oblationes cōsuetas: addēdo etiā: si nobis uidebit: expositionē alicuius negotii nostri qđ ad ip̄m amicū scribere intendimus: que negocia: nisi fuerint alicuius magni momēti: sunt semp postponenda: quia amicorum causę sunt prius recitandę: & expediēdę: q̄ proprię: ut uideamus ip̄orū negotia magis cordi habere q̄ n̄ra. Propositio.

¶ Scribat consolatoriā simul & grauē ac domesticā epistolam ad Pompiliū Marcus curius. Exemplū. Pars. i.

¶ Intellexi Pōpili charissime ex amicorū n̄rorū litteris: que mihi diebus istis reddite fuerūt: patrē tuū uirū optimū: ex hac uita decessisse: qđ mihi p̄fecto tanto molesti⁹ fuit: quāto mihi tu charior es: cuius ego existimo omnē fortunā mihi esse cōmunē: hęc ideo calamitatē tanq̄ propriam existimaui: sed cū ex altera parte cōsidero: quā bñ natus fuerit: q̄ optime educatus: qb⁹ honoribus iter ceteros sui ordinis uiros funct⁹: q̄ facili morbo corrept⁹ & dū tēpus erat ut nature cōcederet: q̄ sanctissime mortuus: certe nihil ē qđ doleā: imouere potius decet ut deo maxio grām habeam⁹ q̄ prius illū tātis muneribus donauit: deinde placidissima morte non ad tenebras: sed de tenebris ad lucem reuocauit. ii.

¶ Sed his omissis ad ea ueniam⁹: que ad nos magis attinēt. Scias dieb⁹ istis senatu n̄ro nunciatū fuisse. sannites maximū contra rēp. n̄ram exercitū p̄parasse ac quotidie in agrū n̄rm incursionē facere. Vñ cēturiatis comitiis celebratis: decreuerūt patres: ut cō

tra hostes arma sumant: eiq; rei pōpeiū nrm pposuere: q cōsilio:
sapiētia & auctoritate nemini cedēs facillime possit rē istā cōfice
re. Tu si me audies ex cumano tuo q̄primū in urbē uenies: ne tu
multuario bello ingruēte aliqd dāni patiaris. iii. ¶ Qd̄ scribis: ut
a debitorib⁹ tuis pecunias exigā: pficerē illud pfecto libētissime:
sed in hoc tā graui tumultu: neq; forensiū causarū: neq; senatorie
actiōis amplius locus ē: quousq; res ad aliqd melius tendāt. Sed
hoc unū tibi audeo scribere: qd̄ si te ad nos q̄primū cōtuleris: nō
solum poteris priuatis: sed etiā publicis fortasse rebus nō medio
cre subsidiū ferre: qd̄ ut facias te hortor: rogo & moneo. tibi tñ
nunq̄ de futuram operam meā polliceor. Vale.

¶ Elegantię diffinitio ac regulę: quę ad superiores
epistolas faciunt. Libellus secundus.

Elegantia est uenusta uerborum concinitas: dul-
cem auribus asserens sonum: cuius quidē gene-
rales regulę sunt triginta. *elegantia quid est*

e

Regula

Regula. i.

¶ Laudabitur illa oꝛo: quę obliqua dicitur: & a
posteriorib⁹ incipiēs dictiōibus: in uerbū sepius:
q̄ in aliā oꝛonis partē finiat: ut Cęsar adeptus ē monarchiā iperii
summ̄is uirib⁹: quod elegantius dicitur: summ̄is uiribus imperii
monarchiā cesar adeptus est.

Regula. ii.

¶ Cōmedabit quocq; oꝛo quę dictionē habeat uniuersalē affir-
matiuā uel negatiuā in fine uel aliquod insigne nomen uel aduer-
biū. Exemplū primi. Omnes laudāt ea: quę uir bon⁹ facit: qd̄ ue-
nustius dicit. Quę uir bonus facit laudāt omnes. Exēplum secū-
di. Ego neminem habeo: quē magis diligā te: quod pulchrius
dicitur. Quē te magis diligā: habeo neminē. Exemplum tertii.
Egregia sunt ea quę scribis ad me: quod concinuis est. Quę ad
me scribis: sunt egregia. Exemplū quarti. Ego omnia diligēter
p̄feci: quę iussisti mihi: quod eloquētius dicit. Quę mihi iussisti:
p̄feci omnia diligenter.

Regula. iii.

¶ Nomē adiectiuū elegātius substātiuō p̄ponit: ut uirtus sum-
ma: iperii magnū: consiliū utile. melius enim dicit: summa uirt⁹:

magnū imperiū: utile consiliū & huiusmodi. Regula.iiii.

¶ Inter adiectiuū & substantiuū semper aliquid est interponendum: ut maxima uirtus cesaris summa laude semper extollēda est: quod elegantius dicitur maxima cesaris uirtus summa semper laude extollenda est. m

Regula.v.

¶ Quotiescūq; ab apposito alicui⁹ uerbi secundarii orō incipiat: qđ subito relatiuū sequat̄: elegātius iter relatiuū & antecedēs secundariū uerbū ponit: ut Aeneū pōpeiū: qui romanorū auxit imperiū: summopere diligo. Venustius enī dicit̄. Aeneum pompeiū summopere diligo: qđ romanū iperū auxit. v

Regula.vi.

¶ Si fuerit relatiuū in obliquo casu positū: uenustius antecedēs: in relatiui casu positū postponet̄: ut uirtutes quibus ab ineunte etate studuisti: immortalitati nomē tuū cōmendabūt: quod elegātius dicitur. Quibus uirtutibus ab ineunte etate studuisti: immortalitati nomen tuum cōmendabunt. v

Regula.vii.

¶ Quando est aliqđ substantiuū cū prepositiōe aliqua iunctū: qđ sit de natura precedētis uel subsequētis clausule: p̄positionē in relatiuū uertimus: & uerbū substantiuū adiungimus: ut pro tua humanitate multa in me bñficia cōtulisti qđ elegātius dicitur. Quę tua humanitas est: multa in me beneficia contulisti: & sic in ceteris. v

Regula.viii.

¶ Sepius relatiuū: qđ uerbo primario additū ē ad secundariū trāferem⁹: ut cicero: qui eloquētissim⁹ fuit: ceteris oratorib⁹ in dicēdo p̄stitit: qđ elegātius dicemus. Cicero eloquētissimus fuit: qui ceteris oratoribus in dicendo p̄stitit. v

Regula.ix.

¶ Si aliquod habuerimus uel nomē uel aduerbiū insigne: elegātius illud cū quidē uel idem pro noīe postponem⁹. Exemplum primi. Marcus tullius orator singularis fuit: qđ uenustius dicit̄. Marcus tullius orator fuit: & quidem singularis. Exemplum secundi.

Quę mihi iussisti: omnia libenter perfecī: quod eloquētius dicit̄. Quę mihi iussisti oīa perfecī: & quidē libēter. Decima regula.

¶ Sicut in mediocri stilo dicēdi: a re nuda pri⁹ incipere oportet: deinde illā exornare. Sic in stilo graui: ab exornatu initiū sumere. v

x debem⁹. Exemplū primi. Pōpeius omniū romanorū: tū armis: tū concilio facile princeps fuit. Exemplū secundi. Omniū romanorū: tū armis tū consilio facile princeps magnus. Pōpeius fuit.

Regula undecima.

X Genitiuus casus semp ceteris pponit: ut cōsiliū optimi uiri: qd elegātius dicitur. Optimi uiri cōsiliū. Regula. xii.

XI Si gerūdiū uerbū habuerim⁹ cū suo apposito: appositū illud in gerūdiū casu ponemus: ac ambo inuicē cōcordabimus: ut ueni gratia amandi uirtutem: quod uenustius dicitur. ueni amandę uirtutis gratia. Regula. xiii.

XII Si fuerit aliquod relatiuū inter duo substantiua: illud poti⁹ cū sequenti q̄ cum p̄cedenti cōcordamus: ut Est locus in carcere: quod tullianum appellatur. Regula. xiiii.

XIII Si dictiōis alicui⁹ significatiōē augere uolumus positiuo p̄: aut per q̄: cōparatiuo longe: suplatiua autē q̄ iungere debemus. Exemplū omniū perbeatus uel per q̄ beatus fuit Cęsar: sed lōge beatior augustus: q̄ beatissimus aut traianus. Regula. xv.

XIV Nomina gręca tercię declinatiōis: si p̄ itto syllabica fuerint ad secūdā declinatiōē referunt: ut delphin delphinis: delphin⁹ delphini: elephas elephātis: elephātus elephāti. Regula. xvi.

XV Si aliqd̄ adiectiuū habuerimus: significās laudē uel uituperiū: utile uel inutile: illud poti⁹ in datiuū substātiui uertem⁹ cū sum es est. Vt uirtutes sunt mihi iucunditati. Regula. xvii.

XVI In rebus paribus: tum uel & geminatum ponimus in imparibus uero: cum & tum: sed leuius p̄ponitur. Exemplum primi: Cicero tum laude: tum rerum scientia ualet. Vel ęneas & fortis & pius fuit. Exemplū secundi: Cęsarem plurimum ualuisse: cū populus tum senatus affirmat. Regula. xviii.

XVII Si aliquā p̄sonā aut laudare aut uituperare uoluerim⁹: id trisariā facere poterimus: aut cum genitiuo: qd̄ magis poeticū est: ut marcus cato uir est magne uirtutis: aut cū nominatiuo & ablatiua: ut marcus cato uir est magnus uirtute. aut cū ablatiua solo: ut marcus cato uir ē magna uirtute. Regula. xix.

¶ Sepenumero uerbū infinitū uertemus in pticipiū tā ablatiui q̄
accusatiui casus: si uerbū aliqd̄ p̄cedat. Exemplū primi. Mihi op̄
ē cōsulere: qđ melius dicit̄: mihi cōsulto opus ē. Exemplū secūdi.
Bonā tibi fortunā inuenire curabo: quod uenustius dicit̄. Bonā
tibi fortunā inuentā curabo. Regula. xx.

¶ Cū adiectiuū & substantiuū i eodē casu posita acciderit: substā
tiuū i ḡtō casu ponem⁹. adiectiuū uero i eo casu: in quo poni de
bet: sed in numero singulari & genere neutro locam⁹. ut multa
pecunia: parua sapiētia: aliq̄s l̄ras: qđ melius dicit̄: multū pecunie
paruū sapiētie: aliquid litterarum. Regula. xxi.

¶ Cū duobus substantiuis idē adiectiuū adici debeat: adiectiuū
in principio orōnis collocamus: & substantiuo cū & uel tū gemi
nato postponimus. ut Cēsar fuit magn⁹ uir & magnus ip̄ator:
qđ ornati⁹ dicit̄ cēsar fuit magn⁹ et uir et ip̄ator. Regula. xxii.

¶ Cū adiectiuū & substantiuū simul fuerint: quorū substantiuū
ab adiectiuo formatū fuerit diuersē significatiōis a primo substā
tiuo: in duo sunt potius substantiua trāsferenda: ut cauendū est: ab
honestate naturali discedamus: qđ melius dicit̄. Cauendū est ab
honestate natura q̄ discedamus. Regula. xxiii.

¶ Cū gerundiū accusatiue uocis habuerimus: potius illud in su
pinū ablatiue uocis trāsferemus: ut Hoc est mirabile ad uidēdū:
qđ elegantius dicit̄: hoc est mirabile dictu. Regula. xxiiii.

¶ Si aliqd̄ superlatiuū durius acciderit: p̄ eo positiuū ponemus:
acei aduerbiū suplatiuū addemus: ut necessariissimus qđ elegan
tius dicimus: maxime necessarius. Regula. xxv.

¶ Si aliquē maxim opere laudare uel uituperare uoluerim⁹: lau
dationis uel uituperatiōis causam in ḡtō cōstituem⁹. ac huiusce
modi nomina: splendorē: fulgorem: gloriā: uel laudē: uitiū: faci
nus: crimen aut scelus: addemus. Exemplū primi. M. Antonius
plurimū eloquentia ualuit. quod melius dicit̄. Marcus antonius
plurimū eloquētie gloria ualuit. Exēplū secūdi. Lucius catilina
cōiuratiōe dānatus est: qđ elegantius dicit̄. Lucius catilina coniu
ratiōis scelere dānatus est. Regula. xxvi.

¶ Quotiens nomina singularis uel pluralis & singularis numeri connectuntur: uiciniori semper respondendū est. Si uero pluralis numeri fuerint: ad nobilius transeūdum erit. Exēplū primi. Cēsār resq; publica romana merito pōpeio infesta fuit. Exēplū secundi. Exercitus nostri romanorumq; turme turpiter fugati sunt. Regula. xxvii.

¶ Nonnunq̄ cōparatiua propositiuis ponunt: ut uehementius p uehementer. & sepius pro sepe. Regula. xxviii.

¶ Subiunctiuus modus elegantius p indicatiuo ponitur: ut uelim pro uolo: fecerim pro feci. Regula. xxix.

¶ Si uerbū subiunctiuū habuerimus: cū qd̄ conuentione: ea remota: elegātius illud ad infinitum reducemus: ut gaudeo: quod tribunitiam potestātē cōsecutus fueris: quod melius dicitur. Terribilitiā potestātē cōsecutū fuisse gaudeo. Regula. xxx.

¶ Cū aliquod adiectiuū exornare uoluerimus: pferemus illud p suū oppositū: addita negatione. ut Cicero fuit litterarū peritus quod elegantius dicitur: Cicero fuit haud nescius litterarū.

¶ Tituli: unicuiq; personarum ordini tribuendi: s̄m earum conditionem. Libellus tertius.

Titulus est epithetum unum uel plura: quę tam in epistolarum fronte q̄ in tergo: unicuiq; personarum conditioni accommodari solent: quorū regule sunt decem & octo.

Ad summū pontificē. Regula prima.

¶ Pōtificē maximū summū romanum dominici gregis pastore: sacrōrū antistitē christiani cultus moderatōrē: christiani nominis uexilliferū: patrem: diuum: clementissimum: sanctissimū: tutissimum: beatissimū: amplissimū: piētissimūq; dicemus. Cui talē in litterarū tergo titulū dari licebit. Diuo paulo secundo: dominici gregis pastori piētissimo: romanęq; basilicę pontifici maximo optimoq;. In epistolę autē medio. eius clemētiā: sanctitatē beatitudinē: amplitudinē: pietatemq; appellabimus.

¶ Summus aut pontifex minores quoscūq; pōtifices fratres: reli-
quos aut filios per litteras publicas appellabit. Vnde ad pontifi-
ces scribens inferiores: sic in litterarū frōte pfatur. Paulus secūd^o
diuino dei nutu: ouilis dominici custos designatus: dilectis fratri-
bus germanis episcopis: salutē & apostolicā benedictionem.

¶ Cēsarem uero sic aggrediet. Paul^o secūdus: diuina dispositio-
ne. christiani cultus moderator. dilecto filio frederico tertio: ro-
manorū impatori: augusto faustoq; salutē & aplicā bñdictionē.

¶ Scismaticos autē gētilēsq; huiuscemodi titulo salutabit. Pau-
lus secundus dei gratia christianę plebis antistes: mahumeto tur-
corū regi maxio: sanioris mētis spūm: rectiusq; cōsiliū exoptat.

Ad minores pontifices secunda regula.

¶ Pontifices minores: cardinalē: patriarchā: archiepiscopū epif-
copū: protonotariū: abbatēq; appellabimus quibus hos titu-
los adiciemus. Pontificē nāq; minorē: in partē dominici gregis
ascitū: amplissimū: uenerādisimū: obseruādissimū: piētissimūq;
dicentes: talē in eplārū tergo. Si cardinalis scribēdū erit: titulū assi-
gnam^o. Petro fuscato: titulo diuini coleo: cardinali pōtifici: patri
piētissimo obseruādissimoq;. In eplē aut medio: eius amplitudi-
nē: obseruantia: prestātia: pietatemq; appellabimus.

¶ Si patriarchę aut: aut archiepiscopo: uel episcopo scribere uo-
luerim^o. Sic in līrarū tergo dicem^o. Laurētio Zani: anthiocheno
patriarche obseruādissimo: patri nō minus piētissimo q̄ uenerā-
do In eplē aut medio: eisdē ferme & superiorib^o titulis utemur.

Protonotarium uero in litterarū tergo sic aggrediemur: Petro
Dandulo: Romanę basilicę protonotario: nō minus accuratif-
simo: q̄ fideli: domino singulari.

¶ Abbates preterea & reliqui sacerdotes tali in eplārum tergo
sunt titulo decorandi. Petro Cornelio diui Frāciscicoenobitarū
antistiti: & religioso & optimo. Itē Petro nigro: diuo iuliano
dicatę edis antistiti: flāmini piētissimo: optimoq;. In epistole au-
tem medio reuerentiam: dignitatem: paternitatemq; appella-
bimus.

Ad Cēsarem.

Regula.iii.

Romanorū imperatorē: diuū cesarē: cesareā maiestātē: xp̄ia-
nē reipu. tutorē: uexilliferūq; triūphatorē patrē patrię: augustū:
inuiētissimū: faustissimū: pientissimūq; dicemus. Cui tales in epi-
stolarū tergo tituli tribuūtur. Federico tertio: diuino afflātē spū:
romanorū iperatori cesariq; augustissimo faustissimoq;. In epi-
stolę uero medio maiestatem: serenitatem: amplitudinem pote-
statem: celsitudinemq; appellabimus.

Ad regem uel minorem principē. Regula. iiii.

Regem: ducem: principem quoq; ac comitem: regię uel du-
calis celsitudinis siue dignitatis decus: heroicarū cultorem uirtu-
tum: principatus ornamentū: regii culminis splendorē: & unicū
firmamentū: xp̄ianissimum: potentissimū: magnificentissimū:
magnanimū: fortissimū: inclitū foelicissimū: serenissimum: illu-
strissimūq; appellabimus. Cui tales in epistolarū tergo titulos
adiiciem⁹: karolo triplicis gallię regi xp̄ianissimo: regiq; culmi-
nis splēdori serenissimo: illustrissimoq;. In ep̄le uero medio ma-
iestatē serenitatē celsitudinē: potētia: amplitudinē: magnanimita-
tē: foelicitatēq; dicemus. Ad equitē aureatū. Regula. v.

Equitem equestris ordinis uirū: militię decus: reipu. columen
patrię spē amplissimā: fidissimāq; splēdidissimū: generosum: ex-
cellentissimū: clarissimū: inclitū: magnanimū: potētem: fortem:
strennuissimumq; dicem⁹. Cui in literarū tergo hos titulos tri-
buemus. Bernardo Iustiniano splendidissimo equestris ordinis
uiro: patricio ueneto: militię decori: reiq; publice firmamento.
In epistolę uero medio splendorem: generositatem: excellenti-
am: claritatem: strennuitatemq; appellabimus.

Ad patricium.

Regula. vi.

Patricium senatorii ordinis uirum: senatorem: magnificum:
spectatissimum: nobilem: generosum: ornatissimum: clarissimū
insignem: spectabilem: integerrimum: prudentissimum: sapien-
tissimumq; dicemus. cui in epistolarum tergo: hos titulos dare
licebit. Ioanni Fuscareno patricio ueneto senatoriiq; ordinis ui-
ro integerrimo optimoq;. In epistolę uero medio magnificen-

tiā spectabilitatē: nobilitatē: generositatē: claritudinē: integritatem: prudentiā: sapiamq; dicemus. ¶ Illud quoq; annotatione dignū cēsemus: nō tantū patricios: uerū & consulares quoscunq; uiros urbiū p̄fectos: consules: procōsules: p̄tores honoratis fascibus decoratus necnō & ceteros magistratus: his plerunq; titulis nō absurde salutandos: ut superius diximus.

Ad plebeios.

Regula. vii.

¶ Plebeios uiros tripartitos reperimus: aut enim maiores sunt aut medioximi: aut minores.

¶ Maiorē plebeiū: spectabilē sapientē: p̄stantē: p̄cipuū singularem: officiosum: consummatum uirum: integerrimū: ornatissimū: beneficentissimū: spectatissimūq; dicemus. Cui in epistolarū tergo tales titulos adiiciemus. Iacobo philetio. plebei ordinis uiro p̄cipuo ac singulari. In epistole uero medio: spectabilitatē. sapiam: p̄stantiā integritatē: b̄n̄ficētiāq; appellam⁹

¶ Medioximū plebeium: egregium: prudentē: humanissimū: benignissimū: probissimūq; dicemus. Cui in litterarū tergo tales titulos dabimus. Hieronymo malatheno. plebei ordinis uiro humanissimo: probissimoq;. In epistole uero medio: prudentiā: humanitatē: benignitatem: probitatemq; appellabimus.

¶ Minorem aut plebeium: discretū moratū: industriū: solertem expertū: diligentissimūq; uirum: obsequētē: accuratū: fidelissimūq; dicemus. Cui in epl̄arum tergo tales titulos tribuemus. Antonio pecino: architecto. uiro tam industrio q̄ accurato. In epl̄e uero medio: industriā: solertiā diligentiā fidemq; dicemus.

¶ Ad studiosos uiros: & primo ad theologū. Regula. viii.

¶ Studiosos uiros oēs appellamus: quos cuiuscunq; sciētię dedito scimus. quorū titulos per ordinē suisq; locis ordinabim⁹. Et primo de theologis. Theologū igitur diuinarum humanarūq; rerum interpretē. sacrarum litterarū cultorem. sacre pagine professorē. diuini cultus moderatorē. diuine uoluntatis expositorem: sapiētissimū: eximium: excellentissimū. diuinumq; dicemus. Cui tales in litterarum tergo titulos dabimus. Paulo per

gulensi. sacre pagine professori. tam sapientissimo q̄ diuinissimo.
In epistole uero medio: sapientiam excellentiamq̄ dicemus

Ad iureconsultum.

Regula. ix.

Clureconsultū diuinarū humanarūq̄ rerū interpretē: pōtificii ul'
cesarei iuris doctore uel loritā: diuini uel humani iuris modera-
torē: utriusq̄ iuris p̄fessorē: iurecōsultorū cōsultissimū: sapientissi-
mū optimū eximium: excellentissimū: equissimū: integerrimū
q̄ dicemus. Cui in eplārū tergo tales titulos dabimus. Alexan-
dro neuo. diuinarū humanarūq̄ legū interpretitā excellētissimo
q̄ equissimo. In eplē autē medio: sapiam: p̄bitatē: excellētia: equi-
tatē: integritatēq̄ dicemus.

Ad medicum.

Regula. x.

CMedicum: humane salutis moderatōrē: auxiliatorē: tutorem
cōseruatorē: remediumq̄ medicę artis professorē: morborum
curatorem: egritudinū ppulsatorē: accuratissimū: prōptissimū
exptissimū: diligētissimūq̄ dicem⁹. Cui tales i eplārū tergo titu-
li assignātur. Gerardo ueronensi medicę artis professori: tā accu-
ratissimo q̄ doctissimo. Sed in epistole medio: sapientia: excellē-
tiam: doctrinamq̄ dicemus.

Ad philosophum dialecticumq̄.

Regula. xi.

CPhilosophum sophie filium nature exploratorē: causarū spe-
culatorē: sapientię amatorē: filiumq̄ sapientissimū: modestissimū:
excellētissimū: grauissimū: acutissimū: speculatissimūq̄ dicem⁹.
Cui in eplarum tergo tales titulos trademus. Antonio Corne-
liophospho excellentissimo: natureq̄ exploratori nō minus
accurato q̄ acutissimo. In epistole autem medio sapiam: mode-
stiam: excellentia: grauitatem: speculationē: acumēq̄ dicemus.

Ad mathematicum.

Regula. xii.

CMathematicū arithmetice uel geometricę uel sideralis scien-
tię professorē: fatorū expositorē diuini numinis cōscium: siderū
speculatorē: phetonteius cursus exploratorē: uel immobilis magni-
tudinis metitorē: uel discrete quātitatis supputatorē accuratissi-
mum: subtilissimū: acutissimū: prudentissimū: perspicacem: ex-
cellētissimū: diuinū: sapientissimūq̄ dicem⁹. Cui tales in eplārū

tergo tituli assignatur. Dñico baragadeno mathematicę artis
p̄fessori nō minus acuratissimo q̄ doctissimo. In eplę uero me/
dio acumē: subtilitatē: prudētiam: sapiam: excellētiā: perspicaci/
tatēq; dicemus.

¶ Ad musicū uatēq;. Regula. xiii.

¶ Musicū uatemq; eisdem ferme titulis decoramus celestis ar/
monię imitatorē appellantes: pieridum filium: musarū alumnū:
appollini sacratum: thespiadū choro dicatum: hippocrenidum
choro sacratum: pegasidū amicum: libetridū cultorē: pegaseo
liquore saturatū: lauro insignem: pallida decoratū hēdera pire/
neō fonte potum: castalii fontis domesticum: parnassii fluminis
nō ignarum: cephisi gurgitis uel fluminis nō exptem: hēliconię
rupis accolam. parnassii nemoris exploratorē: cyrrhēi iugi nō ali/
enum: aonii montis habitatorē: phoebei numinis interpretem
testudineę lyre moderatorē: nouenarū sororum decantatorem
parnassię edis ciuem: sacrum: diuinum: elegantissimū: facundissi/
mū: suauissimū: iucundissimū: ornatissimū canorum: sonorum:
argutum: decentissimū: celebratissimū: expolitissimū: altisonū:
dulcisonum: mellifluumq; dicemus. Cui in epistolarū tergo ta/
les merito titulos tribuemus. Ioanni mario philelpho: musarū
cultori: tam ornatissimo: q̄ eleganti. In epistole uero medio diui/
nitatem: elegātiā: facundiam: suauitatem: ornatum: integritatē
nobilitatē: excellentiāq; dicemus.

¶ Ad oratorem.

Regula. xiiii.

¶ Oratorem forensium causarū tutorem. latini eloqui mode/
ratorē: pedestris orationis decus patrię lingue unicum splendo/
rem. reip. consultorē: sanctarū legum asseruatorē: canoram uir/
tutis tubam: romanę lingue decus: facundissimū: disertissimū:
eloquentissimū: elegantissimū: limatissimū: expolitissimū: amā/
tissimū: copiosissimū: grauissimūq; dicemus. Cui in epistolarū
tergo tales titulos dabimus. Benedicto Brognolo oratori facū/
dissimo. romanęq; lingue moderatori: disertissimo: eloquētissi/
moq;. In eplę uero medio: facundiā: elegantiā: eloquentiā: graui/
tatē: nobilitatē: prestantiā: excellentiam: integritatēq; dicemus.

Ad grāmaticum.

Regula.xv.

¶ Grāmaticum reipublicę litterarię columē:latini sermonis exploratorem:humani studii principem:litterarię disciplinę moderatōrē:auctorem poetarumq; interpretem humani codicis expositōrē:latinę originis exploratōrē:humanissimū:acuratissimū:difertissimū:ornatissimū:copiosissimū:doctissimumq; dicemus. Cui tales in litterarum tergo titulos dabimus. Pomponio romano:utriusq; lingue moderatori:tam humanissimo:q̄ornatissimo. In epistolę autē medio:humanitatē:elegantiam:eloquentiam:doctrinam:excellētiā:nobilitatem:pręstantiā:integritatemq; dicemus seu appellabimus.

Ad scolasticum.

Regula.xvi.

¶ Scolasticū quemq; de uirtute benemeritū litterarię disciplinę dicatū:utriusq; uirtutis floribus ornatū litterarū haud exptē:bonarum artium studiosissimū eruditum:doctū:studiiq; decus humani dicemus. Cui tales i epistolarū tergo titulos dabimus. Iacobo contareno utriusq; uirtutis cultori:tam studiosissimo q̄acuratissimo. In epistolę uero medio:humanitatē:elegantiam eloquentiā:doctrinam:excellētiā,nobilitatem:pręstantiā:integritatemq; dicemus.

Ad cognatos.

Regula.xvii.

¶ Pater filium uel nepotem:charissimū:dulcissimū:piētissimū dilectissimū:lepīdissimū:suauissimūq; appellat. Filius autē patrē:uel patruū:honorādū:obseruandū:piētissimū:probissimum:humanissimum:uenerandum:colendumq; dicit. Quibus tales in epistolarum tergo tituli tribuuntur. Filius ad patrem. Petro Cornelio patri suauissimo piētissimoq;. Pater uero ad filium Ioanni Cornelio filio charissimo suauissimoq;. In epistolarum autem medio pater ad filium:pietatem:charitatem:amorē:beniuolentiamq; appellabit. Itidem filius ad patrem:sed paternitatem:obseruantiam:dignitatem:probitatēq; dicere solet.

Ad foeminas.

Regula.xviii.

¶ Foeminā:castitatis decus:pudicitię exēplū:honestitatis speculū pudicissimā:castissimā:integerrimā:honestissimā:primariāq;

dicemus. Cui in eplārum tergo tales titulos dabimus. Lucretie
cornelię foemine primarię integerrimeq;. In eplē uero medio
honestatē; pudicitia; castitatē; integritatēq; appellabimus. Illud
autē sciendū est. q̄ foemine uirorū suorū titulis decorandę sunt.
Proinde ex superiorib⁹ secundū rei p̄sonęq; exigentiā; nō tantū in
hoc sexu uerum etiā in altero: uir accuratissimus quisq; ex se po-
terit cōdecētes titulos assignare: & maxime quia multi sunt: qui
bus diuersi sunt attribuendi tituli: propter uariam eorum condi-
tionem.

Peroratio.

Clam annuente deo: magnifice Iacobe: ad peroptatū finē de-
ductū est opus nr̄m: qđ eo libētius perfecī: quod & illud magni-
ficentiā tuā maxime per optare intelligebā: & plerosq; etiā hui⁹
nouę artis meę percipidos uidebā: quib⁹ oībus satisfaciendum
esse duxi: & tibi p̄cipue: quē ego & amo & mirifice obseruo. Nā
cum tua in me beneficia memori mēte reuoluo: quib⁹ me nō so-
lum exacto tpe assidue affecisti: sed etiā quotidie afficere nō desi-
nis: semper cōsidero quonā potissimū pacto tuę possim uolūta-
ti morē gerere. Et mihi p̄fecto gratissimū iucundissimūq; semp
accidit: quicquid pro tua dignitate etiā cū maximo labore meo
reddere possim. Nec id quidem iniuriā quū enī magis magisq;
indies emolior: ut tecū beneficiis certare possim. tu magis ma-
gisq; a deo respōdes. ut me semper benignitate ac liberalitate &
munificētia a te uictum esse fatear necesse sit. Et merito illud po-
eticū figmentū in te cōpleri uideo. quod illi simplicē dicunt char-
itatē. duplices semper sorores remittere solitā. Tu enī nunq; uni-
cam euphrosinē meam recepisti. quin illi eglen thaliāq; cum
summa beneficētissime remisisti. Hinc ortum est. ut nō ego so-
lum. qui inter ceteros oratores siue poetas minimus sum appel-
landus. sed & ceteri quoq; omnes. qui tuam hanc liberalitatem
agnoscunt. quotidie meditētur quibus potissimū sis muneribus
afficiēdus. Suscipe igitur leto uultu ex hilariq; facie quę tibi mu-
nera damus. Et fac ut nostri memor sis: qui maximo cupim⁹ ar-
dore: ut aliquando intelligas: hanc tibi etiam animam nostram

perpetua seruitute dicatam esse. Vale.

¶ Iacobus geroldus styrius: Cnitsendensis: bonarum artium doctor: ac patauinae academie moderator: excellentissimo doctori: Francisco nigro: Veneto tam oratori quam poetarum principi foelicitatem.

¶ Excogitabam mecum ipse diebus istis: Francisce charissime: quonam potissimum pacto tibi possem: si non maiores: pares tamen pro tantis in me beneficiis tuis gratias referre. Nam agere quidem satis posse confidebam: sed non in uerbis consistit humane societatis conseruatio: aut potius in beneficiorum multorum uicissitudine. Et profecto nihil reperire poteram prestantia dignum: ex quo intelligeres animum meum tibi esse gratissimum. Sed cum in hac diutius dubitatione manerem: superuenit etiam prestantissimum opus tuum: mihi nuperime dedicatum: in quo tam facundissime: tamque copiosissime nouam epularum componendarum artem inuenisti: ut nequeam profecto illam uel satis mirari: uel etiam satis commendare. Vnde si prius mens mea dubia erat: quo pacto possem pro tantis in me beneficiis tuis tibi pares gratias reddere: nunc multo magis dubia relinquitur: nec penitus scio: quemadmodum possim tanta beneficia etiam summa animi mei gratitudine consequi. nam non est ad diuinae huius beneficentiae tuae laudem: a mea remuneratione aliqua uel par uel similis comparatio. Haec enim fluxa & uana. illa uero stabilis & immortalis: & ideo non nisi ab immortali corpore exequenda. Proinde hoc est ad animum deferendum quod suum erat corporis perficere. Animus igitur qui per se immortalis est & diuinus: quod corpus tibi nec agere nec referre potest: illud perpetua ac memori mente semper habere pollicetur. Tibi igitur Francisce charissime: praeter hanc immortalem apud me tuam memoriam: si quid est quod mea opera ut uolueris tuum est precipere: meum autem iussa tua quolibetissime exequi. Vale.

¶ Opusculum hoc de scribendi epistolas ratione quam diligentissime emendatum. Impressum Salmantice per Ioannem gysser alemanum de Silgenstat. Anno salutis. M. cccc. ii. die uero. xxii. Septembris

Sanctus episcopus ...
Com...

... Relidit ...

... fami ...

... son...

...
...
...

...
...

...
...

...
...

...
...

...
...

...
...
...
...

...tunc in unam episcopum aliquem attulit. fuit. si possit et iudi
... h. tunc. sed h. l. i. e. ad iudicium de legatione. n. ad iudicium illuc f.
... m. s. et tunc alioquin in de legatione. h. i. dicit. ut. s. o. f. r. o. h. q. h. a. c. o. n. d. a. d. i. u. s. i.
... eo q. dicit h. i. u. r. q. u. a. p. o. s. t. e. i. p. s. u. m. t. e. m. p. t. e. i. n. d. u. c. t. u. r. h. i. c. l. u. m. t. u. r. h. i. c. e. l. o. s. i. s.
... h. o. s. p. i. t. d. e. l. e. g. a. t. i. o. n. e. h. u. i. c. e. t. i. a. n. d. o. s. t. a. n. t. e. l. i. d. u. c. t. u. r. i. n. t. u. s. e. h. a. b. e. a. t.

... h. e. s. d. e. r. e. b. o. c. t. e. i. n. l. o. n. e. r. o. d. e. p. h. a. t. f. i. c. i. t. e. a. c. t. u. r. i. n. t. u. s. i. n. s. i. r. f. u. i. d. i. a. n. i. m.
... a. l. i. q. u. i. u. s. i. n. d. u. b. i. t. e. s. u. t. i. n. b. a. p. t. i. z. a. t. i. o. n. e. s. u. t. e. c. c. l. i. a. s. u. t. e. l. e. g. a. t. i. o. n. e. s. d. o. d. i. u. r. i. c. i. t. a.
... d. o. d. i. u. s. o. l. l. e. m. p. t. i. t. u. r. e. f. i. c. i. a. n. i. s. u. b. i. t. u. r. d. i. u. o. l. u. n. t. e. m. o. r. e. n. t. u. s. a. c. r. i. t. i. q. u. i.
... q. p. r. e. d. i. c. i. t. f. i. c. i. p. d. e. a. n. i. s. h. a. l. l. i. u. m. a. p. p. e. l. l. i. u. m. r. e. t. e. s. t. i. o. r. e. d. d. e. t. u. r. d. u. b. i. i. f. f. i. p.
... d. o. d. i. u. s. a. p. p. e. l. l. i. u. s. u. l. l. i. f. i. c. i. t. e. i. n. t. e. r. m. i. n. u. s. r. e. b. a. s. s. t. a. u. e. d. e. t. i. m. i. n. a. t. i. o. n. e. m. u. n. d. a. t. a.

